

**T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI**

**İLKOKUL DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SORGULAMA
TEMELLİ ETKİNLİKLERLE FELSEFİ BAKIŞ AÇILARININ
DESTEKLENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

BAHAR AKGÜL

KOCAELİ-2025

T.C.
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

İLKOKUL DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SORGULAMA
TEMELLİ ETKİNLİKLERLE FELSEFİ BAKIŞ AÇILARININ
DESTEKLENMESİ

BAHAR AKGÜL

Danışman
PROF. DR. ELİF ÇELEBİ ÖNCÜ

KOCAELİ-2025

**T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEMEL EĞİTİM ANABİLİM DALI
SINIF ÖĞRETMENLİĞİ**

**İLKOKUL DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SORGULAMA
TEMELLİ ETKİNLİKLERLE FELSEFİ BAKIŞ AÇILARININ
DESTEKLENMESİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tezi Hazırlayan: Bahar AKGÜL

Tezin Kabul Edildiği Enstitü Yönetim Kurulu Karar ve No:05.02.2025/06

Jüri Başkanı: Dr.Öğr. Üyesi Caner ÖZDEMİR

Jüri Üyesi: Prof.Dr. Elif ÇELEBİ ÖNCÜ

Jüri Üyesi: Dr.Öğr. Üyesi Özlem TEZCAN

KOCAELİ 2025

ONAY BELGESİ

Sayı : E-10017888-020-439953
Konu : Bahar AKGÜL

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 07.06.2023 tarihli, 423911 sayılı ve “Etik Kurul Onayı hk.” konulu yazı

Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulu’nun 12/07/2023 tarih ve 2023/08 no lu toplantısında alınan 2 sıra sayılı kararı aşağıda sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Karar No 2: Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğünün 07.06.2023 tarih ve 423911 sayılı yazısı görüşüldü. Sınıf Eğitimi yüksek lisans programı öğrencisi Bahar AKGÜL’ ün, Prof. Dr. Elif ÇELEBİ ÖNCÜ’ nün danışmanlığında yürüttüğü “İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Sorgulama Temelli Etkinliklerle Felsefi Bakış Açılarının Desteklenmesi” başlıklı çalışmanın, bilimsel araştırma ve yayın etiği açısından uygun olduğuna oy birliği ile karar verildi.

Prof. Dr. Elif KARAGÜN

Kurul Başkanı

ETİK BEYAN VE ARAŞTIRMA FONU DESTEĞİ

Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez/proje çalışmada,

- Bu tezin/projenin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu,
 - Çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalarında bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı,
 - Bu çalışma kapsamında elde edilen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi,
 - Bu çalışmanın Kocaeli Üniversitesi'nin abone olduğu intihal yazılım programı kullanılarak Sosyal Bilimleri Enstitüsü'nün belirlemiş olduğu ölçütlere uygun olduğunu,
 - Kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı,
 - Tezin/Projenin herhangi bir bölümünü bu üniversite veya başka bir üniversitede başka bir tez/proje çalışması olarak sunmadığımı,
- beyan ederim.

☒ Bu tez/proje çalışmasının herhangi bir aşaması hiçbir kurum/kuruluş tarafından maddi/alt yapı desteği ile desteklenmemiştir.

☐ Bu tez/proje çalışması kapsamında üretilen veri ve bilgiler tarafından no'lu proje kapsamında maddi/alt yapı desteği alınarak gerçekleştirilmiştir.

Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçları kabul ettiğimi bildiririm.

26/03/2025

Bahar AKGÜL

YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI

Sosyal Bilimleri Enstitüsü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin/projemin tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda belirtilen koşullarla kullanıma açma izninin Kocaeli Üniversitesi'ne verdiğimi beyan ederim. Bu izinle Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet hakları bende kalacak, tezimin/projemin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki makale, kitap, tebliğ, lisans, patent gibi çalışmalarda kullanımı, danışmanımın isim hakkı saklı kalmak koşuluyla ve her iki tarafın bilgisi dâhilinde bana ait olacaktır.

Tezin/projenin kendi özgün çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin/projenin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde yer alan telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinlerin yazılı izin alarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

Yükseköğretim kurulu tarafından yayınlanan **“Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge”** kapsamında tezim aşağıda belirtilen koşullar haricinde YÖK Ulusal Tez Merkezi/ Kocaeli Üniversitesi Kütüphaneleri Açık Erişim Sisteminde erişime açılır.

- ☐ Enstitü yönetim kurulu kararı ile tezimin/projemin erişime açılması mezuniyet tarihinden itibaren 2 yıl ertelenmiştir.
- ☐ Enstitü yönetim kurulu gerekçeli kararı ile tezimin/projemin erişime açılması mezuniyet tarihinden itibaren 6 ay ertelenmiştir.
- ☒ Tezim/projem ile ilgili gizlilik kararı verilmemiştir.

26/03/2025

Bahar AKGÜL

TEŞEKKÜR

Bu yüksek lisans tezi sürecinde bana destek olan ve katkıda bulunan değerli kişilere teşekkürlerimi sunmak isterim. Öncelikle, tez danışmanım Sayın Prof. Dr. Elif ÇELEBİ ÖNCÜ' ye, bu süreçteki rehberliği, değerli geri bildirimleri ve akademik desteği için içtenlikle teşekkür ederim. Bu zorlu süreçte gösterdiği sabır, anlayış ve sonsuz desteği için sevgili eşim Mustafa AKGÜL' e en derin şükranlarımı sunarım. Onun varlığı ve cesaretlendirmesi olmasaydı bu tezi tamamlamam mümkün olmazdı. Son olarak, varlığıyla bana güç veren ve motivasyon kaynağım olan sevgili oğlum Göktuğ AKGÜL ve sevgili kızım Gökçe AKGÜL' e teşekkür ederim. Onların gülümsemesi, bu yoğun çalışma döneminde neşe kaynağım oldu. Bu değerli insanların her birine, tezime olan katkıları ve hayatıma kattıkları değer için minnettarım.

26/03/2025

Bahar AKGÜL

İÇİNDEKİLER

ETİK BEYAN VE ARAŞTIRMA FONU DESTEĞİ	v
YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI.....	vi
TEŞEKKÜR.....	vii
İÇİNDEKİLER	viii
ŞEKİLLER DİZİNİ	xi
TABLolar DİZİNİ	xi
ÖZET	xiii
ABSTRACT.....	xiv
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	2
1.2. Problem Cümlesi	6
1.3. Araştırmanın Önemi	7
1.4. Sayıtlar	8
1.5. Sınırlılıklar.....	8
2. KURAMSAL ÇERÇEVE.....	9
2.1. Okuma	9
2.2. Etkileşimli Okuma.....	11
2.3. Etkileşimli Okumanın Önemi.....	11
2.4. Etkileşimli Okumanın Geleneksel Okumadan Farkı	12
2.5. Etkileşimli Okumanın Faydaları.....	14
2.6. Etkileşimli Okumanın Uygulanması	14
2.7. Sorgulama Temelli Öğrenme.....	15
2.8. Sorgulama Temelli Öğretim Ortamında Öğrenci ve Öğretmen Rollerini	16
2.9. Sorgulama Temelli Öğrenme Avantaj ve Dezavantajları.....	17
2.10. Sorgulamaya Dayalı Öğrenme Yönteminin Çeşitleri	18
3. SORGULAMA TEMELLİ ÖĞRETİM ÜZERİNE YAPILAN ARAŞTIRMALAR	21
4. YÖNTEM	25
4.1. Araştırmanın Modeli.....	25
4.2. Araştırmanın Çalışma Grubu.....	26
4.3. Veri Toplama Araçları.....	27
4.3.1. İlkokul Çocukların Felsefi Tutum ve Davranışlarını Belirleme Kontrol Listesi	
28	
4.3.2. Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği.....	29

4.3.3.	İlkokul Çocuklarının Felsefi Bakış Açılarına Yönelik Tutum Ölçeği	30
4.3.4.	Araştırmada Kullanılan Hikâye Kitapları	30
4.4.	Verilerin Analizi (Verilerin Çözümlemesi).....	32
4.4.1.	Felsefi Tutum ve Davranışlarını Belirleme Kontrol Listesi Normallik Analizi 32	
4.4.2.	Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği Normallik Analizi.....	34
4.4.3.	Felsefi Bakış Açısı Tutum Ölçeği Normallik Analizi.....	35
5.	BULGULAR.....	37
5.1.	Felsefi Hikâye Çözümleme Testleri Analizi.....	37
5.1.1.	Sevgi Nedir? Kitabının Analizleri.....	37
5.1.2.	“Nasıl Davranmalıyım?” Kitabının Analizleri.....	38
5.1.3.	“Mutlu Olmak İçin Neye İhtiyacım Var?” Kitabının Analizleri.....	40
5.1.4.	“İyilik Nedir?” Kitabının Analizleri.....	42
5.1.5.	” İstedğim Her Şeyi Yapabilir miyim?” Kitabının Analizleri.....	44
5.1.6.	“Hayat Neden Böyle?” Kitabının Analizleri.....	47
5.1.7.	“Hayal Gücü Ne İşe Yarar?” Kitabının Analizleri.....	53
5.1.8.	“Ben Mutlu muyum?” Kitabının Analizleri.....	55
5.1.9.	” Başkalarına Vurmaya Hakkım Var mı?” Kitabının Analizleri.....	57
5.1.10.	” Arkadaşlık Nedir?” Kitabının Analizleri.....	59
5.2.	Felsefi Tutum ve Davranışlarını Belirleme Kontrol Listesine Dair Araştırma Soruları 62	
5.2.1.	Sorgulama temelli etkinlikler uygulanmadan önce, deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin felsefi tutum ve davranışlarını belirleme kontrol listesi öntest puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?	62
5.2.2.	Sorgulama temelli etkinlikler uygulanan deney grubu öğrencilerinin felsefi tutum ve davranışlarını belirleme kontrol listesi öntest puanları ile sontest puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?	62
5.2.3.	Sorgulama temelli etkinlikler uygulanan deney grubu öğrencileri ile sorgulama temelli etkinlikler uygulanmayan kontrol grubu öğrencilerinin felsefi tutum ve davranışlarını belirleme kontrol listesi sontest puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır? 62	
5.3.	Okumaya Yönelik Tutumlarını Belirleme Ölçeğine Dair Araştırma Soruları.....	63
5.3.1.	Sorgulama temelli etkinlikler uygulanmadan önce, deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin okumaya yönelik tutumlarını belirleme ölçeği öntest puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?	63

5.3.2.	Sorgulama temelli etkinlikler uygulanan deney grubu öğrencilerinin okumaya yönelik tutumlarını belirleme ölçeği öntest puanları ile sontest puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?	63
5.3.3.	Sorgulama temelli etkinlikler uygulanan deney grubu öğrencileri ile sorgulama temelli etkinlikler uygulanmayan kontrol grubu öğrencilerinin okumaya yönelik tutumlarını belirleme ölçeği sontest puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır? 64	
5.4.	Felsefi Bakış Açısı Tutum Ölçeğine Dair Araştırma Soruları	64
5.4.1.	Sorgulama temelli etkinlikler uygulanmadan önce deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin felsefi bakış açısı tutum ölçeği öntest puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?.....	64
5.4.2.	Sorgulama temelli etkinlikler uygulanan deney grubu öğrencilerinin felsefi bakış açısı tutum ölçeği öntest puanları ile sontest puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır? 65	
5.4.3.	Sorgulama temelli etkinlikler uygulanan deney grubu öğrencileri ile sorgulama temelli etkinlikler uygulanmayan kontrol grubu öğrencilerinin felsefi bakış açısı tutum ölçeği sontest puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?	65
5.5.	Felsefi Hikâye Çözümleme Testlerine Göre Elde Edilen Bulgular	66
5.5.1.	“Sevgi Nedir?” Kitabının Bulguları	66
5.5.2.	“Nasıl Davranmalıyım?” Kitabının Bulguları.....	67
5.5.3.	“Mutlu Olmak İçin Neye İhtiyacım Var?” Kitabının Bulguları.....	68
5.5.4.	“İyilik Nedir?” Kitabının Bulguları	69
5.5.5.	“İstedğim Her Şeyi Yapabilir miyim?” Kitabının Bulguları.....	70
5.5.6.	“Hayat Neden Böyle?” Kitabının Bulguları.....	71
5.5.7.	“Hayal Gücü Ne İşe Yarar?” Kitabının Bulguları.....	74
5.5.8.	“Ben Mutlu muyum?” Kitabının Bulguları.....	75
5.5.9.	“Başkalarına Vurmaya Hakkım Var mı?” Kitabının Bulguları	76
5.5.10.	“Arkadaşlık Nedir?” Kitabının Bulguları.....	78
6.	TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER.....	80
6.1.	Tartışma	80
6.2.	Sonuç	87
6.3.	Öneriler	88
	KAYNAKÇA.....	90
	EKLER.....	93

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Kitapla İlgili Örnek Sorular	4
Şekil 2. Okuma Planları Hazırlama Aşamaları	14
Şekil 3. Sorgulama Temelli Öğrenmenin Çeşitleri	19

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1. Sorgulama Temelli Öğrenme Avantaj ve Dezavantajları	17
Tablo 2. Çalışma Takvimi	25
Tablo 3. Öntest-Sontest Kontrol Gruplu Deneyisel Desen	26
Tablo 4. Deney Grubu Normallik Analizi Sonuçları.....	33
Tablo 5. Kontrol Grubu Normallik Analizi Sonuçları.....	33
Tablo 6. Deney Grubu Normallik Analizi Sonuçları.....	34
Tablo 7. Kontrol Grubu Normallik Analizi Sonuçları.....	34
Tablo 8. Deney Grubu Normallik Analizi Sonuçları.....	35
Tablo 9. Kontrol Grubu Normallik Analizi Sonuçları.....	36
Tablo 10. Sevgi Nedir Kitabı Test Sorularının Frekans ve Yüzde Değerleri.....	38
Tablo 11. Nasıl Davranmalıyım Kitabı Test Sorularının Frekans ve Yüzde Değerleri	40
Tablo 12. Mutlu Olmak İçin Neye İhtiyacım Var Kitabı Test Sorularının Frekans ve Yüzde Değerleri	40
Tablo 13. İyilik Nedir Kitabı Test Sorularının Frekans ve Yüzde Değerleri	42
Tablo 14. İstedğim Her Şeyi Yapabilir Miyim Kitabı Test Sorularının Frekans ve Yüzde Değerleri	44
Tablo 15. Hayat Neden Böyle Kitabı Test Sorularının Frekans ve Yüzde Değerleri	48
Tablo 16. Hayat Neden Böyle Kitabı On Dördüncü Soru Öğrenci Cevapları	50
Tablo 17. Hayat Neden Böyle Kitabı On Beşinci Soru Öğrenci Cevapları	51
Tablo 18. Hayal Gücü Ne İşe Yarar Kitabı Test Sorularının Frekans ve Yüzde Değerleri.....	53
Tablo 19. Ben Mutlu Muyum Kitabı Test Sorularının Frekans ve Yüzde Değerleri	55
Tablo 20. Başkalarına Vurmaya Hakkım Var Mı Kitabı Test Sorularının Frekans ve Yüzde Değerleri	57
Tablo 21. Arkadaşlık Nedir Kitabı Test Sorularının Frekans ve Yüzde Değerleri ...	59
Tablo 22. Deney Grubu ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Öntest Puanları Bağımsız Örneklem T-Testi Verileri	62
Tablo 23. Deney Grubu Öğrencilerinin Öntest ve Sontest Puanları Bağımlı Örneklem T-Testi Verileri	62
Tablo 24. Deney Grubu ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Sontest Puanları Bağımsız Örneklem T-Testi Verileri	62
Tablo 25. Deney Grubu ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Öntest Puanları Bağımsız Örneklem T-Testi Verileri	63
Tablo 26. Deney Grubu Öğrencilerinin Öntest ve Sontest Puanları Bağımlı Örneklem T-Testi Verileri	63
Tablo 27. Deney Grubu ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Sontest Puanları Bağımsız Örneklem T-Testi Verileri	64

Tablo 28. Deney Grubu ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Öntest Puanları Bağımsız Örneklem T-Testi Verileri	64
Tablo 29. Deney Grubu Öğrencilerinin Öntest ve Sontest Puanları Bağımlı Örneklem T-Testi Verileri	65
Tablo 30. Deney Grubu ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Sontest Puanları Bağımsız Örneklem T-Testi Verileri	65

ÖZET

Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Fakültesi
Temel Eğitim Bölümü Bilim Dalı, Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

İLKOKUL DÖRDÜNCÜ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SORGULAMA TEMELLİ ETKİNLİKLERLE FELSEFİ BAKIŞ AÇILARININ DESTEKLENMESİ

BAHAR AKGÜL

Bu çalışmanın amacı, ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin felsefi bakış açılarının sorgulama temelli etkinliklerle desteklenmesini incelemektir. Çalışmada, sorgulama temelli eğitimle felsefi bakış açıları geliştirmeyi hedefleyen deney grubu ile geleneksel öğretim ile felsefi bakış açıları geliştirmeyi hedefleyen kontrol grubu karşılaştırılmıştır. Araştırma, öntest-sontest kontrol gruplu deneysel desen kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubu, İstanbul ili Pendik ilçesindeki Turgut Reis İlkokulunun dördüncü sınıfında öğrenim gören, her birinde 20’şer öğrenci bulunan iki ayrı sınıfta toplam 40 öğrenciden oluşmaktadır. Öğrenciler rastgele olarak 20’şer kişilik deney ve kontrol gruplarına atanmıştır. Deney grubundaki öğrencilere on hafta boyunca sorgulama temelli felsefe etkinlikleri uygulanırken, kontrol grubu normal eğitim programına devam etmiştir. Veri toplama aracı olarak “İlkokul Çocukların Felsefi Tutum ve Davranışlarını Belirleme Kontrol Listesi”, “Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği”, “İlkokul Çocuklarının Felsefi Bakış Açılarına Yönelik Tutum Ölçeği” ve araştırmacı tarafından hazırlanan “Felsefi Hikâye Çözümleme Testi” kullanılmıştır. Bu ölçek, öğrencilere öntest ve sontest olarak uygulanmıştır. Verilerin analizinde hem nicel hem de nitel yöntemler kullanılmıştır. Nicel verilerin analizinde bağımsız örneklem t-testi ve shapiro-wilk testleri kullanılmıştır. Nicel verilerin analizinde sosyal bilimler alanına yönelik hazırlanmış istatistiksel paket program yazılımı kullanılmıştır. Nitel verilerin analizinde ise betimsel yöntemi kullanılmıştır.

Araştırma sonuçları, sorgulama temelli felsefe etkinliklerinin uygulandığı deney grubu öğrencilerinin felsefi bakış açılarında, kontrol grubuna göre istatistiksel olarak anlamlı bir gelişme olduğunu göstermiştir ($p<0.05$). Bu bulgular, sorgulama temelli felsefe etkinliklerinin ilkokul öğrencilerinin felsefi düşünme becerilerini geliştirmede etkili bir yöntem olabileceğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sorgulama temelli öğrenme, felsefe eğitimi, ilkokul öğrencileri, felsefi düşünme becerileri.

ABSTRACT

Kocaeli University, Faculty of Social Sciences
Department of Basic Education Department of Classroom Teaching
Master Thesis

SUPPORTING THE PHILOSOPHICAL PERSPECTIVES OF PRIMARY SCHOOL FOURTH GRADE STUDENTS WITH QUESTION-BASED ACTIVITIES

BAHAR AKGÜL

The purpose of this study is to examine the development of philosophical perspectives of fourth-grade primary school students through inquiry-based activities. The study compared an experimental group aimed at developing philosophical perspectives through inquiry-based education with a control group aimed at developing philosophical perspectives through traditional teaching methods. The research was conducted using a pre-test-post-test control group experimental design. The study group consists of 40 students in total, divided into two separate classes of 20 students each, attending the fourth grade at Turgut Reis Primary School in the Pendik district of Istanbul. Students were randomly assigned to experimental and control groups of 20 students each. While students in the experimental group participated in inquiry-based philosophy activities for ten weeks, the control group continued with their regular curriculum. Data collection tools included “Primary School Children’s Philosophical Attitudes and Behaviors Checklist,” “Reading Attitude Scale,” “Primary School Children’s Philosophical Perspectives Attitude Scale,” and a “Philosophical Story Analysis Test” prepared by the researcher. These scales were administered as pre-test and post-test. Both quantitative and qualitative methods were used in data analysis. Independent sample t-test and Shapiro-Wilk tests were used in the analysis of quantitative data. Statistical package program software designed for social sciences was used in the analysis of quantitative data. Descriptive method was used in the analysis of qualitative data.

Research results showed a statistically significant improvement in the philosophical perspectives of experimental group students who participated in inquiry-based philosophy activities compared to the control group ($p < 0.05$). These findings suggest that inquiry-based philosophy activities can be an effective method in developing philosophical thinking skills of primary school students.

Keywords: Inquiry-based learning, philosophy education, primary school students, philosophical thinking skills.

BÖLÜM 1

1. GİRİŞ

Günümüz dünyasında, eğitimin rolü sadece bilgi aktarımıyla sınırlı kalmayıp, öğrencileri hayata hazırlayan çok yönlü bir sürece dönüşmüştür. Bu bağlamda, ilkokul çağındaki çocukların felsefi düşünme becerilerinin geliştirilmesi, modern eğitim anlayışının vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir. Sorgulama temelli etkinliklerle desteklenen felsefi bakış açısı, öğrencilerin eleştirel düşünme, problem çözme ve yaratıcı düşünme gibi 21. yüzyıl becerilerini kazanmalarında kritik bir rol oynamaktadır. Çocuklar için felsefenin öncelikli amacı eleştirel, yaratıcı, düzenli düşünme becerileridir (Taşdelen, 2014).

Hızla değişen ve karmaşıklaşan dünyamızda, çocukların erken yaşlardan itibaren soru sorma, analiz etme ve farklı perspektifleri değerlendirme yeteneklerini geliştirmeleri büyük önem taşımaktadır. Felsefi düşünme, öğrencilerin merak duygusunu besleyerek, onları yaşam boyu öğrenmeye teşvik eder ve karşılaştıkları zorluklarla baş etme konusunda donanımlı hale getirir. Bu beceriler, sadece akademik başarı için değil, aynı zamanda sosyal uyum, empati ve etik karar verme süreçleri için de temel oluşturur.

Küreselleşen dünyada, farklı kültürleri ve bakış açılarını anlama yeteneği giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Felsefi sorgulama, çocukların empati kurma ve çeşitliliği takdir etme becerilerini geliştirerek, onları çoğulcu toplum yapısına hazırlar. Bu sayede, gelecekte aktif ve sorumlu vatandaşlar olarak topluma katkıda bulunabilirler.

Dijital çağın getirdiği bilgi karmaşası karşısında, eleştirel düşünme ve bilgiyi doğru değerlendirme yeteneği hayati önem taşımaktadır. Felsefi eğitim, öğrencilerin bilgiyi sorgulamalarını, güvenilir kaynakları ayırt etmelerini ve kendi düşünce süreçlerini yönetmelerini sağlar. Bu beceriler, onların dijital okuryazarlıklarını artırırken, aynı zamanda teknolojik gelişmeler karşısında insani değerleri korumalarına yardımcı olur.

Çocuk felsefesi de çocuk eğitimi alanında daha çok sonuçları gözlemlenebilen uygulamalara dayanmaktadır (Karakaya, 2006). Erken yaşta başlayan felsefi eğitimin uzun vadeli etkileri üzerine yapılan araştırmalar, bu yaklaşımın öğrencilerin akademik başarılarını artırdığını, sosyal-duygusal gelişimlerini desteklediğini ve problem çözme

becerilerini geliştirdiğini göstermektedir. PISA gibi uluslararası değerlendirmeler de eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerinin önemini vurgulamakta, bu da eğitim politikalarının bu yönde şekillenmesine neden olmaktadır.

Sonuç olarak, ilkokul dördüncü sınıf ğrencilerinin sorgulama temelli etkinliklerle felsefi bakış açılarının desteklenmesi, onları sadece akademik açıdan değil, aynı zamanda sosyal, duygusal ve etik açıdan da geleceğe hazırlamaktadır. Bu yaklaşım, eğitimin temel amacı olan bireylerin potansiyellerini en st düzeye çıkarma hedefine hizmet ederken, toplumun geleceği için de sağlam bir temel oluşturmaktadır.

Bu çalışmada sorgulama temelli etkinliklerle ilkokul çocuklarının felsefi bakış açılarını incelenecektir.

1.1.Problem Durumu

Okumak insanın hayal gücünü geliştiren en önemli aktivitelerden birisidir. Bu aktiviteyi küçük yaşta kazanmanın önemi çok büyüktür, çünkü bu dönemde çocukların beyinleri hızlı bir şekilde gelişmektedir ve bu dönemde öğrendikleri bilgi ve beceriler çocukların gelecekteki öğrenme ve gelişimine çok büyük katkı sağlar. Küçük yaşta okuma alışkanlığı kazandırmak, çocukların dil becerilerini ve kelime hazinelerini artırır ve çocukların düşünme, anlama ve öğrenme becerilerini geliştirir. Ayrıca, ocuklara okuma alışkanlığı kazandırmak, çocukların hayal güçlerini, hayal etme yeteneklerini geliştirir ve çocukların dünyayı keşfetme ve anlama yeteneklerini artırır. Küçük yaşta okuma alışkanlığı kazandırmak, aynı zamanda çocukların empati kurma ve anlama yeteneklerini de geliştirir, çünkü okuduğumuz metinlerden alınan bilgiler sayesinde diğer insanların düşüncelerini ve duygularını daha iyi anlayabiliriz. Okuma alışkanlığı kazanan çocuklar kendilerini ifade etme ve yazma becerilerini de geliştirir. Okuduğumuz metinlerden alınan bilgiler sayesinde çocuklar düşüncelerini daha iyi ifade edebilir ve düşüncelerini daha iyi yazabilirler. Okuma alışkanlığı kazandırmak çocukların zihinsel, dilsel ve düşünsel becerilerini geliştirir ve çocukların dünyayı keşfetme ve anlama yeteneklerini artırır. Bu nedenle, küçük yaşta okuma alışkanlığı kazandırmak çok önemlidir ve her çocuğun hayatında önemli bir yere sahiptir.

Okuma alışkanlığını kazanan çocuklarda dikkat etmemiz gereken bir diğer husus ise anlamlı okumaktır. Anlamadan kitap okumak, okuduğunuz kitabın tam olarak anlaşılmasını ve kitaptaki fikirlerin doğru bir şekilde kavranmasını engellemektedir. Anlamadan okuduğu bir kitapta, kelime ve cümleler okunsa bile anlamları tam olarak anlaşılamamaktadır. Bu durum, okuduğu kitaptaki fikirleri doğru bir şekilde

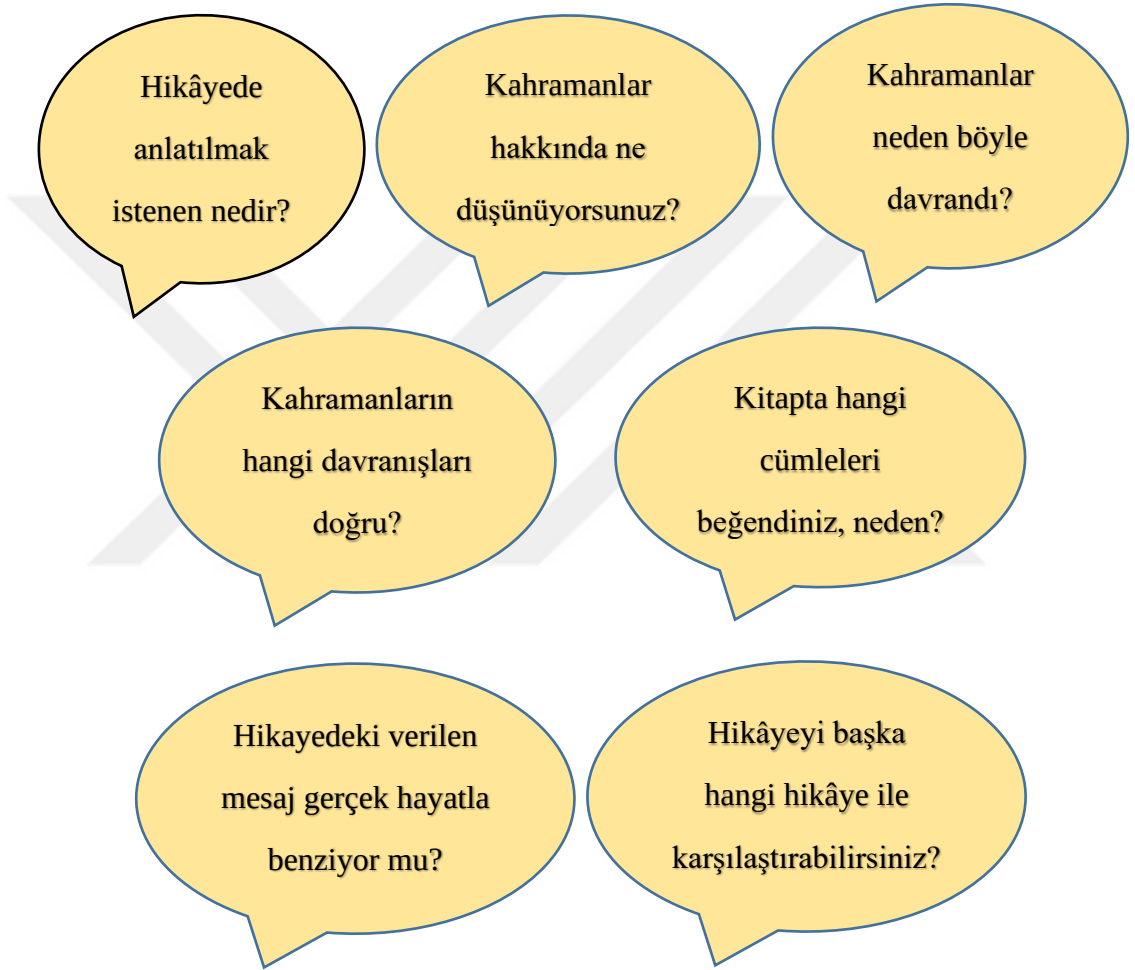
kavrayamamasına ve kitabın amacını tam olarak anlayamamasına neden olmaktadır. Anlamadan kitap okumak, aynı zamanda okuduğunuz kitabın size verdiği zevki de azaltmaktadır. Kitap okumak, insanların hayal güçlerini ve hayal etme yeteneklerini geliştirmekte ve insanların dünyayı keşfetme ve anlama yeteneklerini artırmaktadır. Ancak anlamadan okuduğunuz bir kitapta, bu avantajlardan yararlanamamakta ve okuduğunuz kitaptan beklediğiniz zevk hissedilememektedir. Sonuç olarak, anlamadan kitap okumak okuduğunuz kitabın tam olarak anlaşılmasını ve kitaptaki fikirlerin doğru bir şekilde kavranmasını engellemekte ve okuduğunuz kitaptan beklediğiniz zevki almanıza engel olmaktadır.

Çocukların okuduğunu anlamaması ise, çocuğun dil becerilerinin yetersiz olmasından kaynaklanabilir. Çocuklar, dil becerilerini geliştirirken yavaş yavaş kelime hazinesini artırır ve dilin yapısını öğrenirler. Bu süreçte, çocukların bazen okuduğu kelimeleri anlamaması normaldir ve bu durum çocuğun dil becerilerinin gelişimiyle birlikte düzelir. Ancak, çocukların sürekli olarak okuduğu kelimeleri anlamaması veya cümleleri tam olarak anlamaması, çocuğun dil becerilerinin yetersiz olmasını gösterebilir ve bu durum çocuğun dil becerilerinin gelişmesine yardımcı olacak ek çalışmalara ihtiyaç duyabileceğini gösterebilir. Çocukların okuduğunu anlamaması, aynı zamanda çocuğun okuduğu metnin zorluk seviyesiyle de ilgili olabilir. Eğer çocuk okuduğu metnin zorluk seviyesi çocuğun dil becerilerine uygun değilse, çocuk okuduğu metni anlamaya çalışırken zorluklarla karşılaşabilir. Bu nedenle, çocukların okuduğu metinlerin zorluk seviyesi çocuğun dil becerilerine uygun seçilmelidir. Dil ve anlatım; eserin türünden, seslenilen hedef kitleden, yazarın üslubundan doğrudan etkilenen bir öğedir. Çocuk edebiyatı eserinin amacına ulaşabilmesi için hedef kitleye uygun dil ve anlatım seçilmelidir. Kullanılan dil çocuğun duyuşsal ve bilişsel gelişimine uygun olmalıdır. Çocukların yalın ve duru anlatımdan hoşlandıkları, günlük dilde pek kullanılmayan sözcük ve deyimleri anlamakta ve anlatmak güçlük çektikleri, uzun ve karmaşık paragrafları zor okuyup kavradıkları, yersiz benzetme ve betimlemelerden sıkıldıkları bilinmektedir (Oğuzkan, 2013; akt. Çer, 2016a). Bu durumun nedenini belirleyebilmek için çocuğun dil becerilerinin gelişimini takip etmek ve çocuğun okuduğu metinlerin zorluk seviyesini doğru bir şekilde seçmek önemlidir.

Çocuk okuduğunu anlayabilmesi için hikâyeyi sorgulayabilmelidir. Bu noktada eğitimde kullanılan sorgulama temelli öğrenme eğitim ve öğretim faaliyetlerinde

kullanılmaktadır. Bu öğrenme yöntemi öğrencinin araştırma ve sorgulama yaparak kendileri için anlamlı ve ilgi çekici konuları keşfetmesini sağlar. Böylece daha çekici ve motivasyonu yüksek bir öğrenme ortamı oluşturmalarını sağlar. Aynı zamanda bu öğrenme yöntemi çocuğun üst düzey düşünme becerilerini geliştirmesine imkân tanır. Bu açıdan ele aldığımızda okuduğu hikâyeye kitabını sorgulama becerisi gelişir. Okuduğu kitapla ilgili:

Şekil 1. Kitapla İlgili Örnek Sorular

Şeklinde sorular sorup cevaplar almasını sağlar. İşte bu noktada okuduklarını anlamalarını sağlamak, okudukları ile ilgili felsefi bir bakış açısı kazandırabiliriz.

Okuma eğitiminden beklenen bireysel ve toplumsal yararların sağlanabilmesi için öncelikle bireylerin okumayı sevmesi, okumaktan kaçınmaması gereklidir. Bu noktada okumaya yönelik olumlu tutum geliştirme gereği ortaya çıkmaktadır. Tutum, “yaşantı ve deneyimler sonucu oluşan, ilgili olduğu bütün nesne ve durumlara karşı bireyin davranışları üzerinde yönlendirici ya da dinamik bir etkileme gücüne sahip duygusal

ve zihinsel hazırlık durumudur.” (Allport, 1967). Tutumlar bireyin eğitim sürecinde çok önemli bir yer tutar; zira eğitim-öğretim sürecinin etkililiğinin artması, öğrencilerin okula, öğretmene, derslere ve diğer eğitim-öğretim unsurlarına yönelik olumlu eğilim göstermesine bağlıdır. Eğitim-öğretim süreci içinde okuma etkinliğine karşı da olumlu bir bakış açısı kazandırılması beklenmektedir (Sallabaş, 2008, s. 147).

Smith (1988), okumaya yönelik tutumu; okuma ihtimalini artıran ya da azaltan, duyu ve duyguların da eşlik ettiği zihinsel bir durum olarak tanımlamaktadır. Öğrenciler okumaya yönelik farklı tutumlarla sınıflara gelmekte ve bu tutumlar öğrencinin okuma derslerine ve dersle ilgili etkinliklere katılımını etkilemektedir. Öğrencilerin okumaya yönelik tutumları okuma ile ilgili tecrübelerine bağlıdır. Okumanın yararına ilişkin algıları olan, çok okuyan kişilerle beraber olan veya o ortamlarda büyüyen öğrencilerin okumaya yönelik tutumlarının olumlu olması beklenmektedir. Öğrencilerin tutumlarından haberdar olan öğretmen, dersleri o yönde planlamalı ve düzenlemelidir. Çünkü öğrencilerin okumaya yönelik tutumları okul kayıtlarında yer almaz veya okuma sınavlarında da gözlemlenemez (Grabe ve Stoller, 2002).

Okuma öğretiminde öğrencilerin okumaya yönelik güdü ve tutumlarının incelenmesi çok önemlidir. Öğretmenlerin, öğrencilerin okuma amaçları, önceki okuma deneyimleri ve okumaya yönelik tutumları ile ilgili bilgileri toplama gibi bir sorumluluğu olmalıdır. Öğretmenlerin öğrencileriyle yapacakları kısa bir görüşme veya bir anket yardımıyla öğrencilerin ne okuduklarını, neden okuduklarını, ne zaman okuduklarını, hangi konularda okuduklarını, o güne kadar olan okuma deneyimlerini, okurken neler hissettiklerini, kendilerini okuyucu olarak nasıl algıladıklarını öğrenerek değerlendirmeleri ve tüm bu bilgileri okuma öğretimi ders programı hazırlarken göz önünde bulundurmaları gerekmektedir (Grabe ve Stoller, 2001). Özetle okuma öğretiminde öğrenci profilinin belirlenmesine yönelik değerlendirme sürecini kapsamaktadır. Öğretmenlerin, öğrencilerin okuma alışkanlıklarını ve tercihlerini anlamak için görüşme ve anket gibi veri toplama araçlarını kullanması gerektiğini vurgulamaktadır. Toplanan veriler okuma materyali seçimi, okuma motivasyonu ve okuyucu öz algısı gibi faktörleri kapsamaktadır. Bu bilgilerin ders programı hazırlama sürecinde kullanılması, öğrenci merkezli ve etkili bir okuma öğretimi için önem taşımaktadır.

Verilen bilgilerden hareketle bu araştırmanın problem cümlesi, “İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin felsefi bakış açılarının sorgulama temelli etkinliklerle desteklenmesi, öğrencilerin felsefi düşünme becerilerini nasıl etkilemektedir?” olarak belirlenmiştir.

1.2.Problem Cümlesi

Bu çalışmanın amacı ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerine yönelik sorgulama temelli programla felsefi bakış açılarının desteklenmesidir. Bu amaç doğrultusunda araştırmanın soruları aşağıdaki gibi düzenlenmiştir.

Araştırmanın amacına yönelik aşağıda verilen alt problemlere cevap aranmaktadır.

1. Sorgulama temelli etkinlikler uygulanmadan önce, deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin felsefi tutum ve davranışlarını belirleme kontrol listesi öntest puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
2. Sorgulama temelli etkinlikler uygulanan deney grubu öğrencilerinin felsefi tutum ve davranışlarını belirleme kontrol listesi öntest puanları ile sontest puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
3. Sorgulama temelli etkinlikler uygulanan deney grubu öğrencileri ile sorgulama temelli etkinlikler uygulanmayan kontrol grubu öğrencilerinin felsefi tutum ve davranışlarını belirleme kontrol listesi sontest puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
4. Sorgulama temelli etkinlikler uygulanmadan önce, deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin okumaya yönelik tutumlarını belirleme ölçeği öntest puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
5. Sorgulama temelli etkinlikler uygulanan deney grubu öğrencilerinin okumaya yönelik tutumlarını belirleme ölçeği öntest puanları ile sontest puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
6. Sorgulama temelli etkinlikler uygulanan deney grubu öğrencileri ile sorgulama temelli etkinlikler uygulanmayan kontrol grubu öğrencilerinin okumaya yönelik tutumlarını belirleme ölçeği sontest puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
7. Sorgulama temelli etkinlikler uygulanmadan önce, deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin felsefi bakış açlarına yönelik tutum ölçeği öntest puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

8. Sorgulama temelli etkinlikler uygulanan deney grubu öğrencilerinin felsefi bakış açılarına yönelik tutum ölçeği öntest puanları ile sontest puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
9. Sorgulama temelli etkinlikler uygulanan deney grubu öğrencileri ile sorgulama temelli etkinlikler uygulanmayan kontrol grubu öğrencilerinin felsefi bakış açılarına yönelik tutum ölçeği sontest puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
10. Felsefi Hikâye Çözümleme Testlerine göre alt problemler:
 - a. Alt Problem: “Sevgi Nedir?” kitabına yönelik etkinliklerin öğrencilerin sevgi kavramını anlamlandırmalarına etkisi nedir?
 - b. Alt Problem: “Nasıl Davranmalıyım?” kitabına yönelik etkinliklerin öğrencilerin davranış ve sorumluluk bilinci geliştirmelerine etkisi nedir?
 - c. Alt Problem: “Mutlu Olmak İçin Neye İhtiyacım Var?” kitabına yönelik etkinliklerin öğrencilerin mutluluk kavramını sorgulamalarına etkisi nedir?
 - d. Alt Problem: “İyilik Nedir?” kitabına yönelik etkinliklerin öğrencilerin etik değerleri anlamlandırmalarına etkisi nedir?
 - e. Alt Problem: “İstediğim Her Şeyi Yapabilir miyim?” kitabına yönelik etkinliklerin öğrencilerin özgürlük ve sorumluluk dengesi kurmalarına etkisi nedir?
 - f. Alt Problem: “Hayat Neden Böyle?” kitabına yönelik etkinliklerin öğrencilerin yaşamı anlamlandırma becerilerine etkisi nedir?
 - g. Alt Problem: “Hayal Gücü Ne İşe Yarar?” kitabına yönelik etkinliklerin öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerine etkisi nedir?
 - h. Alt Problem: “Ben Mutlu muyum?” kitabına yönelik etkinliklerin öğrencilerin öz farkındalık geliştirmelerine etkisi nedir?
 - i. Alt Problem: “Başkalarına Vurmaya Hakkım Var mı?” kitabına yönelik etkinliklerin öğrencilerin şiddet kavramını sorgulamalarına etkisi nedir?
 - j. Alt Problem: “Arkadaşlık Nedir?” kitabına yönelik etkinliklerin öğrencilerin sosyal ilişkileri anlamlandırmalarına etkisi nedir?

1.3.Araştırmanın Önemi

Çocuk doğduğu andan itibaren içinde bulunduğu dünyayı anlamlandırma ve keşfetme çabası içindedir. Etrafında bulunan nesneleri, kişileri, etrafında gerçekleşen olayları zihninde sorular oluşturarak ve bu sorulara cevap bulmaya çalışarak

öğrenmeye çalışır. Okul hayatına başladığında da bu sorgulama devam eder. Eğitim öğretim hayatına başlayan çocuklar, karşılaştıkları sorulara yanıt aramaya ve bu yanıtları keşfetmeye isteklidir. Bu noktada sorgulama temelli öğrenme öğrenciye bu fırsatları sunar. Öğrencilere aktif öğrenme fırsatları sunar ve onları üst düzey düşünmeye teşvik eder. Böylece okuduklarını daha iyi anlamalarını ve sorulara mantıklı cevaplar verebilmelerini sağlar.

Bu araştırma ilkokul öğrencilerinin sorgulama temelli öğrenmeyi kullanarak okudukları hikâye kitaplarına yönelik felsefi bakış açılarını geliştirmeleri açısından önemlidir.

1.4. Sayıtlar

- a. Araştırma sırasında kontrol altına alınamayan değişkenlerin etkisi deney ve kontrol grupları için aynıdır.
- b. Deney ve kontrol gruplarındaki öğrenciler üzerinde uygulanan ölçeklerden elde edilen veriler gerçekleri yansıtmaktadır.
- c. Araştırma sırasında deney ve kontrol grubu öğrencileri arasındaki etkileşim en alt düzeyde gerçekleşmiştir.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma; 2023-2024 eğitim-öğretim yılında İstanbul ili Pendik ilçesinde bir devlet ilkokulunda öğrenim gören 4.sınıf öğrencileri ile veri toplama araçlarından elde edilen verilerle sınırlı olacaktır.

BÖLÜM 2

2. KURAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde okumanın tanımı, etkileşimli okuma, etkileşimli okumanın önemi, etkileşimli okumanın geleneksel okumadan farkları, etkileşimli okumanın faydaları, etkileşimli okumanın uygulanması, sorgulama temelli öğrenme, sorgulama temelli öğretim ortamında öğrenci ve öğretmen rolleri, sorgulama temelli öğrenme avantaj ve dezavantajları, sorgulamaya dayalı öğrenme yönteminin çeşitleri konuları ele alınacaktır.

2.1.Okuma

Konuşma, dinleme/izleme, yazma gibi becerilerin yanında Türkçe dersinde öğrencilere kazandırılması amaçlanan başka bir beceri de okumadır (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], 2018). Literatür incelediğinde okuma ile ilgili yapılmış birçok tanım karşımıza çıkmaktadır.

Okuma, yazılı metnin beyinle algılanıp takip edilmesi ya da iç içe geçmiş değişik etkenlerin bir araya getirilmesi için özel bir eğitim gerektiren bir süreçtir (Yalman ve diğ.; 2013). Okuma, gözün satırlar üzerinde sıçraması sonucu kelime şekillerini görerek, bunların anlamlarını kavrama ve seslendirmedir (Öz, 2011). Okuma, duyumdan algıya, anlamadan muhakeme yeteneğine kadar bütün zihinsel etkinlikleri içeren bir süreçtir (Crowder, 1982). Bireylerin yaşamda başarılı olmalarına katkı sunan okuma, bir temanın ya da konunun anlaşılması için bilginin toplanma, işlenme ve analiz edilmesi basamaklarında birden fazla zihinsel işlemin kullanıldığı, okuyucunun yazıdaki fikirlerin bağlantılarını aradığı aktif bir süreç olarak tanımlanmaktadır (Li ve Wilhelm, 2008). Okuma, belirli koşullar altında belirli bir zamanda okuyucu ve metin içeren iki yönlü bir işlemdir (McClure ve Fullerton, 2017). Yazılı harf ve sembollerin çözümlenip anlamlandırılmasıdır (Arslan ve Dirik, 2008).

Yapılmış olan tanımlardan yola çıkarak okuma, bir metni veya yazıyı anlamaya ve anlamlandırmaya yönelik bir süreçtir. Bu süreç metnin anlamını kavramak, anahtar kelimeler ve cümleleri belirlemek, metnin yapısını anlamak, yazının amacına ulaşmak gibi birçok aşamayı içerebilir. Okuma dil öğrenimi, bilgi edinme ve genel kültür açısından oldukça önemli bir beceridir. Dil öğrenimi açısından ele aldığımızda çocuğun, yetişkinin dilin kurallarını ve dilin kullanımını daha iyi öğrenmesine ve anlamasına yardımcı olmaktadır. Okuma genel kültür ve bilgi birikimimizi

artırmamızda çok önemli bir görev görmektedir. Kişi okudukça içinde bulunduğu dünyadaki gelişmelerden haberdar olmakta ve bilgi hazinesi genişlemektedir. Ayrıca okuma insanların düşünme yeteneklerini geliştirmelerine ve analitik düşünme becerilerini kazanmalarına yardımcı olmaktadır. Okuyan birey empati kurma yeteneğini artırmaktadır. Empati yeteneği gelişen birey de okuduğu karakterlerin yaşadıklarını anlamakta, kendisini karakter ile bütünleştirebilmekte ve onların duygusal durumlarını daha iyi analiz edebilmektedir.

Okuma ile ilgili ifade edilenlere baktığımızda okumanın hayat boyu öğrenmenin bir parçası olduğunu görmekteyiz. Okuma bireyin her yaşta öğrenmesine ve gelişmesine olanak tanımaktadır.

Bireylere okumanın ne olduğu, nasıl okuma yapılacağı, ana dil ve ana dile ait beceriler için okumanın neden gerekli olduğu, okuma eğitimi ile öğretilmelidir. Öğrencilerin çok yönlü gelişimini sağlamak amacıyla okuma eğitiminin üzerinde ciddiyetle durulmalı ve okuma eğitime erken yaşlarda başlanılmalıdır (Batmaz ve Erdoğan, 2019). Çocuk bu beceriyi erken yaşta kazanmalı aynı zamanda okumayı da sevmelidir. Öğrencilere okumayı sevdirmek ve okumanın önemini kavratmak okulların en önemli görevleri arasındadır (Schunk, 2011). Özellikle öğrencilerde okuma sevgisinin oluşması, öğrencilerin okuma alışkanlığı kazanmaları ve öğrencilerde okumanın bir beceri haline getirilmesi konusunda çalışmalar yapılmalıdır. Öğrencilerin okuma becerilerini ve alışkanlığını kazanmaları erken çocukluk döneminde başlarken özellikle ilkökul döneminde yoğunlaşmaktadır. İlkokul döneminde öğrencilerin düşünen, anlayan, eleştiren, fikirlerini tartışan, sahip oldukları ön bilgilerle okudukları arasında bağlantı kuran ve yeni anlamlara ulaşabilen birer okuyucu olmalarını sağlamak gerekmektedir (Öztürk, 2020).

Çocuklar için okuma hayatlarının her aşamasında önemli bir rol oynamaktadır. Okuma çocukların dil ve yazı becerilerine katkı sağlamakta, dilin kurallarını öğrenmesine katkı sağlamakta ve kelime hazinesini geliştirmektedir. Okuma çocukların sözcükleri ve cümleleri anlamlandırma becerilerini geliştirmektedir. Bu beceriler çocuğun okul başarısını artırmakta ve dil öğrenimlerinde önemli bir rol oynamaktadır.

Okuma çocukların düşünme yeteneklerini geliştirmelerine ve analitik düşünme becerilerini kazanmalarına yardımcı olmaktadır. Zihnini kullanmayı öğrenen çocuk dersler arasında bilgi aktarımını da kolaylıkla yapmaya başlayacaktır. Çocuk,

okudukları sayesinde hayal gücünü geliştirecektir. Geniş hayal gücü çocukta orijinal buluşlar yapmasına vesile olacaktır. Okudukça kendisini ifade edebilen ve karşısındaki kişiler ile iletişimini güçlendiren bireyler olma yolunda önemli adımlar atacaklardır. Bilgi birikimi ve genel kültürü artan çocuk okul hayatında da başarılarla imza atacak ve sosyal ilişkilerini daha rahat yönetebilecektir. Son olarak hayat boyu öğrenmenin temel parçası olan okuma çocukların her yaşta öğrenmelerine ve gelişmelerine devam etmesini sağlayacaktır.

2.2.Etkileşimli Okuma

Whitehurst ve arkadaşları (1994) tarafından EPSTEIN tarafından geliştirilen bir yetişkin ile çocuğun paylaşımlı olarak resimli kitap okuma şekline *Etkileşimli kitap okuma-Dialogic Readig* denilmiştir. Bu yöntemin temeli, hikâyeyi okuyan kişi ile hikâyeyi dinleyen çocuğun rollerinin değişmesine dayanır. Normalde kitap okurken yetişkin okur, çocuk dinler fakat etkileşimli okumada çocuk bir hikâye anlatıcısı rolü üstlenir. Bu sırada yetişkin aktif bir dinleyici olarak kısa cevaplı sorulardan ziyade çocuğa açık uçlu sorular yönelterek hikâyenin anlaşılmasına yönelik karmaşıklığı arttırmayı hedefler ve çocuğun aktif olarak sorulara cevap vermesini sağlar (Whitehurst ve diğ., 1994). Aktif rol üstlenen çocuğa bu süreçte öğretmeni rehberlik eden yol gösteren bir konumda olması amaçlanmaktadır. Etkileşimli okuma 3 temel ilkeye dayanmaktadır;

- Anımsatıcı teknikler; süreçte öğrencilere sorular sorarak aktif katılımını amaçlamaktadır.
- Yetişkin geribildirimi; öğrencilerden gelen cevaplara uygun geri dönüt vermeyi ve cevapları genişleterek rol model olmayı hedeflemektedir.
- Aşamalı değişiklik; öğrencilerin süreçte bilgi ve becerilerini aşamalı olarak arttırmayı ve kelime dağarcığını genişletmeyi amaçlamaktadır (Whitehurst, ve diğ., 1994).

2.3.Etkileşimli Okumanın Önemi

Etkileşimli okuma, çocukların bilişsel, duyuşsal ve sosyal alanlarını geliştirmesi açısından önemlidir (Yurtbakan, 2020).

Etkileşimli okuma, öğrencileri okuma sırasında kendi düşünce süreçleri hakkında düşünmeye teşvik eder. Öğrencilerin öğrenme sürecine aktif olarak katılmasına, kendi öğrenmelerini takip etmelerine yardımcı olur. Etkileşimli okuma, öğrencilere okuma

sırasında soru sormayı öğretir ve metni daha anlaşılır hâle getirmeyi sağlar (Günaydın, 2020).

Sosyal beceriler ve sosyal durumlara yönelik bilgi düzeylerinin eğitimle geliştirilebilir olduğu günümüzde kabul edilen bir gerçektir. Hatta etkileşimli okuma aracılığıyla duygusal kelimelerin öğrenilmesi ve duygusal ifadelerin artması da kolaylaşmaktadır (Graham Doyle ve Bramwell, 2006). Etkileşimli kitap okuma, yetişkinin çocuğa aynı kitabı birkaç defa okuduktan sonra her defasında farklı biçimlerde, kitapta geçen karakter ve durumlarla ilgili derinlemesine sorular sorma, incelemeler yapma ve konu ile ilgili sohbeti genişletme sürecini içermektedir. Bu süreçte çocuklar hem sorulara verdikleri cevaplara anında geribildirim almakta, düşünsel olarak zenginleşmekte hem de yetişkin tarafından anlayış düzeyleri saptanabilmektedir (Graham Doyle ve Bramwell, 2006).

Aile üyeleri, öğretmeni veya akranları ile etkileşimli okuma sürecine katılan çocuklar; okuma sürecinde yaşamları ile bağ kurabilmekte bu sayede hikayelerdeki sosyal sorunları anlamaları kolaylaşmakta, sorunlara ilişkin olumlu çözüm önerilerinde bulunabilmektedirler (Çelebi-Öncü, 2016). Hatta sevgi, cesaret ve empati gibi değerleri de etkileşimli okuma ile kazanabilen çocuklar, aile içi sözel iletişimlerini güçlendirmektedir (Atim ve Azihar, 2012). Nitekim, günümüzde birçok anne ve baba çocuklarına kitap okumaktadırlar. Ülkemizde bu durum son yıllarda artmakla birlikte henüz anne ve babanın kitap okuması konusunda yeterli düzeyde olmadığımız söylenebilir (Çakmak ve Yılmaz, 2009, Gürler, 1999).

2.4.Etkileşimli Okumanın Geleneksel Okumadan Farkı

Etkileşimli okuma ve geleneksel okuma yaklaşımları arasındaki temel farklılıklar incelenmektedir. Literatürde yer alan çalışmalar ışığında, bu iki okuma türü çeşitli boyutlarıyla ele alınmış ve karşılaştırmalı bir analiz sunulmuştur.

1. Geleneksel okuma, okuyucunun metinle tek yönlü bir iletişim kurduğu, bilginin doğrusal bir şekilde aktarıldığı klasik bir yaklaşımı temsil etmektedir (Smith, 2020). Bu yaklaşımda okuyucu, genellikle pasif bir alıcı konumunda bulunmakta ve metin ile etkileşimi sınırlı düzeyde gerçekleşmektedir. Buna karşın, etkileşimli okuma sürecinde okuyucu, aktif bir katılımcı rolü üstlenmekte ve metinle çok boyutlu bir etkileşime girmektedir (Johnson ve Brown, 2021).
2. Etkileşimli okuma, geleneksel okumadan farklı olarak, öğrenme sürecini çeşitli multimedya araçlarıyla desteklemektedir. Bu süreçte anlık geri bildirim

mekanizmaları, kişiselleştirilmiş öğrenme olanakları, multimedya destekli içerik sunumu, işbirlikçi öğrenme fırsatları gibi özellikler ön plana çıkmaktadır (Wilson, 2022). Geleneksel okumada ise öğrenme süreci, okuyucunun bireysel hızına ve kapasitesine bağlı olarak ilerlemektedir.

3. Etkileşimli okuma, teknolojinin sunduğu olanakları etkin bir şekilde kullanmaktadır. Davis ve Thompson'ın (2023) araştırması, dijital platformların ve multimedya araçlarının etkileşimli okuma sürecine entegrasyonunun öğrenme çıktılarını olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. Geleneksel okuma ise basılı materyal odaklı bir yaklaşım sergilemekte ve teknoloji kullanımı minimal düzeyde kalmaktadır.
4. Değerlendirme süreçleri açısından iki yaklaşım arasında önemli farklılıklar bulunmaktadır. Geleneksel okumada değerlendirme genellikle süreç sonunda gerçekleştirilirken, etkileşimli okumada sürekli değerlendirme ve anlık performans takibi mümkün olmaktadır (Anderson, 2021). Bu durum öğrenme sürecinin daha etkin izlenmesine, bireysel gelişimin detaylı takibine ve hedeflenen kazanımların daha etkili değerlendirilmesine olanak sağlamaktadır.
5. Etkileşimli okuma, motivasyon ve bağlılık açısından geleneksel okumaya göre daha avantajlı bir pozisyonda bulunmaktadır. Martinez ve Lee (2023) tarafından yapılan çalışmada, etkileşimli okumanın oyunlaştırma elementleri, anlık ödüllendirme sistemleri ve sosyal etkileşim olanakları sayesinde öğrenci motivasyonunu ve bağlılığını artırdığı tespit edilmiştir.
6. Geleneksel okuma, temel okuma becerilerinin gelişimine odaklanırken, etkileşimli okuma daha geniş bir beceri setinin gelişimine olanak tanımaktadır. Robinson (2022), etkileşimli okumanın dijital okuryazarlık, problem çözme, eleştirel düşünme, işbirlikçi öğrenme gibi 21. yüzyıl becerilerinin gelişimine katkı sağladığını vurgulamaktadır.

Sonuç olarak Etkileşimli okuma ve geleneksel okuma arasındaki farklılıklar, modern eğitim anlayışının gereksinimlerini karşılama noktasında önemli ipuçları sunmaktadır. Teknolojik gelişmelerle birlikte etkileşimli okumanın sunduğu olanaklar, öğrenme sürecini daha etkili ve verimli hale getirmektedir. Bununla birlikte, her iki yaklaşımın da kendi bağlamında değerlendirilmesi ve eğitim hedeflerine uygun olarak kullanılması önem taşımaktadır.

2.5.Etkileşimli Okumanın Faydaları

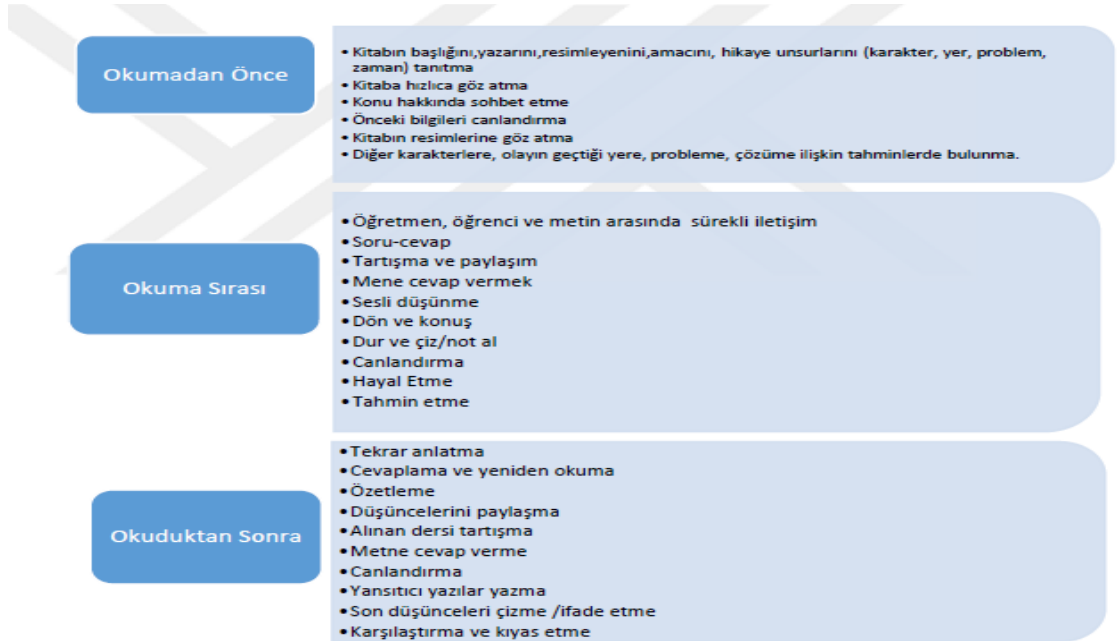
Etkileşimli okumanın yararları aşağıda maddeler halinde sıralanmıştır:

- Çocukların dil gelişimini destekler.
- Erken okur-yazarlık becerilerini geliştirir.
- Okumaya yönelik ilgiyi ve tutumu olumlu yönde etkiler.
- Bilişsel gelişimi destekler.
- Sosyal gelişimi destekler.
- Yazı farkındalığını geliştirir.
- Duygusal gelişimi destekler
- Fonolojik farkındalığı geliştirir.
- Olumlu davranışları pekiştirir.
- Eleştirel düşünmeyi geliştirir.
- •Yaratıcı düşünmeyi geliştirir (Hargrave ve Senechal, 2000; Justice ve Pence, 2005; Vygotsky, 1978).

2.6.Etkileşimli Okumanın Uygulanması

Etkileşimli okuma uygulamaları öncesinde yapılacak kitapla ilgili planlamalar, okuma öncesi, okuma sırası ve okuma sonrası olmak üzere ayrı olarak hazırlanmaktadır. Şekil 2’de Okuma Planları Hazırlama Aşamaları bulunmaktadır.

Şekil 2. Okuma Planları Hazırlama Aşamaları

*Ceyhan & Yıldız’dan (2020, 32) alınmıştır.

Etkileşimli okuma uygulamaları adımları şu şekildedir:

- Öğretmen, kelime düzeyi öğrencilere uygun bir kitap seçer.
- Öğretmen kitabı okur ve inceler.
- Öğretmen, kitabı okurken nerelerde duracağını ve ne konuşacağını planlar.
- Öğretmen, daha önce planladığı bazı yerlerde okumayı durdurur ve öğrencilerin birbiriyle konuşmasını ister, hangi öğrencinin hangi öğrenciyle konuşacağını derse başlamadan önce belirler.
- Öğretmen okuma süreciyle ilgili yönergeleri ve rutinleri gözden geçirir veya sunar.
- Öğretmen ders boyunca öğretmeyi planladığı kelimelerin tanıtımıyla derse başlar.
- Öğretmen kitabı okumaya başlar daha önce durmayı planladığı yerlerde durur ve öğrencileri ile kitaba ilişkin çözümleyici konuşmalar yapar.
- Öğretmen kitabı okumayı bitirince kapanış sorularıyla dersi bitirir (Fisher ve diğ., 2004).

2.7.Sorgulama Temelli Öğrenme

Günümüzde çağdaş öğrenme öğretme yaklaşımları eğitim ve öğretim faaliyetlerinde oldukça fazla kullanılmaktadır. Bu öğretim yöntemlerinden birisi de sorgulama temelli öğrenme yaklaşımıdır. Bu yöntem öğrencilerin sorgulama ve araştırma yapmasını sağlar. Ayrıca öğrenciyi merkeze alan, öğrencilerin kendileri için anlamlı ve ilgi çekici konularını keşfetmelerini sağlar. Öğrencilere eleştirel düşünme, kritik düşünme, problem çözme gibi üst düzey düşünme becerileri kazandırır.

Sorgulama temelli öğrenme yöntemi, var olan durumların sorgulanması, araştırılması, elde edilen verilerin analiz edilmesi ve analizler sonucunda faydalı sonuçlara ulaşılması olarak ifade edilmektedir (Sever, 2011). Sorgulama temelli öğrenme yönteminin temelinde, sorulan soruların çözümü ile ilgili doğru bilgilere ulaşmak vardır. Buna bağlı olarak bu yöntemde öğretmenler; öğrencilerinin analiz, sentez, yorumlama gibi üst düzey bilişsel özelliklerini kullanmalarına imkân vermelidir (Karakoç, 2003).

Sorgulama temelli öğrenme ile yapılmış birçok tanım olduğu gibi öğrenme yönteminin basamakları da araştırmacılar farklı şekillerde ele alınmıştır. Bayram (2015) sorgulama sürecini öğretmen adaylarıyla birlikte şu şekilde aşamalandırmıştır:

1. Başlangıç durumu planlama,

2. İlk sorgulamalar basamağı,
3. Problemin yazılması basamağı,
4. İlk açıklamalar ve hipotezlerin oluşturulması,
5. Yöntem önerileri aşaması,
6. Etkinliklerin uygulanması,
7. Hipotez ile sonuçların karşılaştırılması,
8. Sentez yazımı.

2.8.Sorgulama Temelli Öğretim Ortamında Öğrenci ve Öğretmen Roller

Sorgulama temelli öğrenme yönteminde öğretmenin, öğrencilerin derse aktif katılmalarını sağlamalı ve öğrenmenin sorumluluğunu üstlenmelerine teşvik etmektir. Öğrencilerin araştırma sorgulama yapabilmeleri için öğrencilere ilgi çekici, farklı ve anlamlı konular vermelidir. Öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerini geliştirebilmeleri için fırsatlar sunmalıdır. Öğrencilere öğrendiklerini uygulamaları ve öğrendiklerini anlamlı hale getirebilmeleri için bir rehber görevi üstlenmelidir. Ayrıca öğrenme sürecinin öğrenciler arasında bir iş birliği gerektirdiği sosyal süreçlerin önemli olduğunu vurgulayıcı etkinlikler yapılmalıdır.

Crawford'a (2000) göre sorgulama temelli sınıf ortamında öğretmen, eğitim sürecinde öğrencileri motive ederek öğrencilerin sorumluluk almalarını sağlar. Crawford (2000), sorgulama temelli öğretim yaklaşımının öğretmenler açısından ele alındığında öğretmenlerin rollerini on başlık altında toplamıştır:

1. Motive edici rol, öğretmenlerin, öğrencileri cesaretlendirmelerini ve öğrencilerin kendi öğrenmeleri için sorumluluk almalarını,
2. Teşhis edici rol, öğretmenlerin, öğrencilere kendi anlamalarının farkına varmaları için fikirlerini ifade etme fırsatı vermesini,
3. Rehber rolü, öğretmenin öğrencileri yönlendirmesini ve strateji geliştirmelerine yardım etmesini,
4. Yenilikçi rol, öğretmenin yeni fikirler kullanarak öğretimi tasarlamasını,
5. Deneyici rol, öğretmenin öğretme ve değerlendirmede yeni yöntemler denemesini,
6. Araştırmacı rol, öğretmenin kendi öğretimini değerlendirmesini ve problem çözmeyle meşgul olmasını,
7. Modelleyici rol, öğretmenin bilim insanlarının tutum ve özelliklerini örnek alarak göstermesini,

8. Danışman rolü, öğretmenin bilimsel çalışma ile ilgili öğrenmelerinde öğrencilere destek vermesini,
9. İşbirlikçi rol, öğretmen ve öğrencilerin fikir alışverişinde bulunmalarını ve öğrencilerin öğretmen rolünü üstlenmelerine izin vermeyi,
10. Öğrenen rolü ise, öğretmenin kendisinin yeni kavramlar öğrenmeye açık olmasını içermektedir.

Sorgulama temelli öğrenme ortamında tıpkı bir bilim adamı gibi kendi araştırma, sorgulamalarını kendileri yürüten öğrenciler, deneyimlerinin yardımıyla kalıcı ve anlamlı öğrenme yaşantıları oluşturabilmektedir. Bu noktada sorgulama temelli öğrenmede öğrenenlere yönelik belirlenen beş özellik aşağıda verilmiştir (NRC, 2000):

- Öğrenenler, bilimsel amaçlarla yapılandırılmış sorularla ilgilenmelidirler.
- Öğrenenler, bilimsel amaçla yapılandırılmış sorulan yanıtlamasına yönelik açıklamalar geliştirmeye ve değerlendirmeye olanak sağlayan kanıtlara öncelik vermelidirler.
- Öğrenenler, bilimsel soruların yanıtlanmasında kanıtları temel alan açıklamalar oluşturmalarıdır.
- Öğrenenler, kendi açıklamalarını özellikle bilimsel anlayışla oluşturulmuş diğer açıklamaları da temel alarak değerlendirmelidirler.
- Öğrenenler, önerdikleri açıklamalarını başkalarına aktarmalı, başkalarıyla paylaşmalı tartışmalı ve doğrulamalıdır.

2.9.Sorgulama Temelli Öğrenme Avantaj ve Dezavantajları

Bu konu üzerine yapılan araştırmalar sonucunda elde edilen sonuçlar ele alındığında, aşağıda Tablo 1'deki gibi çeşitli avantajlar ve dezavantajlar tespit edilmiştir (Alouf ve Bentley, 2003, s. 139).

Tablo 1. Sorgulama Temelli Öğrenme Avantaj ve Dezavantajları

Avantajları	Dezavantajları
Akademik başarıları, bilişsel gelişimleri, laboratuvar becerileri, bilimsel süreç becerileri ve fen kavramlarını anlamada daha olumlu etkileri bulunmuştur.	Sınıftaki otoriter rolünün değişmesi öğretmenlerin kendilerini huzursuz hissetmelerine neden olabilir.
Bilimsel okuryazarlığı arttırmada ve bilimsel süreçleri anlamada, bilgi dağarcığı ve kavramsal anlamayı arttırmada, eleştirel düşünmede, fenne yönelik olumlu tutumu arttırmada, akademik başarı testleri için daha	Eğitim programının yoğunluğundan dolayı konuların yetiştirilemeyeceği düşünülmektedir.

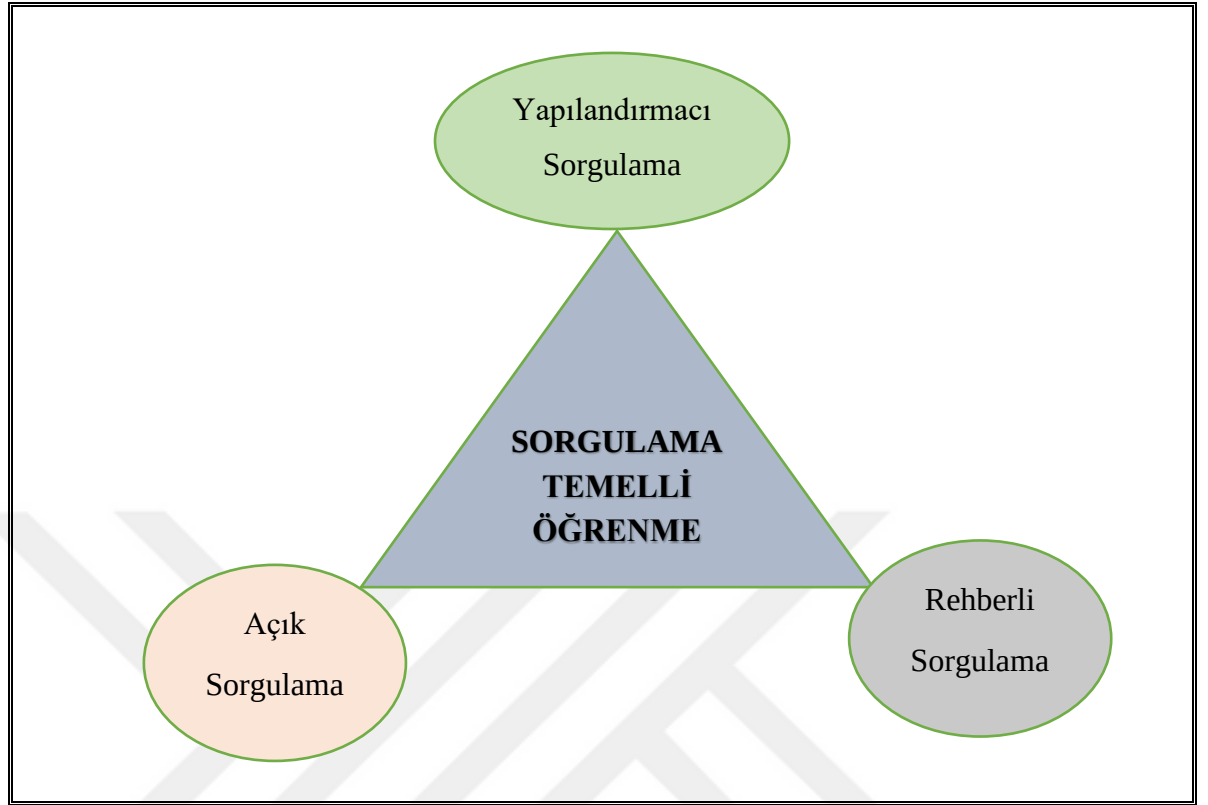
yüksek başarıları elde etmede ve mantıksal-matematiksel bilginin yapılandırılmasında etkilidir.

Fenne yönelik tutumlarını olumlu olarak artırmıştır.	Birçok öğretmen fen biliminin süreçlerini nasıl öğretecekleri ile mücadele eder.
Öğrenciler sorgulamaya dayalı öğretim yapılırken nesneleri ve olayları tanımlar, sorular sorar, tanımlar oluşturur ve bu tanımları bilimsel bilgilerle test ederek kendi fikirlerini başkalarıyla paylaşır.	Sorgulama materyallerinin hazırlanması daha zaman alıcıdır ve sorgulamaya dayalı öğrenim öğretmenin daha fazla enerji kullanmasını gerektirir.
Tüm yaş gruplarındaki bireylere uygulanabilir.	Öğretmenler sınıfta doğru sorgulama gerçekleştirmede özgüven ve eğitimden yoksundur.
Öğretmenler sınıfta doğru sorgulama gerçekleştirmede özgüven ve eğitimden yoksundur.	Öğretmenin bilimsel bilgi içeriği zayıf olduğunda, bir sorgulama temelli öğrenme yaklaşımli bir sınıf yürütmek zordur.
İşbirlikçi öğrenme ortamının oluşmasına zemin hazırlar.	Öğrencilerin sınıfta kendi öğrenimleri için sorumluluğun paylaşılmasına izin vermek birçok öğretmen için bir engel olabilir.
Öğrencilerin problemlere somut öneriler getirebilmesini sağlar.	Sorgulama projeleri planlamak ve uygulamak için gerekli zaman miktarı, standartlaştırılmış test ortamındaki bir başka engelleyicidir.
Öğrenci eğlenirken aynı zamanda öğrenir.	Öğrenciler deneysel süreç ile deneylerin ilişkili olduğu önemli fen kavramları arasında bağlantı kuramadığı zaman sorgulamalı öğretim karışıklığa götürebilir.

2.10. Sorgulamaya Dayalı Öğrenme Yönteminin Çeşitleri

Colburn (1996) sorgulama temelli eğitim üzerine yapılan araştırmalar neticesinde bu öğrenme yöntemin yapılandırmacı sorgulama, rehberli sorgulama ve açık sorgulama olmak üzere üç çeşidinin olduğunu belirtmektedir. Sorgulama temelli öğrenme yönteminin çeşitleri şekil 3'te gösterilmektedir.

Şekil 3. Sorgulama Temelli Öğrenmenin Çeşitleri

a. Yapılandırılmış Sorgulama

Yapılandırılmış sorgulamada, çalışılacak konu ya da problem hakkında öğretmen tarafından öğrencilere sorular sorulur. Bu sorular genellikle laboratuvarda takip edilecek süreci gösteren çalışma kâğıtlarının üzerinde yazılıdır. Ayrıca öğrencilerin hangi aktivitelerin yapılacağı, hangi materyallerin kullanılacağı ve verileri elde etmek için izleyecekleri basamaklar açıkça gösterilmektedir. Sorgulama basamakları öğretmenler tarafından da açıklanabilir. Bu tip sorgulamalar genellikle yemek kitabından tarifine bakılarak yemeğin pişirilmesi gibi öğrenciler tarafından da aynı şekilde yapılır. Öğrencilerin araştırma ve sorgulamayı yaparken düşüncelerini gerektiren yani zihinsel olarak aktif oldukları sorgulama çeşidi değildir. Yapılandırılmış sorgulamalar öğrencilerin el becerilerini geliştirmektedir. Öğrenciler deney kitabında yazan veya öğretmenin açıkladığı basamakları takip ederek deneyin sonucuna ulaşırlar (Llewellyn, 2002).

b. Rehberli Sorgulama

Rehberli sorgulamada; soruların ve problem durumunun öğretmen tarafından öğrenciye sunulması bakımından yapılandırılmış sorgulamaya benzerlik göstermektedir. Ancak buradaki fark çözüm yolları noktasında, öğrencilerin

problemin çözümü esnasında serbest bırakılmış olmalarıdır. Öğrenciler kendi araştırma ve elde ettikleri veriler ışığında problemi çözmeleri mümkündür. Yapılandırılmış sorgulamada ise her şey hazır olarak öğrenciye verilir ve öğrencilerden işlem basamaklarını yerine getirmeleri beklenir (Colburn, 2000).

c. Açık Sorgulama

Sorgulamanın en az biçimlendirilmiş çeşidi olup, öğrenci tarafından başlatılan sorgulamadır. Bu sorgulama yaklaşımında, öğrencilere ne çalışmak istediklerini seçme izni verilmiştir. Bu tür sorgulamayı kullanan öğretmenler öğrencilerin bilimsel metot ve sorgulama içine tümüyle dalmış olmalarına izin verirler (Harker, 1999). Öğrenciler sorularını kendileri oluşturarak sorgulamaya ve araştırmaya başlarlar. Sorularını oluşturduktan sonra bunları cevaplamak için gerekli süreçleri kendileri belirler ve sonuçlarını elde ederler. Açık sorgulamalar, öğrenciler kendileri sorgulamayı yapılandırdıkları için öğretmen değil öğrenci odaklıdır. Bu süreçte öğrenciler hem problemi hem de onu çözmek için izleyecekleri basamakları kendileri formüle ederek sonuca ulaşıp, bilgileri yorumlarlar (Llewellyn, 2002).

BÖLÜM 3

3. SORGULAMA TEMELLİ ÖĞRETİM ÜZERİNE YAPILAN ARAŞTIRMALAR

Serin (2014) doktora tezinde, iş birliğine dayalı ortamlarda gerçekleştirilen üst bilişsel sorgulama temelli öğretim uygulamalarının ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin problem çözme becerilerine etkisini belirlemek ve öğrencilerin problem çözme süreçlerinde ortaya koydukları bilişsel-üst bilişsel davranışları incelemektir. Araştırmanın çalışma grubunu 2013-2014 öğretim yılında Kastamonu il merkezindeki Orhan Şaik Gökyay İlkokulunun 4. sınıflarında okuyan toplam 94 öğrenci oluşturmaktadır. Dersler deney-1 grubunda (n=33) iş birliğine dayalı ortamlarda gerçekleştirilen üst bilişsel sorgulama temelli öğretim yöntemiyle, deney-2 grubunda (n=31) ise üst bilişsel strateji desteği olmaksızın sadece işbirliğine dayalı öğrenme yöntemiyle işlenmiştir. Kontrol grubunda (n=30) ise var olan normal sürecin devam etmesi sağlanmıştır.

Bulgulara göre, deneysel uygulamalar sonrasında, deney-1 grubundaki öğrencilerin problem çözme becerilerine yönelik puanlarının problemi anlama ile kontrol ve değerlendirme boyutlarında hem deney-2 grubu hem de kontrol grubundaki öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülürken; plan/strateji geliştirme, planı uygulama ve problem kurma alt boyutlarında kontrol grubundaki öğrencilere göre anlamlı derecede yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, deney-2 grubu öğrencilerinin problem çözme becerileri puan ortalamalarının kontrol grubuna göre daha yüksek olduğu saptanmıştır. Öğrencilerin problem çözme süreçlerinde sergiledikleri davranışların analiz edilmesiyle elde edilen sonuçlarda ise problem çözme süreçlerinde daha başarılı olan öğrencilerin üst bilişsel davranışları diğer öğrencilere göre daha fazla işe koştukları sonucuna ulaşılmıştır.

Güllü (2021) yüksek lisans tezinde, 6-8 yaş üstün/özel yetenekli öğrenciler için geliştirilmiş sorgulama temelli bilim eğitimi etkinliklerinin, bilimsel süreç ve sorgulama becerilerinin gelişiminde ve bilimsel merakın sürdürülebilirliğinde etkililiğini belirlemektir. Araştırmada nicel ve nitel yöntemlerin bir arada kullanıldığı karma yöntem desenlerinden yakınsak/paralel desen kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini 2018-2019 öğretim yılında İzmir ilinde bulunan bir Bilim ve Sanat Merkezi'nde genel yetenek alanında eğitim almakta olan, amaçlı örneklem seçimi

yöntemiyle belirlenmiş altı-sekiz yaş aralığındaki 10 kişilik grup oluşturmaktadır. Üstün/özel yetenekli öğrencilerin sorgulama temelli bir yapı ile kurgulanmış etkinlikler ile bilimsel süreç becerilerinde ve sorgulama becerilerinde anlamlı düzeyde bir gelişme saptanmıştır. Ayrıca bu etkinliklerin üstün/özel yetenekli öğrencilerin halihazırda var olan meraklarının bilimsel meraka dönüşmesi yönünde tetikleyici olduğu ve meraklarının sürdürülebilirliğini desteklediği kanıtlarla ortaya koyulmuştur. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulardan yola çıkılarak üstün/özel yetenekli öğrencilerin eğitim programları tasarlanırken sorgulama temelli bir yaklaşımın benimsenmesi ve bu yolla bilimi anlama ve bilim yapma kültürünün geliştirilmesi önerilmektedir.

Hüner (2018) doktora tezinde, Sokratik sorgulama temelli etkinliklerle tasarlanmış ilkokul üçüncü sınıf hayat bilgisi dersi etkinliklerinin öğrencilerin hayat bilgisi ders başarısını ve edindikleri kazanımların kalıcılığını nasıl etkilediğinin incelenmesi hedeflenmiştir. Araştırma 2016-2017 eğitim öğretim yılında toplam 13 hafta boyunca bir özel okulda gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın çalışma grubu ise 4'ü kız 12'si erkek olmak üzere 16 kişilik bir üçüncü sınıf öğrenci grubundan oluşmuştur.

Araştırma sonuçlarına göre Sokratik sorgulama temelli etkinliklerle tasarlanan ders içeriklerinde öğrencilerin ürettikleri düşüncelerin önemli taraflarını vurgulayabildikleri, düşüncelerini örneklendirebildikleri, üzerine tartışılan konu ile ilgili uygunluğunu belirtebildikleri, farklı bakış açılarından bakabildiği ve düşüncesindeki tutarlılığı ifade edebildiği bulgusuna ulaşılmıştır. Bu bulgular Sokratik sorgulama entelektüel standartlarından sırasıyla kesinlik, belirginlik, uygunluk, genişlik ve mantıklılık temaları olarak sunulurken; yine çalışma grubu öğrencilerinin ürettikleri düşünceleri detaylandırmakta, doğruluğuna ilişkin kanıtlar sunmakta, düşüncelerinin karmaşık taraflarını ifade etmekte zorlandıkları bulgularına ulaşılmıştır. Bu bulgular ise yine Sokratik sorgulama entelektüel standartlarından sırasıyla açıklık, doğruluk, derinlik temaları olarak sunulmuştur. Öğrencilerin Sokratik sorgulama temelli bir teknikle işlenen hayat bilgisi dersi başarı ve tutumlarına ilişkin öntest ve sontest sonuçları incelendiğinde, öğrencilerin başarı ve tutumlarının uygulama öncesine göre arttığı; kalıcılık testi sonuçlarına göre ise kalıcılık puanlarının düşük çıktığı bulgularına ulaşılmıştır.

İncebacak (2019) doktora tezinde, ilkokul 4. sınıf matematik dersinde sorgulama temelli öğretimin öğrencilerin matematik dilini kullanma (kesir dilini kullanma)

becerilerine, matematik (kesirler alt öğrenme alanı) başarılarına etkisi ile öğretmen ve öğrencilerin öğrenme-öğretme sürecine yönelik görüşleri ortaya çıkarmaktır. Karma model ile tasarlanan bu çalışmada öntest sontest kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Bu çalışmanın çalışma grubu Samsun da bir devlet okulunda öğrenim gören Deney Grubu (N=39), Kontrol Grubu 1 (N=36) ve Kontrol Grubu 2 (N=35) olmak üzere 3 gruptan toplam 110 ilkokul öğrencisi oluşturmaktadır. Araştırma sonuçları sorgulama temelli öğretim alan öğrencilerin her iki Kontrol Grubuna göre sontest puan ortalamalarında daha başarılı olduğunu ve kesirler konusunu öğrenmede deney grubu lehine anlamlı düzeyde farklılık olduğu ortaya koymuştur. Aynı zamanda sorgulamaya dayalı olarak verilen matematik eğitiminin kesir dili kullanımını arttırdığı ve öğrencilerin diğer gruplara göre anlamlı düzeyde daha başarılı oldukları ortaya çıkmıştır. Öğrencilerin görüşlerinden elde edilen bulgulara göre etkinliklerin sorgulama temelli olması, konuyu daha iyi anladıkları, öğrenme konusunda sorumluluğu kendilerinde hissettikleri, öğrenme sürecine aktif olarak katıldıkları ve bilgiyi zihinlerinde daha iyi yapılandırdıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Yılmaz (2023) yüksek lisans tezinde, 2019-2021 eğitim-öğretim yılları arasında 2018 Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı'na göre hazırlanan Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu tarafından onaylanan ilkokul (3. ve 4. Sınıf) ve ortaokul (5., 6., 7. ve 8. Sınıf) Fen Bilimleri ders kitaplarının, Fen Bilimleri Dersi Öğretim Programı'nın temelini oluşturan soruşturma (araştırma-sorgulama) temelli öğretim (STÖ) yaklaşımı yönünden incelenmesi yapılmıştır. Bu çerçevede 2019-2021 yılları arasında Talim ve Terbiye Kurulu tarafından onaylanan Fen Bilimleri ders kitapları toplanarak, incelenmiş öğretim programında önerilen bir yaklaşım olan soruşturma (araştırma-sorgulama) temelli öğretim (STÖ) yaklaşımına göre uygun olup olmadığı analiz edilmiştir. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi yöntemi ile yürütülmüştür. Verilerin analizinde ise betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Kitapların incelenmesi için STÖ'ye uygun temalar belirlenmiş, Bayram (2020) tarafından belirlenen soruşturma temelli öğretim tasarlama kuralları çerçevesinde ölçütler oluşturulmuştur. Belirlenen ölçütler ile ilkokul ve ortaokulda toplamda 10 adet Fen Bilimleri ders kitapları ayrıntılı bir şekilde analiz edilmiştir. Analizler sonucunda, ilkokul 3. ve 4. Sınıf ve ortaokul 5., 6., 7. ve 8. Sınıf Fen Bilimleri ders kitaplarının soruşturma (araştırma-sorgulama) temelli öğretim (STÖ) anlayışı içermediği, verilen

etkinliklerin araştırma sorusu, tahmin, araştırma süreci, bulguları paylaşma gibi STÖ aşamaları içermediği için ilkokul 3. ve 4. Sınıf ve ortaokul 5., 6., 7. ve 8. Sınıf Fen Bilimleri ders kitaplarının soruşturma temelli öğretime uygun olmadığı sonucuna varılmıştır.

BÖLÜM 4

4. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, araştırmanın çalışma grubu, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analizi başlıkları yer almaktadır.

4.1.Araştırmanın Modeli

Araştırmada, ilkokul dördüncü sınıftaki öğrencilerin okudukları hikâye kitapları sorgulayabilme becerileri arasında bir farkın olup olmadığını tespit etmek için nicel araştırma yöntemlerinden olan gerçek deneysel desen kullanılmıştır. Gerçek deneysel desen türlerinden de öntest – sontest kontrol gruplu model kullanılmıştır. “Bu modelde yansız atama ile oluşturulmuş iki grup bulunur. Bunlardan biri, deney; öteki, kontrol grubu olarak kullanılır. Her iki grupta da eşit koşullarda deney öncesi ve deney sonrası ölçmeler yapılır” (Karasar, 2016, s. 132). Araştırma 10 haftalık uygulama sürecine ait deney ve kontrol grubu etkinliklerinden oluşacaktır ve uygulama süreci aşağıda verilen Tablo 2’ye göre gerçekleştirilecektir.

Tablo 2. Çalışma Takvimi

Kitap Adı	Öntestlerin Uygulanması (Tarih-Süre) (Kitapla ilgili hazırlanmış soruların öğrencilere çözdürülmesi)	Sontestlerin Uygulanması (Tarih-Süre) (Hikâye kitapları okunduktan sonra aynı sorulan tekrar çözdürülmesi)
1.Mutlu Olmak İçin Neye İhtiyacım Var?	23-27 Ekim 2023/2 ders saati	23-27 Ekim 2023/2 ders saati
2.Sevgi Nedir?	30-03 Kasım 2023/2 ders saati	30-03 Kasım 2023/2 ders saati
3.Nasıl Davranmalıyım?’	06-10 Kasım 2023/2 ders saati	06-10 Kasım 2023/2 ders saati
4.İstediğim Her Şeyi Yapabilir Miyim?	20-24 Kasım 2023/2 ders saati	20-24 Kasım 2023/2 ders saati
5.Başkalarına İhtiyacım Var Mı?	27-01 Aralık 2023/2 ders saati	27-01 Aralık 2023/2 ders saati
6.Hayal Gücü Ne İşe Yarar?	04-08 Aralık 2023/2 ders saati	04-08 Aralık 2023/2 ders saati
7.Arkadaşlık Nedir?	11-15 Aralık 2023/2 ders saati	11-15 Aralık 2023/2 ders saati
8.Başkalarına Vurmaya Hakkım Var Mı?	18-22 Aralık 2023/2 ders saati	18-22 Aralık 2023/2 ders saati
9.Ben Mutlu Muyum?	25-29 Aralık 2023/2 ders saati	25-29 Aralık 2023/2 ders saati
10.Hayat Neden Böyle?	02-05 Ocak 2024/2 ders saati	02-05 Ocak 2024/2 ders saati

Tablo 3 araştırmanın deneysel sürecini özetlemektedir. Çalışmada sorgulama temelli eğitimin çocukların felsefi bakış açılarına etkisini incelemek için deney ve kontrol gruplu bir yöntem kullanılmıştır. Her iki grup için öntest ve sontest

uygulanmıştır. Ölçümler deney öncesi ve deney sonrasında, İlkokul Çocuklarının Felsefi Bakış Açılarına Yönelik Tutum Ölçeği, İlkokul Çocukların Felsefi Tutum ve Davranışlarını Belirleme Kontrol Listesi, Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği ve Felsefi Hikâye Çözümleme Testleri uygulanmıştır. Deney grubu 10 hafta boyunca sorgulama temelli eğitim ile felsefi içerikli kitaplar okunup analiz edilirken, kontrol grubuna herhangi bir uygulama yapılmadan felsefi içerikli kitapların analizi yaptırılmıştır.

Tablo 3. Öntest-Sontest Kontrol Gruplu Deneysel Desen

Gruplar	Öntest	Uygulama	Sontest
Deney Grubu	*İlkokul Çocuklarının Felsefi Bakış Açılarına Yönelik Tutum Ölçeği *İlkokul Çocukların Felsefi Tutum ve Davranışlarını Belirleme Kontrol Listesi *Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği *Rastgele seçilen felsefi temelli ilkökul çocuklarına yönelik 10 hikâye kitabı	10 hafta boyunca sorgulama temelli eğitim ile felsefi bakış açılarını belirleme	*İlkokul Çocuklarının Felsefi Bakış Açılarına Yönelik Tutum Ölçeği *İlkokul Çocukların Felsefi Tutum ve Davranışlarını Belirleme Kontrol Listesi *Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği *Rastgele seçilen felsefi temelli ilkökul çocuklarına yönelik 10 hikâye kitabı
Kontrol Grubu	*İlkokul Çocuklarının Felsefi Bakış Açılarına Yönelik Tutum Ölçeği *İlkokul Çocukların Felsefi Tutum ve Davranışlarını Belirleme Kontrol Listesi *Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği	10 hafta boyunca herhangi bir yöntem uygulamadan felsefi bakış açılarını belirleme	*İlkokul Çocuklarının Felsefi Bakış Açılarına Yönelik Tutum Ölçeği *İlkokul Çocukların Felsefi Tutum ve Davranışlarını Belirleme Kontrol Listesi *Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği

Araştırma, öntest-sontest uygulamalarından edilen sonuçlar bakımından nicel veriler içermekteyken araştırma sonunda yapılan felsefi hikâye çözümleme testlerinden elde edilen veriler bakımında da nitel veriler içermektedir. Araştırmacı, verileri toplarken öncelikli olarak nicel araştırma yöntemlerine başvurmuş ve ardından daha detaylı ve derinlemesine bir anlayış elde etmek için nitel verileri de toplamıştır. Bu yaklaşım, elde edilen sonuçların kapsamını genişleterek konunun daha ayrıntılı bir şekilde incelenmesine olanak sağlamıştır (Büyüköztürk ve diğ., 2018:266).

4.2.Araştırmanın Çalışma Grubu

Bu araştırmanın katılımcı havuzu, İstanbul ili Pendik ilçesindeki Turgut Reis İlkokulunun dördüncü sınıfında öğrenim gören, her birinde 20’şer öğrenci bulunan iki ayrı sınıfta toplam 40 öğrenciden oluşmaktadır. Öğrenciler rastgele olarak 20’şer kişilik deney ve kontrol gruplarına atanmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerin deney

ve kontrol grubuna atanması grupların denkliliğini sağlamak için seçkisiz (yansız) olarak yapılmıştır. Örneklemin yansız (seçkisiz) atama yapılarak belirlendiği çalışmalarda sonuçların nedensellik bağlamında daha güçlü bir şekilde yorumlanabileceği belirtilmiştir (Büyüköztürk ve diğ., 2018:203). Bu amaçla araştırmaya katılan 40 katılımcı, toplam 12 şubeden oluşan 4.sınıflar arasında yapılan kura ile seçilen 2 şubeden belirlenmiştir.

4.3. Veri Toplama Araçları

Araştırma kapsamında, deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin felsefi bakış açılarına yönelik tutum ölçeği, felsefi tutum ve davranışlarını belirleme kontrol listesi, okumaya yönelik tutum ölçeği ve felsefi hikâye çözümleme testlerine ilişkin veriler çalışma öncesinde yapılan ön-test ve çalışma sonrasında yapılan son-test uygulamaları ile toplanmıştır. Bu verilerin toplanmasında kullanılan ölçme araçları ve ölçme araçlarına dair güvenirlik katsayıları şu şekildedir:

Tablo 4. Gruplara Göre Ölçeklerin Güvenirlik Analizi Sonuçları

Grup	Ölçek	Test	Madde Sayısı	Cronbach Alfa
Deney	Felsefi Bakış Açısı	Öntest	26	0.73
Deney	Felsefi Bakış Açısı	Sontest	26	0.78
Deney	Okumaya Yönelik Tutum	Öntest	32	0.80
Deney	Okumaya Yönelik Tutum	Sontest	32	0.83
Deney	Kontrol Listesi	Öntest	29	0.77
Deney	Kontrol Listesi	Sontest	29	0.82
Kontrol	Felsefi Bakış Açısı	Öntest	26	0.71
Kontrol	Felsefi Bakış Açısı	Sontest	26	0.75
Kontrol	Okumaya Yönelik Tutum	Öntest	32	0.74
Kontrol	Okumaya Yönelik Tutum	Sontest	32	0.77
Kontrol	Kontrol Listesi	Öntest	29	0.73
Kontrol	Kontrol Listesi	Sontest	29	0.75

Araştırma kapsamında kullanılan ölçüm araçlarının güvenirlik analizini ele almak için, üç farklı ölçeğin iç tutarlılık katsayıları incelenmiştir. Sosyal bilim araştırmalarında güvenirliğin belirlenmesinde sıklıkla kullanılan Cronbach Alpha katsayısı, ölçeklerin iç tutarlılığını değerlendirmek için tercih edilmiştir (Cronbach,

1951). Araştırmada “İlkokul Çocuklarının Felsefi Bakış Açısına Yönelik Tutum Ölçeği”, “Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği” ve “İlkokul Çocuklarının Felsefi Tutum ve Davranışlarını Belirleme Kontrol Listesi” kullanılmıştır.

Güvenirlilik analizi sonuçları, her üç ölçeğin de kabul edilebilir güvenirlik düzeyinde olduğunu göstermiştir. Nunnally ve Bernstein’a (1994) göre, sosyal bilim araştırmalarında Cronbach Alpha değerinin 0.70 ve üzerinde olması ölçeğin güvenilir kabul edilmesi için yeterlidir. Felsefi Bakış Açısı Ölçeği’nin Cronbach Alpha değerleri deney grubunda öntest 0.73 ve sontest 0.78, kontrol grubunda ise öntest 0.71 ve sontest 0.75 olarak hesaplanmıştır. Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği’nde ise deney grubunda öntest 0.80 ve sontest 0.83, kontrol grubunda öntest 0.74 ve sontest 0.77 değerleri elde edilmiştir. Kontrol Listesi için deney grubunda öntest 0.77 ve sontest 0.82, kontrol grubunda ise öntest 0.73 ve sontest 0.75 Cronbach Alpha değerleri saptanmıştır.

Ölçeklerin sontest güvenirlik değerlerinin öntest değerlerine kıyasla hafif bir artış göstermesi, ölçüm araçlarının zamanla daha tutarlı hale geldiğine işaret etmektedir. Bu durum, ölçeklerin psikometrik özelliklerinin araştırma sürecinde istikrarlı olduğunu ve güvenilirliğinin korunduğunu desteklemektedir (Tavşancıl, 2002).

4.3.1. İlkokul Çocukların Felsefi Tutum ve Davranışlarını Belirleme Kontrol Listesi

Araştırmada verileri toplamak amacı ile “İlkokul Çocukların Felsefi Tutum ve Davranışlarını Belirleme Kontrol Listesi” kullanılmıştır.

Araştırmada ilkokul 4.sınıf çocuklarının felsefi tutum ve davranışlarının değerlendirilmesine yönelik 29 madde belirlenmiştir. Her bir madde ilkokul 4.sınıf çocuklarının felsefi tutum ve davranışları konusunda olumlu bir özelliği içermektedir. Çocuk, tek boyuttan oluşan kontrol listesinden, her bir maddeye yönelik istendik düzeyde gelişim sergiliyor ise “1” puan, sergilemiyor ise “0” puan almaktadır. Örneğin “Merak ettiği konuyla ilgili sormaktan hoşlanır.” Maddesini çocuk gösteriyor ise “1”, göstermiyor ise “0” şeklinde puanlanmıştır (Dirican, 2018).

Ölçeğin alt boyutlarını belirlemek için içerik analizine baktığımızda, maddeler arasındaki benzerlikler ve ortak temalar dikkat edildiğinde aşağıdaki alt boyutlar ortaya çıkmıştır:

1. Eleştirel Düşünme ve Sorgulama:

*Madde 1, madde 17, madde 18, madde 20, madde 21.

2. Duygusal Zekâ ve Empati:

*Madde 3, madde 5, madde 6, madde 25.

3. Etik Anlayış ve Değerler:

*Madde 7, madde 8, madde 23, madde 24, madde 26, madde 27.

4. Kavramsal Düşünme ve Sınıflandırma:

*Madde 13, madde 14, madde 15, madde 19.

5. Problem Çözme ve Yaratıcı Düşünme:

*Madde 2 ve madde 11.

6. Sosyal Farkındalık ve Sorumluluk:

*Madde 9, madde 12, madde 29.

7. Estetik ve Değer Yargıları:

*Madde 10 ve madde 28.

8. Merak ve Öğrenme İsteği:

*Madde 4 ve madde 16.

4.3.2. Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği

Araştırmada, “ilkokullarda 4. sınıf eğitimi gören öğrencilerin okumaya yönelik tutumlarını” belirlemeyi amaçlayan “Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği” (OYTÖ) kullanılmıştır. Öğrencilerin okumaya yönelik tutumlarını belirlemek için araştırmacı (Kırmızı, 2006) tarafından geliştirilen “Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği” kullanılmıştır. Bu ölçek, eğitim araştırmalarında sıkça kullanılan ve özellikle ilköğretim düzeyindeki öğrencilerin okuma alışkanlıklarını ve okumaya yönelik duygusal yaklaşımlarını değerlendirmek için önemli bir veri toplama aracıdır. Ölçeğin yapısına bakıldığında, ölçek “Tamamen Uygun (5)”, “Oldukça Uygun (4)”, “Kısmen Uygun (3)”, “Çok Az Uygun (2)”, “Hiç Uygun Değil (1)” arasında değişen 5’li likert bir yapıya sahiptir. Ölçek otuz iki (32) alt maddeden oluşmaktadır. Puan aralığı “32-160” arasında değerler almaktadır.

Ölçek maddelerinin içeriğine bakıldığında, üç temel alt boyut gözlemlenmektedir ve bazı maddeler birden fazla boyuta sahip olabilir:

1. Duygusal Boyut (Duy.): Okumaya yönelik hisler ve duygusal tepkiler

Örnek maddeler: 1, 2, 6, 8, 16, 17, 18, 19, 29, 31

2. Bilişsel Boyut (Bil.): Okuma hakkındaki düşünceler ve inançlar

Örnek maddeler: 3, 9, 12, 13, 24, 27

3. Davranışsal Boyut (Dav.): Okuma ile ilgili eylemler ve alışkanlıklar

Örnek maddeler: 4, 10, 11, 15, 25, 26, 28, 30

Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği, okuma programlarının etkililiğini değerlendirme, öğrencilerin okuma tutumlarındaki değişimleri izleme, okuma güçlüğü çeken öğrencileri belirleme, okuma müdahale programları tasarlama ve sınıf içi okuma etkinliklerini planlamada rehberlik amacıyla kullanılabilir.

4.3.3. İlkokul Çocuklarının Felsefi Bakış Açılarına Yönelik Tutum Ölçeği

Araştırmacı tarafından geliştirilen ölçek, ilkokul çocuklarının felsefi bakış açılarına yönelik tutumlarını ölçmeyi amaçlayan 26 maddeden oluşmaktadır. “Katılıyorum (3)”, “Kararsızım (2)”, “Katılmıyorum (1)” arasında değişen 3’lü likert tipi bir ölçektir.

Ölçek maddelerini incelediğimizde karşımıza çıkan alt boyutlar şunlardır:

1. Düşünme ve Özgür İrade:

Madde 1, madde 2, madde 7, madde 8, madde 9.

2. Sosyal İlişkiler ve Toplum:

Madde 4, madde 5, madde 6, madde 15, madde 18.

3. Aile İlişkileri:

Madde 11, madde 12, madde 13.

4. Mutluluk ve Yaşam Algısı:

Madde 14, madde 20, madde 22, madde 23.

5. Benlik Algısı ve Özgüven:

Madde 19 ve madde 21.

6. Yalnızlık ve Birliktelik:

Madde 17 ve madde 18.

7. Şiddet ve Korku:

Madde 24, madde 25, madde 26.

8. İletişim ve Dürüstlük:

Madde 10 ve madde 16.

4.3.4. Araştırmada Kullanılan Hikâye Kitapları

Araştırmada veri toplama aracı olarak Tudem Yayınevi’nin yayımladığı 10 adet hikâye kitabı kullanılmıştır. Kitapların seçiminde bir okul öncesi ve iki sınıf eğitimi alanında uzman olmak üzere toplam üç öğretim elemanından uzman görüşü alınmıştır. Seçilen kitaplar ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin gelişim düzeylerine uygun olarak belirlenmiştir. Araştırmada kullanılan hikâye kitapları şunlardır:

1. Mutlu Olmak İçin Neye İhtiyacım Var?
2. Sevgi Nedir?
3. Nasıl Davranmalıyım?
4. İstedğim Her Şeyi Yapabilir Miyim?
5. İyilik Nedir?
6. Hayal Gücü Ne İşe Yarar?
7. Arkadaşlık Nedir?
8. Başkalarına Vurmaya Hakkım Var Mı?
9. Ben Mutlu Muyum?
10. Hayat Neden Böyle?

Araştırmada kullanılan hikâye kitapları, öğrencilerin değer gelişimi ve sosyal-duygusal öğrenme süreçlerini destekleyici nitelikte felsefi sorgulamaya dayalı içeriklere sahiptir. Kitapların seçiminde, hedef yaş grubunun bilişsel düzeyi, ilgi alanları ve gelişimsel ihtiyaçları göz önünde bulundurulmuştur.

Araştırmada kullanılan hikâye kitaplarının içerikleri aşağıda sunulmuştur:

- Mutlu Olmak İçin Neye İhtiyacım Var?
Konu: Kitapta, kişiyi mutlu eden şeylerin neler olduğu, paranın mutluluk getirip getirmeyeceği, mutsuzluğumuzun nedenlerinin neler olduğu anlatılmaktadır.
- Sevgi Nedir?
Konu: Kitapta, sevmenin ne olduğunu ve etrafımızdaki kişilerin bizleri sevdiğini nasıl anlayabileceğimizi anlatılmaktadır.
- Nasıl Davranmalıyım?
Konu: Kitapta, aklımıza gelen her şeyi söylemeli miyiz, her zaman her istediğimizi yapmalı mıyız, annenin ve babanın sözünü her zaman dinlemeli miyiz sorularının cevapları aranmaktadır.
- İstedğim Her Şeyi Yapabilir Miyim?
Konu: Kitapta, özgür olmak için büyümenin gerekliliği ve etrafımızdaki diğer insanların özgürlüğümüzü engelleyebileceği sorularına cevap aranmaktadır.
- İyilik Nedir?
Konu: İyi bir birey olmak için kibar davranmalı mıyız, aç kalmamak için çalmaya hakkımız var mı, başkalarına yardım etmemiz gerekir mi sorularının cevapları ele alınmaktadır.

- Hayal Gücü Ne İşe Yarar?

Konu: Kitapta, fikirlerimizi bize ait mi, hayal gücü ne işe yarar, düşünmek önemli soru başlıklarına değinilmektedir.

- Arkadaşlık Nedir?

Konu: Kitapta, sevdiğimiz insanlara kavga etmeli miyiz, yalnızlık mı arkadaşlık mı iyidir, sınıfta arkadaşlarımızın önünde olmaktan korkar mıyız soruları ele alınmaktadır.

- Başkalarına Vurmaya Hakkım Var Mı?

Konu: Kitapta, çevremizdeki kişilere vurmaya hakkımız olup olmadığı, şiddetin doğru olup olmadığı ele alınmaktadır.

- Ben Mutlu Muyum?

Konu: Kitapta, mutlu olduğumuzu nasıl anlayabileceğimizi ele almaktadır.

- Hayat Neden Böyle?

Konu: Kitapta, hayatın zorluğu bu zorluklar karşısında nasıl mutlu olunabileceği ve bireyin bir gün şampiyon olup olamayacağı ele alınmaktadır.

4.4.Verilerin Analizi (Verilerin Çözümlemesi)

Normallik analizinde kullanılan testler, örneklem büyüklüğüne göre farklı güvenilirlik düzeyleri gösterebilmektedir. Deney grubu ve kontrol gruplarının her birinde örneklem büyüklüğü $N = 20$ olarak belirlenmiştir. Küçük ve orta büyüklükteki örneklem $(3 \leq N \leq 50)$ için daha güçlü ve güvenilirdir. Normallik değerlendirmesinde çarpıklık (skewness) ve basıklık (kurtosis) değerleri de önemli göstergelerdir. Bu değerlerin yorumlanmasında literatürde farklı yaklaşımlar bulunmaktadır. Tabachnick ve Fidell (2013)'e göre, çarpıklık ve basıklık değerlerinin ± 2 aralığında olması, verilerin normal dağılıma yakın olduğunu gösterir. Öte yandan, George ve Mallery (2010) daha sıkı bir kriter önererek, bu değerlerin ± 1.5 aralığında olması gerektiğini belirtmektedir. Bu çalışmada, deney ve kontrol gruplarının her birinde örneklem büyüklüğü 20 olduğu için Shapiro-Wilk testi tercih edilmiştir. Ayrıca Shapiro-Wilk testi sonuçlarının çarpıklık ve basıklık değerleri ile desteklenmesinin de faydalı olacağı düşünülmüştür.

4.4.1. Felsefi Tutum ve Davranışlarını Belirleme Kontrol Listesi Normallik Analizi

Deney ve kontrol gruplarının her birinde örneklem büyüklüğü $N = 20$ olduğu için, küçük örneklem için daha güvenilir olan Shapiro-Wilk testi kullanılmıştır.

Normallik değerlendirmesinde, Shapiro-Wilk testi sonuçları ile çarpıklık ve basıklık değerleri de incelenmiştir.

Tablo 5. Deney Grubu Normallik Analizi Sonuçları

Değişken	M	SD	Çarpıklık	Basıklık	Shapiro-Wilk
Öntest	18.40	3.393	-0.356	-0.992	0.297
Sontest	24.55	1.669	0.356	-0.462	0.393

Not. M = Ortalama; SD = Standart Sapma. Shapiro-Wilk sütunu p değerlerini göstermektedir.

Öntest ve sontest puanlarının Shapiro-Wilk testi sonuçları incelendiğinde, p değerlerinin 0.05'ten büyük olduğu görülmektedir (sırasıyla $p = 0.297$ ve $p = 0.393$). Bu sonuçlar, deney grubunun öntest ve sontest puanlarının normal dağılım gösterdiğine işaret etmektedir.

Çarpıklık ve basıklık değerleri incelendiğinde hem öntest hem de sontest için bu değerlerin Tabachnick ve Fidell (2013)'in önerdiği ± 2 aralığında olduğu görülmektedir. Ayrıca, bu değerler George ve Mallery (2010)'nin daha sıkı kriteri olan ± 1.5 aralığına da uymaktadır. Bu bulgular, deney grubu verilerinin normal dağılıma yakın olduğunu desteklemektedir.

Tablo 6. Kontrol Grubu Normallik Analizi Sonuçları

Değişken	M	SD	Çarpıklık	Basıklık	Shapiro-Wilk
Öntest	20.25	4.363	0.551	-0.673	0.138
Sontest	20.65	3.573	0.457	-1.108	0.073

Not. M = Ortalama; SD = Standart Sapma. Shapiro-Wilk sütunu p değerlerini göstermektedir.

Kontrol grubunun Shapiro-Wilk testi sonuçları incelendiğinde hem öntest hem de sontest için p değerlerinin 0.05'ten büyük olduğu görülmektedir (sırasıyla $p = 0.138$ ve $p = 0.073$). Bu sonuçlar, kontrol grubunun öntest ve sontest puanlarının normal dağılım gösterdiğini işaret etmektedir.

Çarpıklık ve basıklık değerleri incelendiğinde, kontrol grubu için de bu değerlerin Tabachnick ve Fidell (2013)'in önerdiği ± 2 aralığında olduğu görülmektedir. Ayrıca, bu değerler George ve Mallery (2010)'nin daha sıkı kriteri olan ± 1.5 aralığına da uymaktadır. Bu bulgular, kontrol grubu verilerinin de normal dağılıma yakın olduğunu desteklemektedir.

Sonuç olarak hem deney hem de kontrol grupları için öntest ve sontest puanlarının normal dağılım gösterdiği söylenebilir. Bu sonuçlar, parametrik testlerin kullanılabileceğini göstermektedir.

4.4.2. Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği Normallik Analizi

Deney ve kontrol gruplarının her birinde örneklem büyüklüğü $N = 20$ olduğundan, küçük örneklem için daha güvenilir olan Shapiro-Wilk testi kullanılmıştır. Normallik değerlendirmesinde, Shapiro-Wilk testi sonuçlarının yanı sıra çarpıklık ve basıklık değerleri de incelenmiştir.

Tablo 7. Deney Grubu Normallik Analizi Sonuçları

Değişken	M	SD	Çarpıklık	Basıklık	Shapiro-Wilk
Öntest	105.65	13.252	-0.648	0.255	0.373
Sontest	119.45	9.456	-0.700	0.586	0.649

Not. M = Ortalama; SD = Standart Sapma. Shapiro-Wilk sütunu p değerlerini göstermektedir.

Öntest ve sontest puanlarının Shapiro-Wilk testi sonuçları incelendiğinde, p değerlerinin 0.05'ten büyük olduğu görülmektedir (sırasıyla $p = 0.373$ ve $p = 0.649$). Bu sonuçlar, deney grubunun öntest ve sontest puanlarının normal dağılım gösterdiğine işaret etmektedir.

Çarpıklık ve basıklık değerleri incelendiğinde hem öntest hem de sontest için bu değerlerin Tabachnick ve Fidell (2013)'in önerdiği ± 2 aralığında olduğu görülmektedir. Ayrıca, bu değerler George ve Mallery (2010)'nin daha sıkı kriteri olan ± 1.5 aralığına da uymaktadır. Bu bulgular, deney grubu verilerinin normal dağılıma yakın olduğunu desteklemektedir.

Tablo 8. Kontrol Grubu Normallik Analizi Sonuçları

Değişken	M	SD	Çarpıklık	Basıklık	Shapiro-Wilk
Öntest	113.75	12.830	-0.444	-0.722	0.274
Sontest	119.35	11.278	-1.118	1.022	0.056

Not. M = Ortalama; SD = Standart Sapma. Shapiro-Wilk sütunu p değerlerini göstermektedir.

Kontrol grubunun Shapiro-Wilk testi sonuçları incelendiğinde, öntest için p değerinin 0.05'ten büyük olduğu ($p = 0.274$), sontest için ise p değerinin 0.05'e çok yakın olduğu ($p = 0.056$) görülmektedir. Bu sonuçlar, kontrol grubunun öntest puanlarının normal dağılım gösterdiğini, sontest puanlarının ise normal dağılıma çok yakın olduğunu işaret etmektedir.

Çarpıklık ve basıklık değerleri incelendiğinde, kontrol grubu için de bu değerlerin Tabachnick ve Fidell (2013)'in önerdiği ± 2 aralığında olduğu görülmektedir. Ancak sontest için çarpıklık değeri (-1.118) George ve Mallery (2010)'nin daha sıkı kriteri olan ± 1.5 aralığına yakın bir değer almıştır. Bu durum, sontest puanlarının dağılımının normale yakın olmakla birlikte, hafif bir negatif çarpıklık gösterdiğine işaret etmektedir.

Sonuç olarak hem deney hem de kontrol grupları için öntest puanlarının normal dağılım gösterdiği söylenebilir. Sontest puanları için ise, deney grubunda normal dağılım gözlenirken, kontrol grubunda normale çok yakın bir dağılım gözlenmiştir. Bu sonuçlar, genel olarak parametrik testlerin kullanılabileceğini göstermektedir.

4.4.3. Felsefi Bakış Açısı Tutum Ölçeği Normallik Analizi

Deney ve kontrol gruplarının her birinde örneklem büyüklüğü $N = 20$ olduğundan, küçük örneklem için daha güvenilir olan Shapiro-Wilk testi kullanılmıştır. Normallik değerlendirmesinde, Shapiro-Wilk testi sonuçlarının yanı sıra çarpıklık ve basıklık değerleri de incelenmiştir.

Tablo 9. Deney Grubu Normallik Analizi Sonuçları

Değişken	M	SD	Çarpıklık	Basıklık	Shapiro-Wilk
Öntest	54.55	3.154	-0.768	0.011	0.051
Sontest	58.65	3.675	1.003	1.915	0.084

Not. M = Ortalama; SD = Standart Sapma. Shapiro-Wilk sütunu p değerlerini göstermektedir.

Öntest ve sontest puanlarının Shapiro-Wilk testi sonuçları incelendiğinde, p değerlerinin 0.05'e eşit veya büyük olduğu görülmektedir (sırasıyla $p = 0.051$ ve $p = 0.084$). Bu sonuçlar, deney grubunun öntest ve sontest puanlarının normal dağılıma çok yakın olduğunu göstermektedir.

Çarpıklık ve basıklık değerleri incelendiğinde, öntest için bu değerlerin Tabachnick ve Fidell (2013)'in önerdiği ± 2 aralığında ve George ve Mallery (2010)'nin daha sıkı kriteri olan ± 1.5 aralığında olduğu görülmektedir. Sontest için çarpıklık değeri (1.003) ± 1.5 aralığında iken, basıklık değeri (1.915) ± 2 aralığında ancak ± 1.5 aralığının dışındadır. Bu bulgular, deney grubu verilerinin genel olarak normal dağılıma yakın olduğunu, ancak sontest puanlarında hafif bir pozitif çarpıklık ve basıklık olduğunu göstermektedir.

Tablo 10. Kontrol Grubu Normallik Analizi Sonuçları

Değişken	M	SD	Çarpıklık	Basıklık	Shapiro-Wilk
Öntest	53.50	4.41	-0.870	-0.46	0.289
Sontest	55.80	3.66	0.669	-0.374	0.145

Not. M = Ortalama; SD = Standart Sapma. Shapiro-Wilk sütunu p değerlerini göstermektedir.

Kontrol grubunun Shapiro-Wilk testi sonuçları incelendiğinde hem öntest hem de sontest için p değerlerinin 0.05'ten büyük olduğu görülmektedir (sırasıyla $p = 0.289$ ve $p = 0.145$). Bu sonuçlar, kontrol grubunun öntest ve sontest puanlarının normal dağılım gösterdiğini işaret etmektedir.

Çarpıklık ve basıklık değerleri incelendiğinde, kontrol grubu için de bu değerlerin Tabachnick ve Fidell (2013)'in önerdiği ± 2 aralığında ve George ve Mallery (2010)'nin daha sıkı kriteri olan ± 1.5 aralığında olduğu görülmektedir. Bu bulgular, kontrol grubu verilerinin normal dağılıma yakın olduğunu desteklemektedir.

Sonuç olarak hem deney hem de kontrol grupları için öntest ve sontest puanlarının genel olarak normal dağılıma yakın olduğu söylenebilir. Deney grubunun sontest puanlarında gözlenen hafif pozitif çarpıklık ve basıklık, dağılımın tam normal olmadığına işaret etse de Shapiro-Wilk testi sonucu ($p > 0.05$) normalliğe işaret etmektedir. Bu sonuçlar, parametrik testlerin kullanılabileceğini göstermektedir.

BÖLÜM 5

5. BULGULAR

5.1.Felsefi Hikâye Çözümleme Testleri Analizi

5.1.1. Sevgi Nedir? Kitabının Analizleri

Tabloya göre deney grubunun öntest ve sontest sonuçları ile kontrol grubunun sontest verileri şu şekildedir:

Deney grubu öntest ölçümünde; birinci soruda katılımcıların %30'u A, %15'i B, %45'i C ve %10'u D seçeneğini işaretlemiştir. İkinci soruda %15 A, %85 B seçeneğini tercih etmiştir. Üçüncü soruda %55 A, %45 B seçeneğini seçmiştir. Dördüncü soruda %5 A, %95 B seçeneğini işaretlemiştir. Beşinci soruda %5 A, %95 B seçeneğini belirtmiştir. Altıncı soruda %85 A, %15 B seçeneğini tercih etmiştir. Yedinci soruda %45 A, %25 B, %5 C ve %25 D seçeneğini işaretlemiştir. Sekizinci soruda %25 A, %75 B seçeneğini belirtmiştir. Dokuzuncu soruda %80 A, %20 B seçeneğini seçmiştir. Onuncu soruda %60 A, %40 B seçeneğini işaretlemiştir. On birinci soruda %60 A, %40 B seçeneğini tercih etmiştir. On ikinci soruda %75 A, %25 B seçeneğini işaretlemiştir. On üçüncü soruda %15 A, %10 B, %75 C seçeneğini belirtmiştir.

Deney grubu sontest ölçümünde; birinci soruda katılımcıların %30'u A, %25'i B, %40'ı C ve %5'i D seçeneğini işaretlemiştir. İkinci soruda %30 A, %70 B seçeneğini tercih etmiştir. Üçüncü soruda %55 A, %45 B seçeneğini seçmiştir. Dördüncü soruda %5 A, %95 B seçeneğini işaretlemiştir. Beşinci soruda %20 A, %80 B seçeneğini belirtmiştir. Altıncı soruda %70 A, %30 B seçeneğini tercih etmiştir. Yedinci soruda %65 A, %20 B, %0 C ve %15 D seçeneğini işaretlemiştir. Sekizinci soruda %10 A, %90 B seçeneğini belirtmiştir. Dokuzuncu soruda %90 A, %10 B seçeneğini seçmiştir. Onuncu soruda %35 A, %65 B seçeneğini işaretlemiştir. On birinci soruda %50 A, %50 B seçeneğini tercih etmiştir. On ikinci soruda %85 A, %15 B seçeneğini işaretlemiştir. On üçüncü soruda %5 A, %10 B, %85 C seçeneğini belirtmiştir.

Kontrol grubu sontest ölçümünde; birinci soruda katılımcıların %15'i A, %35'i B, %50'si C ve %0'ı D seçeneğini işaretlemiştir. İkinci soruda %45 A, %55 B seçeneğini tercih etmiştir. Üçüncü soruda %50 A, %50 B seçeneğini seçmiştir. Dördüncü soruda %0 A, %100 B seçeneğini işaretlemiştir. Beşinci soruda %0 A, %100 B seçeneğini belirtmiştir. Altıncı soruda %95 A, %5 B seçeneğini tercih etmiştir. Yedinci soruda %80 A, %0 B, %0 C ve %20 D seçeneğini işaretlemiştir. Sekizinci soruda %5 A, %95 B seçeneğini belirtmiştir. Dokuzuncu soruda %80 A, %20 B seçeneğini seçmiştir.

Onuncu soruda %25 A, %75 B seçeneğini işaretlemiştir. On birinci soruda %55 A, %45 B seçeneğini tercih etmiştir. On ikinci soruda %100 A, %0 B seçeneğini işaretlemiştir. On üçüncü soruda %10 A, %35 B, %55 C seçeneğini belirtmiştir.

Tablo 11. Sevgi Nedir Kitabı Test Sorularının Frekans ve Yüzde Değerleri

Öntest	DENEY GRUBU								KONTROL GRUBU							
	f				%				f				%			
Soru No	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D
1	6	3	9	2	30	15	45	10								
2	3	17			15	85										
3	11	9			55	45										
4	1	19			5	95										
5	1	19			5	95										
6	17	3			85	15										
7	9	5	1	5	45	25	5	25								
8	5	15			25	75										
9	16	4			80	20										
10	12	8			60	40										
11	12	8			60	40										
12	15	5			75	25										
13	3	2	15		15	10	75									
Sontest	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D
1	6	5	8	1	30	25	40	5	3	7	10	0	15	35	50	0
2	6	14			30	70			9	11			45	55		
3	11	9			55	45			10	10			50	50		
4	1	19			5	95			0	20			0	100		
5	4	16			20	80			0	20			0	100		
6	14	6			70	30			19	1			95	5		
7	13	4	0	3	65	20	0	15	16	0	0	4	80	0	0	20
8	2	18			10	90			1	19			5	95		
9	18	2			90	10			16	4			80	20		
10	7	13			35	65			5	15			25	75		
11	10	10			50	50			11	9			55	45		
12	17	3			85	15			20	0			100	0		
13	1	2	17		5	10	85		2	7	11		10	35	55	

5.1.2. “Nasıl Davranmalıyım?” Kitabının Analizleri

Tabloya göre deney grubunun öntest ve sontest sonuçları ile kontrol grubunun sontest verileri şu şekildedir:

Deney grubu öntest ölçümünde; birinci soruda katılımcıların %25'i A, %50'si B, %15'i C ve %10'u D seçeneğini işaretlemiştir. İkinci soruda %40 A, %60 B seçeneğini tercih etmiştir. Üçüncü soruda %60 A, %35 B, %5 C seçeneğini seçmiştir. Dördüncü soruda %50 A, %50 B seçeneğini işaretlemiştir. Beşinci soruda %35 A, %65 B seçeneğini belirtmiştir. Altıncı soruda %20 A, %15 B, %30 C, %20 D ve %15 E seçeneğini tercih etmiştir. Yedinci soruda %60 A, %40 B seçeneğini işaretlemiştir. Sekizinci soruda %10 A, %90 B seçeneğini belirtmiştir. Dokuzuncu soruda %95 A, %5 B seçeneğini seçmiştir. Onuncu soruda %40 A, %60 B seçeneğini işaretlemiştir. On birinci soruda %35 A, %25 B, %15 C, %15 D ve %10 E seçeneğini tercih etmiştir. On ikinci soruda %30 A, %20 B, %50 C seçeneğini işaretlemiştir. On üçüncü soruda %5 A, %10 B, %60 C, %25 D seçeneğini belirtmiştir. On dördüncü soruda %75 A, %25 B seçeneğini seçmiştir.

Deney grubu sontest ölçümünde; birinci soruda katılımcıların %10'u A, %45'i B, %10'u C ve %35'i D seçeneğini işaretlemiştir. İkinci soruda %20 A, %80 B seçeneğini tercih etmiştir. Üçüncü soruda %65 A, %35 B, %0 C seçeneğini seçmiştir. Dördüncü soruda %50 A, %50 B seçeneğini işaretlemiştir. Beşinci soruda %30 A, %70 B seçeneğini belirtmiştir. Altıncı soruda %25 A, %20 B, %35 C, %20 D ve %0 E seçeneğini tercih etmiştir. Yedinci soruda %40 A, %60 B seçeneğini işaretlemiştir. Sekizinci soruda %30 A, %70 B seçeneğini belirtmiştir. Dokuzuncu soruda %90 A, %10 B seçeneğini seçmiştir. Onuncu soruda %45 A, %55 B seçeneğini işaretlemiştir. On birinci soruda %10 A, %50 B, %10 C, %5 D ve %25 E seçeneğini tercih etmiştir. On ikinci soruda %10 A, %15 B, %75 C seçeneğini işaretlemiştir. On üçüncü soruda %30 A, %0 B, %70 C, %0 D seçeneğini belirtmiştir. On dördüncü soruda %80 A, %20 B seçeneğini seçmiştir.

Kontrol grubu sontest ölçümünde; birinci soruda katılımcıların %15'i A, %40'ı B, %25'i C ve %20'si D seçeneğini işaretlemiştir. İkinci soruda %20 A, %80 B seçeneğini tercih etmiştir. Üçüncü soruda %75 A, %20 B, %5 C seçeneğini seçmiştir. Dördüncü soruda %35 A, %65 B seçeneğini işaretlemiştir. Beşinci soruda %30 A, %70 B seçeneğini belirtmiştir. Altıncı soruda %5 A, %20 B, %50 C, %15 D ve %10 E seçeneğini tercih etmiştir. Yedinci soruda %55 A, %45 B seçeneğini işaretlemiştir. Sekizinci soruda %10 A, %90 B seçeneğini belirtmiştir. Dokuzuncu soruda %90 A, %10 B seçeneğini seçmiştir. Onuncu soruda %40 A, %60 B seçeneğini işaretlemiştir. On birinci soruda %25 A, %30 B, %10 C, %0 D ve %35 E seçeneğini tercih etmiştir.

On ikinci soruda %35 A, %10 B, %55 C seçeneğini işaretlemiştir. On üçüncü soruda %20 A, %5 B, %50 C, %25 D seçeneğini belirtmiştir. On dördüncü soruda %85 A, %15 B seçeneğini seçmiştir.

Tablo 12. Nasıl Davranmalıyım Kitabı Test Sorularının Frekans ve Yüzde Değerleri

Öntest	DENEY GRUBU										KONTROL GRUBU									
	f					%					f					%				
Soru No	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E
1	5	10	3	2		25	50	15	10											
2	8	12				40	60													
3	12	7	1			60	35	5												
4	10	10				50	50													
5	7	13				35	65													
6	4	3	6	4	3	20	15	30	20	15										
7	12	8				60	40													
8	2	18				10	90													
9	19	1				95	5													
10	8	12				40	60													
11	7	5	3	3	2	35	25	15	15	10										
12	6	4	10			30	20	50												
13	1	2	12	5		5	10	60	25											
14	15	5				75	25													
Sontest	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E
1	2	9	2	7		10	45	10	35		3	8	5	4		15	40	25	20	
2	4	16				20	80				4	16				20	80			
3	13	7	0			65	35	0			15	4	1			75	20	5		
4	10	10				50	50				7	13				35	65			
5	6	14				30	70				6	14				30	70			
6	5	4	7	4	0	25	20	35	20	0	1	4	10	3	2	5	20	50	15	10
7	8	12				40	60				11	9				55	45			
8	6	14				30	70				2	18				10	90			
9	18	2				90	10				18	2				90	10			
10	9	11				45	55				8	12				40	60			
11	2	10	2	1	5	10	50	10	5	25	5	6	2	0	7	25	30	10	0	35
12	2	3	15			10	15	75			7	2	11			35	10	55		
13	6	0	14	0		30	0	70	0		4	1	10	5		20	5	50	25	
14	16	4				80	20				17	3				85	15			

5.1.3. “Mutlu Olmak İçin Neye İhtiyacım Var?” Kitabının Analizleri

Tabloya göre deney grubunun öntest ve sontest sonuçları ile kontrol grubunun sontest verileri şu şekildedir:

Deney grubu öntest ölçümünde; birinci soruda katılımcıların %5’i A, %15’i B, %10’u C, %20’si D ve %50’si E seçeneğini işaretlemiştir. İkinci soruda %85 A, %15 B seçeneğini tercih etmiştir. Üçüncü soruda %25 A, %75 B seçeneğini seçmiştir. Dördüncü soruda %40 A, %35 B, %5 C ve %20 D seçeneğini işaretlemiştir. Beşinci soruda %90 A, %10 B seçeneğini belirtmiştir. Altıncı soruda %65 A, %35 B

seçeneğini tercih etmiştir. Yedinci soruda %40 A, %15 B, %10 C ve %35 D seçeneğini işaretlemiştir. Sekizinci soruda %50 A, %50 B seçeneğini belirtmiştir. Dokuzuncu soruda %80 A, %20 B seçeneğini seçmiştir. Onuncu soruda %20 A, %35 B, %5 C ve %40 D seçeneğini işaretlemiştir. On birinci soruda %25 A, %75 B seçeneğini tercih etmiştir.

Deney grubu son test ölçümünde; birinci soruda katılımcıların %10'u A, %5'i B, %15'i C, %15'i D ve %55'i E seçeneğini işaretlemiştir. İkinci soruda %85 A, %15 B seçeneğini tercih etmiştir. Üçüncü soruda %40 A, %60 B seçeneğini seçmiştir. Dördüncü soruda %25 A, %45 B, %10 C ve %20 D seçeneğini işaretlemiştir. Beşinci soruda %90 A, %10 B seçeneğini belirtmiştir. Altıncı soruda %80 A, %20 B seçeneğini tercih etmiştir. Yedinci soruda %45 A, %10 B, %10 C ve %35 D seçeneğini işaretlemiştir. Sekizinci soruda %80 A, %20 B seçeneğini belirtmiştir. Dokuzuncu soruda %80 A, %20 B seçeneğini seçmiştir. Onuncu soruda %10 A, %20 B, %40 C ve %30 D seçeneğini işaretlemiştir. On birinci soruda %20 A, %80 B seçeneğini tercih etmiştir.

Kontrol grubu son test ölçümünde; birinci soruda katılımcıların %20'si A, %10'u B, %5'i C, %10'u D ve %55'i E seçeneğini işaretlemiştir. İkinci soruda %55 A, %45 B seçeneğini tercih etmiştir. Üçüncü soruda %15 A, %85 B seçeneğini seçmiştir. Dördüncü soruda %35 A, %45 B, %10 C ve %10 D seçeneğini işaretlemiştir. Beşinci soruda %100 A, %0 B seçeneğini belirtmiştir. Altıncı soruda %85 A, %15 B seçeneğini tercih etmiştir. Yedinci soruda %50 A, %15 B, %10 C ve %25 D seçeneğini işaretlemiştir. Sekizinci soruda %45 A, %55 B seçeneğini belirtmiştir. Dokuzuncu soruda %75 A, %25 B seçeneğini seçmiştir. Onuncu soruda %20 A, %60 B, %5 C ve %15 D seçeneğini işaretlemiştir. On birinci soruda %15 A, %85 B seçeneğini tercih etmiştir.

Tablo 13. Mutlu Olmak İçin Neye İhtiyacım Var Kitabı Test Sorularının Frekans ve Yüzde Değerleri

Ön test	DENEY GRUBU										KONTROL GRUBU									
	f					%					f					%				
Soru No	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E
1	1	3	2	4	10	5	15	10	20	50										
2	17	3				85	15													
3	5	15				25	75													
4	8	7	1	4		40	35	5	20											

seçeneğini işaretlemiştir. On üçüncü soruda %65 A, %35 B seçeneğini belirtmiştir. On dördüncü soruda %45 A, %55 B seçeneğini seçmiştir. On beşinci soruda %45 A, %55 B seçeneğini işaretlemiştir.

Deney grubu son test ölçümünde; birinci soruda katılımcıların %60'ı A, %35'i B, %0'ı C, %5'i D ve %0'ı E seçeneğini işaretlemiştir. İkinci soruda %85 A, %15 B seçeneğini tercih etmiştir. Üçüncü soruda %70 A, %30 B seçeneğini seçmiştir. Dördüncü soruda %15 A, %55 B, %15 C ve %15 D seçeneğini işaretlemiştir. Beşinci soruda %75 A, %25 B seçeneğini belirtmiştir. Altıncı soruda %75 A, %25 B seçeneğini tercih etmiştir. Yedinci soruda %25 A, %10 B, %20 C, %15 D ve %30 E seçeneğini işaretlemiştir. Sekizinci soruda %85 A, %15 B seçeneğini belirtmiştir. Dokuzuncu soruda %50 A, %50 B seçeneğini seçmiştir. Onuncu soruda %30 A, %10 B, %25 C ve %35 D seçeneğini işaretlemiştir. On birinci soruda %45 A, %55 B seçeneğini tercih etmiştir. On ikinci soruda %60 A, %0 B, %15 C, %15 D ve %10 E seçeneğini işaretlemiştir. On üçüncü soruda %25 A, %75 B seçeneğini belirtmiştir. On dördüncü soruda %40 A, %60 B seçeneğini seçmiştir. On beşinci soruda %50 A, %50 B seçeneğini işaretlemiştir.

Kontrol grubu son test ölçümünde; birinci soruda katılımcıların %40'ı A, %55'i B, %5'i C, %0'ı D ve %0'ı E seçeneğini işaretlemiştir. İkinci soruda %85 A, %15 B seçeneğini tercih etmiştir. Üçüncü soruda %45 A, %55 B seçeneğini seçmiştir. Dördüncü soruda %20 A, %65 B, %15 C ve %0 D seçeneğini işaretlemiştir. Beşinci soruda %75 A, %25 B seçeneğini belirtmiştir. Altıncı soruda %45 A, %55 B seçeneğini tercih etmiştir. Yedinci soruda %45 A, %30 B, %5 C, %0 D ve %20 E seçeneğini işaretlemiştir. Sekizinci soruda %80 A, %20 B seçeneğini belirtmiştir. Dokuzuncu soruda %40 A, %60 B seçeneğini seçmiştir. Onuncu soruda %10 A, %10 B, %15 C ve %65 D seçeneğini işaretlemiştir. On birinci soruda %25 A, %75 B seçeneğini tercih etmiştir. On ikinci soruda %65 A, %15 B, %5 C, %0 D ve %15 E seçeneğini işaretlemiştir. On üçüncü soruda %45 A, %55 B seçeneğini belirtmiştir. On dördüncü soruda %60 A, %40 B seçeneğini seçmiştir. On beşinci soruda %45 A, %55 B seçeneğini işaretlemiştir.

Tablo 14. İyilik Nedir Kitabı Test Sorularının Frekans ve Yüzde Değerleri

Öntest	DENEY GRUBU										KONTROL GRUBU									
	f					%					f					%				
Soru No	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E
1	11	7	0	0	2	55	35	0	0	10										

2	17	3				85	15														
3	14	6				70	30														
4	6	10	0	4		30	50	0	20												
5	13	7				65	35														
6	11	9				55	45														
7	8	3	1	4	4	40	15	5	20	20											
8	15	5				75	25														
9	9	11				45	55														
10	7	5	0	8		35	25	0	40												
11	8	12				40	60														
12	15	2	1	1	1	75	10	5	5	5											
13	13	7				65	35														
14	9	11				45	55														
15	9	11				45	55														

Sontest	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E
1	12	7	0	1	0	60	35	0	5	0	8	11	1	0	0	40	55	5	0	0
2	17	3				85	15				17	3				85	15			
3	14	6				70	30				9	11				45	55			
4	3	11	3	3		15	55	15	15		4	13	3	0		20	65	15	0	
5	15	5				75	25				15	5				75	25			
6	15	5				75	25				9	11				45	55			
7	5	2	4	3	6	25	10	20	15	30	9	6	1	0	4	45	30	5	0	20
8	17	3				85	15				16	4				80	20			
9	10	10				50	50				8	12				40	60			
10	6	2	5	7		30	10	25	35		2	2	3	13		10	10	15	65	
11	9	11				45	55				5	15				25	75			
12	12	0	3	3	2	60	0	15	15	10	13	3	1	0	3	65	15	5	0	15
13	5	15				25	75				9	11				45	55			
14	8	12				40	60				12	8				60	40			
15	10	10				50	50				9	11				45	55			

5.1.5. ”İstedğim Her Şeyi Yapabilir miyim?” Kitabının Analizleri

Tabloya göre deney grubunun öntest ve sontest sonuçları ile kontrol grubunun sontest verileri şu şekildedir:

Deney grubu öntest ölçümünde; birinci soruda katılımcıların %35’i A, %5’i B, %5’i C, %15’i D ve %40’ı E seçeneğini işaretlemiştir. İkinci soru için veri bulunmamaktadır. Üçüncü soruda %30 A, %35 B, %35 C seçeneğini seçmiştir. Dördüncü soruda %95 A, %5 B seçeneğini işaretlemiştir. Beşinci soruda %35 A, %65 B seçeneğini belirtmiştir. Altıncı soruda %20 A, %80 B seçeneğini tercih etmiştir. Yedinci soruda %40 A, %60 B seçeneğini işaretlemiştir. Sekizinci soruda %25 A, %10 B, %30 C, %30 D ve %5 E seçeneğini belirtmiştir. Dokuzuncu soruda %70 A, %30 B seçeneğini seçmiştir. Onuncu soruda %55 A, %45 B seçeneğini işaretlemiştir. On birinci soruda %45 A, %55 B seçeneğini tercih etmiştir. On ikinci soruda %65 A, %35 B seçeneğini belirtmiştir. On üçüncü soruda %80 A, %20 B seçeneğini seçmiştir. On

dördüncü soruda %70 A, %30 B seçeneğini işaretlemiştir. On beşinci soruda %15 A, %45 B, %15 C, %0 D ve %25 E seçeneğini belirtmiştir. On altıncı soruda %90 A, %10 B seçeneğini seçmiştir.

Deney grubu son test ölçümünde; birinci soruda katılımcıların %50'si A, %10'u B, %10'u C, %10'u D ve %20'si E seçeneğini işaretlemiştir. İkinci soru için veri bulunmamaktadır. Üçüncü soruda %25 A, %10 B, %65 C seçeneğini seçmiştir. Dördüncü soruda %70 A, %30 B seçeneğini işaretlemiştir. Beşinci soruda %40 A, %60 B seçeneğini belirtmiştir. Altıncı soruda %50 A, %50 B seçeneğini tercih etmiştir. Yedinci soruda %55 A, %45 B seçeneğini işaretlemiştir. Sekizinci soruda %15 A, %30 B, %40 C, %10 D ve %5 E seçeneğini belirtmiştir. Dokuzuncu soruda %85 A, %15 B seçeneğini seçmiştir. Onuncu soruda %70 A, %30 B seçeneğini işaretlemiştir. On birinci soruda %30 A, %70 B seçeneğini tercih etmiştir. On ikinci soruda %55 A, %45 B seçeneğini belirtmiştir. On üçüncü soruda %90 A, %10 B seçeneğini seçmiştir. On dördüncü soruda %50 A, %50 B seçeneğini işaretlemiştir. On beşinci soruda %35 A, %15 B, %15 C, %10 D ve %25 E seçeneğini belirtmiştir. On altıncı soruda %70 A, %30 B seçeneğini seçmiştir.

Kontrol grubu son test ölçümünde; birinci soruda katılımcıların %55'i A, %20'si B, %0'ı C, %10'u D ve %15'i E seçeneğini işaretlemiştir. İkinci soru için veri bulunmamaktadır. Üçüncü soruda %20 A, %30 B, %50 C seçeneğini seçmiştir. Dördüncü soruda %60 A, %40 B seçeneğini işaretlemiştir. Beşinci soruda %20 A, %80 B seçeneğini belirtmiştir. Altıncı soruda %65 A, %35 B seçeneğini tercih etmiştir. Yedinci soruda %55 A, %45 B seçeneğini işaretlemiştir. Sekizinci soruda %20 A, %30 B, %15 C, %25 D ve %10 E seçeneğini belirtmiştir. Dokuzuncu soruda %80 A, %20 B seçeneğini seçmiştir. Onuncu soruda %80 A, %20 B seçeneğini işaretlemiştir. On birinci soruda %30 A, %70 B seçeneğini tercih etmiştir. On ikinci soruda %40 A, %60 B seçeneğini belirtmiştir. On üçüncü soruda %80 A, %20 B seçeneğini seçmiştir. On dördüncü soruda %75 A, %25 B seçeneğini işaretlemiştir. On beşinci soruda %10 A, %20 B, %15 C, %20 D ve %35 E seçeneğini belirtmiştir. On altıncı soruda %80 A, %20 B seçeneğini seçmiştir.

Ayrıca tablodaki 2.sorunun cevapları analiz edildiğinde şu sonuçlar ortaya çıkmıştır:

Deney grubu öğrencilerinin ön test 2.soru cevaplarının dağılımı incelendiğinde, 5 öğrencinin “kedi” cevabını verdiği, 3 öğrencinin “kuş” cevabını verdiği, 3 öğrencinin

soruyu yanıtı bırakmış, 2 öğrencinin “dinozor” ve “aslan” yanıtını verdiği görülmüştür. Bunun yanı sıra birer öğrencinin “köpek”, “kanarya”, “çiçek”, “kurt” ve “çita” cevapları vermiştir.

Deney grubu öğrencilerinin son test 2. soru cevaplarının dağılımı incelendiğinde, 4 öğrencinin soruyu yanıtı bırakmış, 4 öğrencinin “kedi” cevabını verdiği, 3 öğrencinin “kuş” cevabını verdiği, 2 öğrencinin “kedi ve kuş” yanıtını verdiği görülmüştür. Bunların yanı sıra, birer öğrenci tarafından “çita”, “dinozor”, “tavşan”, “hayvan”, “peri”, “martı” ve “mucit” cevapları verilmiştir.

Kontrol grubu öğrencilerinin 2. soru cevaplarının dağılımına bakıldığında ise, 9 öğrencinin “kuş” cevabını verdiği, 6 öğrencinin “melek” cevabını verdiği, 2 öğrencinin “dünya” cevabını verdiği ve 3 öğrencinin soruyu yanıtı bırakmış tespit edilmiştir.

Bu dağılım verileri, deney ve kontrol gruplarının 2. soruya yaklaşımlarındaki farklılıkları ortaya koymaktadır. Deney grubunda cevapların daha çeşitlilik gösterdiği, kontrol grubunda ise “kuş” ve “melek” cevaplarında yoğunlaşma olduğu gözlemlenmiştir.

Tablo 15. İstedğim Her Şeyi Yapabilir Miyim Kitabı Test Sorularının Frekans ve Yüzde Değerleri

Öntest	DENEY GRUBU										KONTROL GRUBU									
	f					%					f					%				
Soru No	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E
1	7	1	1	3	8	35	5	5	15	40										
2											Açık uçlu soru									
3	6	7	7			30	35	35												
4	19	1				95	5													
5	7	13				35	65													
6	4	16				20	80													
7	8	12				40	60													
8	5	2	6	6	1	25	10	30	30	5										
9	14	6				70	30													
10	11	9				55	45													
11	9	11				45	55													
12	13	7				65	35													
13	16	4				80	20													
14	14	6				70	30													
15	3	9	3	0	5	15	45	15	0	25										
16	18	2				90	10													

Sontest	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E
1	10	2	2	2	4	50	10	10	10	20	11	4	0	2	3	55	20	0	10	15
2	Açık uçlu soru																			
3	5	2	13			25	10	65			4	6	10			20	30	50		
4	14	6				70	30				12	8				60	40			
5	8	12				40	60				4	16				20	80			
6	10	10				50	50				13	7				65	35			
7	11	9				55	45				11	9				55	45			
8	3	6	8	2	1	15	30	40	10	5	4	6	3	5	2	20	30	15	25	10
9	17	3				85	15				16	4				80	20			
10	14	6				70	30				16	4				80	20			
11	6	14				30	70				6	14				30	70			
12	11	9				55	45				8	12				40	60			
13	18	2				90	10				16	4				80	20			
14	10	10				50	50				15	5				75	25			
15	7	3	3	2	5	35	15	15	10	25	2	4	3	4	7	10	20	15	20	35
16	14	6				70	30				16	4				80	20			

5.1.6. “Hayat Neden Böyle?” Kitabının Analizleri

Tabloya göre deney grubunun öntest ve sontest sonuçları ile kontrol grubunun sontest verileri şu şekildedir:

Deney grubu öntest ölçümünde; birinci soruda katılımcıların %60’ı A, %10’u B, %10’u C ve %0’ı D, %20’si E seçeneğini işaretlemiştir. İkinci soruda %60 A, %30 B, %10 C seçeneğini tercih etmiştir. Üçüncü soruda %10 A, %90 B seçeneğini seçmiştir. Dördüncü soruda %25 A, %75 B seçeneğini işaretlemiştir. Beşinci soruda %35 A, %5 B, %40 C, %10 D ve %10 E seçeneğini belirtmiştir. Altıncı soruda %40 A, %60 B seçeneğini tercih etmiştir. Yedinci soruda %25 A, %5 B, %55 C, %15 D ve %0 E seçeneğini işaretlemiştir. Sekizinci soruda %65 A, %5 B, %0 C, %30 D seçeneğini belirtmiştir. Dokuzuncu soruda %30 A, %70 B seçeneğini seçmiştir. Onuncu soruda %45 A, %55 B seçeneğini işaretlemiştir. On birinci soruda %0 A, %25 B, %70 C, %5 D seçeneğini tercih etmiştir. On ikinci soruda %15 A, %85 B seçeneğini işaretlemiştir. On üçüncü soruda %40 A, %60 B seçeneğini belirtmiştir.

Deney grubu sontest ölçümünde; birinci soruda katılımcıların %50’si A, %5’i B, %10’u C, %15’i D ve %20’si E seçeneğini işaretlemiştir. İkinci soruda %85 A, %5 B, %10 C seçeneğini tercih etmiştir. Üçüncü soruda %15 A, %85 B seçeneğini seçmiştir. Dördüncü soruda %15 A, %85 B seçeneğini işaretlemiştir. Beşinci soruda %35 A, %10 B, %40 C, %10 D ve %5 E seçeneğini belirtmiştir. Altıncı soruda %45 A, %55 B seçeneğini tercih etmiştir. Yedinci soruda %15 A, %5 B, %70 C, %10 D ve %0 E

seçeneğini işaretlemiştir. Sekizinci soruda %30 A, %20 B, %0 C, %50 D seçeneğini belirtmiştir. Dokuzuncu soruda %35 A, %65 B seçeneğini seçmiştir. Onuncu soruda %40 A, %60 B seçeneğini işaretlemiştir. On birinci soruda %15 A, %35 B, %40 C, %10 D seçeneğini tercih etmiştir. On ikinci soruda %20 A, %80 B seçeneğini işaretlemiştir. On üçüncü soruda %65 A, %35 B seçeneğini belirtmiştir.

Kontrol grubu son test ölçümünde; birinci soruda katılımcıların %20'si A, %20'si B, %25'i C, %15'i D ve %20'si E seçeneğini işaretlemiştir. İkinci soruda %70 A, %30 B, %0 C seçeneğini tercih etmiştir. Üçüncü soruda %25 A, %75 B seçeneğini seçmiştir. Dördüncü soruda %10 A, %90 B seçeneğini işaretlemiştir. Beşinci soruda %20 A, %5 B, %55 C, %0 D ve %20 E seçeneğini belirtmiştir. Altıncı soruda %45 A, %55 B seçeneğini tercih etmiştir. Yedinci soruda %20 A, %15 B, %55 C, %10 D ve %0 E seçeneğini işaretlemiştir. Sekizinci soruda %55 A, %10 B, %0 C, %35 D seçeneğini belirtmiştir. Dokuzuncu soruda %30 A, %70 B seçeneğini seçmiştir. Onuncu soruda %55 A, %45 B seçeneğini işaretlemiştir. On birinci soruda %5 A, %30 B, %55 C, %10 D seçeneğini tercih etmiştir. On ikinci soruda %20 A, %80 B seçeneğini işaretlemiştir. On üçüncü soruda %65 A, %35 B seçeneğini belirtmiştir.

Tablo 16. Hayat Neden Böyle Kitabı Test Sorularının Frekans ve Yüzde Değerleri

Ön test	DENEY GRUBU										KONTROL GRUBU									
	f					%					f					%				
SoruNo	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E
1	12	2	2	0	4	60	10	10	0	20										
2	12	6	2			60	30	10												
3	2	18				10	90													
4	5	15				25	75													
5	7	1	8	2	2	35	5	40	10	10										
6	8	12				40	60													
7	5	1	11	3	0	25	5	55	15	0										
8	13	1	0	6		65	5	0	30											
9	6	14				30	70													
10	9	11				45	55													
11	0	5	14	1		0	25	70	5											
12	3	17				15	85													
13	8	12				40	60													
14																				Açık uçlu soru
15																				Açık uçlu soru

Son test	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E
1	10	1	2	3	4	50	5	10	15	20	4	4	5	3	4	20	20	25	15	20
2	17	1	2			85	5	10			14	6	0			70	30	0		
3	3	17				15	85				5	15				25	75			
4	3	17				15	85				2	18				10	90			
5	7	2	8	2	1	35	10	40	10	5	4	1	11	0	4	20	5	55	0	20
6	9	11				45	55				9	11				45	55			
7	3	1	14	2	0	15	5	70	10	0	4	3	11	2	0	20	15	55	10	0
8	6	4	0	10		30	20	0	50		11	2	0	7		55	10	0	35	
9	7	13				35	65				6	14				30	70			
10	8	12				40	60				11	9				55	45			
11	3	7	8	2		15	35	40	10		1	6	11	2		5	30	55	10	
12	4	16				20	80				4	16				20	80			
13	13	7				65	35				13	7				65	35			
14	Açık uçlu soru																			
15	Açık uçlu soru																			

Deney grubu öntest sonuçlarına göre, 14. soruda öğrenciler şu yanıtları vermişlerdir: Ö1 "Ailem iyi olsun", Ö2 "Lucuter makıson gibi olacağım", Ö3 "Evimde oturacağım", Ö4 "Büyüyüp arabam olmasını", Ö5 "Halamla ve sizinle zaman geçiririm", Ö6 "Gazze gibi yerlere yardım edeceğim", Ö7 "Hep herkese bir şeyler dağıtıp bir şeyler alırım", Ö8 "Şirket açarım", Ö9 "Annem ve babama parayı vereceğim", Ö10 "Çok sevinerek haberi anne babama vereceğim", Ö11 "Oyuncak yapabilmek", Ö12 "Benim ailemin bütün isteklerini gerçekleştiririm", Ö13 "Başarılı bir doktor veya polis", Ö14 "Zengin olacağım", Ö15 "İstediklerimi yapacağım", Ö16 "Çalışacağım", Ö17 "Her sınavım iyi geçer", Ö18 "Yoksullara yardım ederdim", Ö19 "Öncelikle param olursa maddi durumu olmayanlara yardım edeceğim", Ö20 "Yardım".

Deney grubu sontest sonuçlarına göre, 14. soruda öğrenciler şu yanıtları vermişlerdir: Ö1 "En fazla çok sevinirim", Ö2 "Mutlu olacağım rahat hissedeceğim", Ö3 "Yoksul insanlara yardım edeceğim", Ö4 "Çok mutlu olurum", Ö5 "Mutlu olabiliriz", Ö6 "Çalışarak yapabiliriz", Ö7 "Hiç, aldığım şeylerle oynarım", Ö8 "İstedğim her şey olmasını istemezdim aslında istesem de istemesem de şımarık olurum", Ö9 "Hayallerimi gerçekleştireceğim", Ö10 "Gazze için kampanya yapardım", Ö11 "Mutlu olacağım yoksullara yardım edeceğim", Ö12 "Onları kardeşimle paylaşcam ve kendimi ve kendime alcam", Ö13 "Televizyona bakarım", Ö14 "Hiçbir şey", Ö15 "Yoksullara yardım edeceğim", Ö16 "Çok mutlu olurum", Ö17

için "Cevap verilmemiş", Ö18 "Mutlu olacağım", Ö19 için "Cevap verilmemiş", Ö20 için "Cevap verilmemiş".

Kontrol grubu sontest sonuçlarına göre, 14. soruda öğrenciler şu yanıtları vermişlerdir: Ö1 "Çok mutlu olurum", Ö2 "Belki zeki olabilirim yolumda iyi gidersem", Ö3 "Ailemle gezicem", Ö4 "Mutlu olurum", Ö5 "Ailem ile paylaşıp hayallerimdeki şeyle ilgilenirim", Ö6 "Ailem ile paylaşıp hayallerimdeki şeyle ilgilenirim", Ö7 "Mutlu ve sevinirim", Ö8 "Her zaman gibi mutlu olacağım", Ö9 "Çok mutlu olurum", Ö10 "İlk başta bunu aileme söylerim", Ö11 "Bir gün", Ö12 "Büyüyünce", Ö13 "Çok mutlu olacağım parti vereceğim", Ö14 "Mutlu olurum", Ö15 "Yoksul insanlara yardım edeceğim", Ö16 "Çok mutlu olurum ve sevinirim", Ö17 "Kendime kitaplar oyunlar, ps ve dizüstü bilgisayar alırım", Ö18 "Yoksullara yardım edeceğim", Ö19 "Mutlu olurum", Ö20 "Çok sevinicem".

Tablo 17. Hayat Neden Böyle Kitabı On Dördüncü (İstediğin her şeyi gerçekleştirdiğin zaman ne yapacaksın? Yazınız.) Soru Öğrenci Cevapları

14.soru	Deney Grubu		Deney Grubu		Kontrol Grubu
	Öntest		Sontest		Sontest
Ö1	Ailem iyi olsun		En fazla çok sevinirim		Çok mutlu olurum
Ö2	Lucuter makıson gibi olacağım		Mutlu olacağım rahat hissedeceğim		Belki zeki olabilirim yolumda iyi gidersem
Ö3	Evimde oturacağım		Yoksul insanlara yardım edeceğim		Ailemle gezicem
Ö4	Büyüyüp arabam olmasını		Çok mutlu olurum		Mutlu olurum
Ö5	Halamla ve sizinle zaman geçiririm		Mutlu olabiliriz		Ailem ile paylaşıp hayallerimdeki şeyle ilgilenirim
Ö6	Gazze gibi yerlere yardım edeceğim		Çalışarak yapabiliriz		Ailem ile paylaşıp hayallerimdeki şeyle ilgilenirim.
Ö7	Hep herkese bir şeyler dağıtıp bir şeyler alırım		Hiç, aldığım şeylerle oynarım		Mutlu ve sevinirim
Ö8	Şirket açarım		İstediğim her şey olmasını istemezdim aslında istesem de istemesem de şımarık olurum		Her zaman gibi mutlu olacağım
Ö9	Annem ve babama parayı vereceğim		Hayallerimi gerçekleştireceğim		Çok mutlu olurum
Ö10	Çok sevinerek haberi anne babama vereceğim		Gazze için kampanya yapardım		İlk başta bunu aileme söylerim

Ö11	Oyuncak yapabilmek	Mutlu olacağım	yoksullara	Bir gün yardım edeceğim
Ö12	Benim ailemin bütün isteklerini gerçekleştiririm	Onları kardeşimle paylaşcam ve kendimi ve kendime alcam		Büyüyünce
Ö13	Başarılı bir doktor veya polis	Televizyona bakarım		Çok mutlu olacağım parti vereceğim
Ö14	Zengin olacağım	Hiçbir şey		Mutlu olurum
Ö15	İstediklerimi yapacağım	Yoksullara yardım edeceğim		Yoksul insanlara yardım edeceğim
Ö16	Çalışacağım	Çok mutlu olurum		Çok mutlu olurum ve sevinirim
Ö17	Her sınavım iyi geçer	Cevap verilmemiş		Kendime kitaplar oyunlar, ps ve dizüstü bilgisayar alırım
Ö18	Yoksullara yardım ederdim	Mutlu olacağım		Yoksullara yardım edeceğim
Ö19	Öncelikle param olursa maddi durumu olmayanlara yardım edeceğim	Cevap verilmemiş		Mutlu olurum
Ö20	Yardım	Cevap verilmemiş		Çok sevinicem

Deney grubu öntest sonuçlarına göre, 15. soruda öğrenciler şu yanıtları vermişlerdir: Ö1 "Hava atmak için", Ö2 "Çünkü cimriler", Ö3 "Cevap verilmemiş", Ö4 "Çünkü sevmiyorlar", Ö5 "Para onların gözünü döndürüyor ama ben öyle olmayacağım", Ö6 "Çünkü onları dilenci sandığı için", Ö7 "Açgözlülükten", Ö8 "Cevap verilmemiş", Ö9 "Çünkü kendilerini en güçlü sanıyorlar", Ö10 "Çünkü paylaşmak istemiyorlar", Ö11 "Çünkü param azalmasın diye", Ö12 "Empati kurmuyorlar", Ö13 "Kendileri bilir Allah onları yoksul yapar", Ö14 "Çünkü onlar zengin olduğu için kendini havalı sanıyorlar", Ö15 "İstemiyorlar", Ö16 "Sevmiyorlar onları", Ö17 "Paylaşmıyorlar", Ö18 "Belki de paralarını onlara harcamak istemiyorlar", Ö19 "Onlar kötü insanlar", Ö20 "Cevap verilmemiş".

Deney grubu sontest sonuçlarına göre, 15. soruda öğrenciler şu yanıtları vermişlerdir: Ö1 "Çünkü onların bütçesi de az olabilir", Ö2 "Kendilerini üstün gördükleri için", Ö3 "Belki istemiyorlardır kimseyi zorlayamayız", Ö4 "Çünkü bazı insanlar kötü", Ö5 "Çünkü istemedikleri için", Ö6 "Zengin oldukları için birde kendisini onun yerine koymuyor", Ö7 "Cevap verilmemiş", Ö8 "Çünkü biteceğini,

onları zorbalık yaparlar", Ö9 "Çünkü kendi eşyalarının başkalarının kullanmasını istemiyor", Ö10 "Cimri ve bencil oldukları için", Ö11 "Kendilerini en zengin kişi zannediyorlar", Ö12 "Onlar yoksulları sevmiyorlar", Ö13 "Daha çok istiyorlar", Ö14 "Kötü oldukları için", Ö15 "Belki de kötü insanlardır veya istemiyorlardır", Ö16 "Çünkü insanları sevmiyorlar dalga geçiyorlar", Ö17 "Cevap verilmemiş", Ö18 "Onlar belki de bunu düşünemiyorlar ne de olsa para bol başkasını düşünmeye zamanı mı var böyle düşünenler var yani", Ö19 "Cevap verilmemiş", Ö20 "Cevap verilmemiş".

Kontrol grubu son test sonuçlarına göre, 15. soruda öğrenciler şu yanıtları vermişlerdir: Ö1 "Zenginler fakirleri sevmiyor", Ö2 "Kendilerini üstün görmek istedikleri için", Ö3 "İstemedikleri için ama bu kötü davranış", Ö4 "İnsanlar yoksulları küçük düşürüyor", Ö5 "Onları kırabilir söylediklerimiz", Ö6 "Onları kırabilir", Ö7 "Kötü insanlar olduğu için", Ö8 "Zenginliğin gitmesini istemiyorlar", Ö9 "Onların iyi bir niyetli değil", Ö10 "Kötü insanlar oldukları için", Ö11 "Zenginler de fakir olabilir diye", Ö12 "Çünkü sevmedikleri insan ve Allah'ı sevmediğinden", Ö13 "Çünkü paylaşmak istemiyorlar", Ö14 "Çünkü paylaşmak istemiyorlar", Ö15 "Çünkü bazı insanlar kötüdür", Ö16 "Çünkü onlar parayı çok görüyor", Ö17 "Çünkü cimriler", Ö18 "Çünkü tek kendilerini düşünüyorlar", Ö19 "Çünkü cimriler", Ö20 "Cimriler o yüzden".

Tablo 18. Hayat Neden Böyle Kitabı On Beşinci (Neden insanlar sahip olduklarını yoksullarla paylaşmıyor? Yazınız.) Soru Öğrenci Cevapları

15.soru	Deney Grubu	Deney Grubu	Kontrol Grubu	
	Öntest	Sontest	Sontest	
Ö1	Hava atmak için	Çünkü onların bütçesi de az olabilir	Zenginler	fakirleri sevmiyor
Ö2	Çünkü cimriler	Kendilerini üstün gördükleri için	Kendilerini	üstün görmek istedikleri için
Ö3	Cevap verilmemiş	Belki istemiyorlardır kimseyi zorlayamayız	İstemedikleri için ama	bu kötü davranış
Ö4	Çünkü sevmiyorlar	Çünkü bazı insanlar kötü	İnsanlar	yoksulları küçük düşürüyor
Ö5	Para onların gözünü döndürüyor ama ben öyle olmayacağım	Çünkü istemedikleri için	Onları	kırabilir söylediklerimiz
Ö6	Çünkü onları dilenci sandığı için	Zengin oldukları için bir de kendisini onun yerine koymuyor.	Onları kırabilir	

Ö7	Açgözlülükten	Cevap verilmemiş	Kötü insanlar olduğu için
Ö8	Cevap verilmemiş	Çünkü biteceğini, onları zorbalık yaparlar	Zenginliğin gitmesini istemiyorlar
Ö9	Çünkü kendilerini en güçlü sanıyorlar	Çünkü kendi eşyalarının başkalarının kullanmasını istemiyor	Onların iyi bir niyetli değil
Ö10	Çünkü paylaşmak istemiyorlar	Cimri ve bencil oldukları için	Kötü insanlar oldukları için
Ö11	Çünkü param azalmasın diye	Kendilerini en zengin kişi zannediyorlar	Zenginler de fakir olabilir diye
Ö12	Empati kurmuyorlar	Onlar yoksulları sevmiyorlar	Çünkü sevmedikleri insan ve Allah'ı sevmediğinden
Ö13	Kendileri bilir Allah onları yoksul yapar	Daha çok istiyorlar	Çünkü paylaşmak istemiyorlar
Ö14	Çünkü onlar zengin olduğu için kendini havalı sanıyorlar	Kötü oldukları için	Çünkü paylaşmak istemiyorlar
Ö15	İstemiyorlar	Belki de kötü insanlardır veya istemiyorlardır	Çünkü bazı insanlar kötüdür
Ö16	Sevmiyorlar onları	Çünkü insanları sevmiyorlar dalga geçiyorlar	Çünkü onlar parayı çok görüyor
Ö17	Paylaşmıyorlar	Cevap verilmemiş	Çünkü cimriler
Ö18	Belki de paralarını onlara harcamak istemiyorlar	Onlar belki de bunu düşünemiyorlar ne de olsa para bol başkasını düşünmeye zamanı mı var böyle düşünenler var yani.	Çünkü tek kendilerini düşünüyorlar
Ö19	Onlar kötü insanlar	Cevap verilmemiş	Çünkü cimriler
Ö20	Cevap verilmemiş	Cevap verilmemiş	Cimriler o yüzden

5.1.7. “Hayal Gücü Ne İşe Yarar?” Kitabının Analizleri

Tabloya göre deney grubunun öntest ve sontest sonuçları ile kontrol grubunun sontest verileri şu şekildedir:

Deney grubu öntest ölçümünde; birinci soruda katılımcıların %65'i A, %20'si B, %5'i C, %5'i D ve %5'i E seçeneğini işaretlemiştir. İkinci soruda %20 A, %80 B seçeneğini tercih etmiştir. Üçüncü soruda %35 A, %65 B seçeneğini seçmiştir. Dördüncü soruda %50 A, %50 B seçeneğini işaretlemiştir. Beşinci soruda %15 A, %55 B, %30 C seçeneğini belirtmiştir. Altıncı soruda %65 A, %35 B seçeneğini tercih etmiştir. Yedinci soruda %30 A, %70 B seçeneğini işaretlemiştir. Sekizinci soruda

%45 A, %55 B seçeneğini belirtmiştir. Dokuzuncu soruda %30 A, %15 B, %30 C, %10 D ve %15 E seçeneğini seçmiştir. Onuncu soruda %60 A, %40 B seçeneğini işaretlemiştir. On birinci soruda %5 A, %70 B, %15 C, %10 D seçeneğini tercih etmiştir. On ikinci soruda %90 A, %10 B seçeneğini belirtmiştir. On üçüncü soruda %85 A, %15 B seçeneğini seçmiştir. On dördüncü soruda %65 A, %35 B seçeneğini işaretlemiştir. On beşinci soruda %35 A, %65 B seçeneğini tercih etmiştir. On altıncı soruda %40 A, %60 B seçeneğini belirtmiştir. On yedinci soruda %55 A, %45 B seçeneğini seçmiştir.

Deney grubu sontest ölçümünde; birinci soruda katılımcıların %75'i A, %5'i B, %0'ı C, %20'si D ve %0'ı E seçeneğini işaretlemiştir. İkinci soruda %10 A, %90 B seçeneğini tercih etmiştir. Üçüncü soruda %20 A, %80 B seçeneğini seçmiştir. Dördüncü soruda %70 A, %30 B seçeneğini işaretlemiştir. Beşinci soruda %0 A, %60 B, %40 C seçeneğini belirtmiştir. Altıncı soruda %70 A, %30 B seçeneğini tercih etmiştir. Yedinci soruda %25 A, %75 B seçeneğini işaretlemiştir. Sekizinci soruda %25 A, %75 B seçeneğini belirtmiştir. Dokuzuncu soruda %45 A, %0 B, %15 C, %20 D ve %20 E seçeneğini seçmiştir. Onuncu soruda %55 A, %45 B seçeneğini işaretlemiştir. On birinci soruda %10 A, %50 B, %30 C, %10 D seçeneğini tercih etmiştir. On ikinci soruda %70 A, %30 B seçeneğini belirtmiştir. On üçüncü soruda %70 A, %30 B seçeneğini seçmiştir. On dördüncü soruda %60 A, %40 B seçeneğini işaretlemiştir. On beşinci soruda %10 A, %90 B seçeneğini tercih etmiştir. On altıncı soruda %45 A, %55 B seçeneğini belirtmiştir. On yedinci soruda %45 A, %55 B seçeneğini seçmiştir.

Kontrol grubu sontest ölçümünde; birinci soruda katılımcıların %85'i A, %5'i B, %5'i C, %5'i D ve %0'ı E seçeneğini işaretlemiştir. İkinci soruda %20 A, %80 B seçeneğini tercih etmiştir. Üçüncü soruda %30 A, %70 B seçeneğini seçmiştir. Dördüncü soruda %40 A, %60 B seçeneğini işaretlemiştir. Beşinci soruda %15 A, %55 B, %30 C seçeneğini belirtmiştir. Altıncı soruda %80 A, %20 B seçeneğini tercih etmiştir. Yedinci soruda %40 A, %60 B seçeneğini işaretlemiştir. Sekizinci soruda %55 A, %45 B seçeneğini belirtmiştir. Dokuzuncu soruda %30 A, %0 B, %20 C, %20 D ve %30 E seçeneğini seçmiştir. Onuncu soruda %45 A, %55 B seçeneğini işaretlemiştir. On birinci soruda %15 A, %50 B, %20 C, %15 D seçeneğini tercih etmiştir. On ikinci soruda %75 A, %25 B seçeneğini belirtmiştir. On üçüncü soruda %85 A, %15 B seçeneğini seçmiştir. On dördüncü soruda %70 A, %30 B seçeneğini

işaretlemiştir. On beşinci soruda %5 A, %95 B seçeneğini tercih etmiştir. On altıncı soruda %45 A, %55 B seçeneğini belirtmiştir. On yedinci soruda %60 A, %40 B seçeneğini seçmiştir.

Tablo 19. Hayal Gücü Ne İşe Yarar Kitabı Test Sorularının Frekans ve Yüzde Değerleri

Öntest	DENEY GRUBU										KONTROL GRUBU									
	f					%					f					%				
Soru No	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E
1	13	4	1	1	1	65	20	5	5	5										
2	4	16				20	80													
3	7	13				35	65													
4	10	10				50	50													
5	3	11	6			15	55	30												
6	13	7				65	35													
7	6	14				30	70													
8	9	11				45	55													
9	6	3	6	2	3	30	15	30	10	15										
10	12	8				60	40													
11	1	14	3	2		5	70	15	10											
12	18	2				90	10													
13	17	3				85	15													
14	13	7				65	35													
15	7	13				35	65													
16	8	12				40	60													
17	11	9				55	45													
Sontest	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E
1	15	1	0	4	0	75	5	0	20	0	17	1	1	1	0	85	5	5	5	0
2	2	18				10	90				4	16				20	80			
3	4	16				20	80				6	14				30	70			
4	14	6				70	30				8	12				40	60			
5	0	12	8			0	60	40			3	11	6			15	55	30		
6	14	6				70	30				16	4				80	20			
7	5	15				25	75				8	12				40	60			
8	5	15				25	75				11	9				55	45			
9	9	0	3	4	4	45	0	15	20	20	6	0	4	4	6	30	0	20	20	30
10	11	9				55	45				9	11				45	55			
11	2	10	6	2		10	50	30	10		3	10	4	3		15	50	20	15	
12	14	6				70	30				15	5				75	25			
13	14	6				70	30				17	3				85	15			
14	12	8				60	40				14	6				70	30			
15	2	18				10	90				1	19				5	95			
16	9	11				45	55				9	11				45	55			
17	9	11				45	55				12	8				60	40			

5.1.8. “Ben Mutlu muyum?” Kitabının Analizleri

Tabloya göre deney grubunun öntest ve sontest sonuçları ile kontrol grubunun sontest verileri şu şekildedir:

Deney grubu öntest ölçümünde; birinci soruda katılımcıların %70'i A, %5'i B, %10'u C, %5'i D ve %10'u E seçeneğini işaretlemiştir. İkinci soruda %70 A, %5 B, %15 C, %10 D seçeneğini tercih etmiştir. Üçüncü soruda %30 A, %70 B seçeneğini seçmiştir. Dördüncü soruda %35 A, %0 B, %45 C, %20 D seçeneğini işaretlemiştir. Beşinci soruda %45 A, %55 B seçeneğini belirtmiştir. Altıncı soruda %30 A, %70 B seçeneğini tercih etmiştir. Yedinci soruda %45 A, %55 B seçeneğini işaretlemiştir. Sekizinci soruda %25 A, %75 B seçeneğini belirtmiştir. Dokuzuncu soruda %40 A, %25 B, %20 C, %15 D seçeneğini seçmiştir. Onuncu soruda %25 A, %75 B seçeneğini işaretlemiştir. On birinci soruda %55 A, %45 B seçeneğini tercih etmiştir. On ikinci soruda %25 A, %75 B seçeneğini belirtmiştir. On üçüncü soruda %40 A, %10 B, %50 C seçeneğini seçmiştir. On dördüncü soruda %60 A, %40 B seçeneğini işaretlemiştir. On beşinci soruda %35 A, %65 B seçeneğini tercih etmiştir.

Deney grubu sontest ölçümünde; birinci soruda katılımcıların %70'i A, %10'u B, %0'ı C, %10'u D ve %10'u E seçeneğini işaretlemiştir. İkinci soruda %70 A, %0 B, %15 C, %15 D seçeneğini tercih etmiştir. Üçüncü soruda %20 A, %80 B seçeneğini seçmiştir. Dördüncü soruda %45 A, %0 B, %35 C, %20 D seçeneğini işaretlemiştir. Beşinci soruda %30 A, %70 B seçeneğini belirtmiştir. Altıncı soruda %20 A, %80 B seçeneğini tercih etmiştir. Yedinci soruda %20 A, %80 B seçeneğini işaretlemiştir. Sekizinci soruda %20 A, %80 B seçeneğini belirtmiştir. Dokuzuncu soruda %10 A, %35 B, %20 C, %35 D seçeneğini seçmiştir. Onuncu soruda %0 A, %100 B seçeneğini işaretlemiştir. On birinci soruda %55 A, %45 B seçeneğini tercih etmiştir. On ikinci soruda %20 A, %80 B seçeneğini belirtmiştir. On üçüncü soruda %45 A, %15 B, %40 C seçeneğini seçmiştir. On dördüncü soruda %55 A, %45 B seçeneğini işaretlemiştir. On beşinci soruda %30 A, %70 B seçeneğini tercih etmiştir.

Kontrol grubu sontest ölçümünde; birinci soruda katılımcıların %50'si A, %15'i B, %0'ı C, %10'u D ve %25'i E seçeneğini işaretlemiştir. İkinci soruda %50 A, %15 B, %10 C, %25 D seçeneğini tercih etmiştir. Üçüncü soruda %35 A, %65 B seçeneğini seçmiştir. Dördüncü soruda %25 A, %5 B, %30 C, %40 D seçeneğini işaretlemiştir. Beşinci soruda %30 A, %70 B seçeneğini belirtmiştir. Altıncı soruda %15 A, %85 B seçeneğini tercih etmiştir. Yedinci soruda %20 A, %80 B seçeneğini işaretlemiştir. Sekizinci soruda %10 A, %90 B seçeneğini belirtmiştir. Dokuzuncu soruda %25 A, %25 B, %15 C, %35 D seçeneğini seçmiştir. Onuncu soruda %10 A, %90 B seçeneğini işaretlemiştir. On birinci soruda %65 A, %35 B seçeneğini tercih etmiştir. On ikinci

soruda %20 A, %80 B seçeneğini belirtmiştir. On üçüncü soruda %25 A, %20 B, %55 C seçeneğini seçmiştir. On dördüncü soruda %25 A, %75 B seçeneğini işaretlemiştir. On beşinci soruda %15 A, %85 B seçeneğini tercih etmiştir.

Tablo 20. Ben Mutlu Muyum Kitabı Test Sorularının Frekans ve Yüzde Değerleri

Öntest	DENEY GRUBU										KONTROL GRUBU									
	f					%					f					%				
Soru No	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E
1	14	1	2	1	2	70	5	10	5	10										
2	14	1	3	2	0	70	5	15	10	0										
3	6	14				30	70													
4	7	0	9	4		35	0	45	20											
5	9	11				45	55													
6	6	14				30	70													
7	9	11				45	55													
8	5	15				25	75													
9	8	5	4	3		40	25	20	15											
10	5	15				25	75													
11	11	9				55	45													
12	5	15				25	75													
13	8	2	10			40	10	50												
14	12	8				60	40													
15	7	13				35	65													
Sontest	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E
1	14	2	0	2	2	70	10	0	10	10	10	3	0	2	5	50	15	0	10	25
2	14	0	3	3		70	0	15	15		10	3	2	5		50	15	10	25	
3	4	16				20	80				7	13				35	65			
4	9	0	7	4		45	0	35	20		5	1	6	8		25	5	30	40	
5	6	14				30	70				6	14				30	70			
6	4	16				20	80				3	17				15	85			
7	4	16				20	80				4	16				20	80			
8	4	16				20	80				2	18				10	90			
9	2	7	4	7		10	35	20	35		5	5	3	7		25	25	15	35	
10	0	20				0	100				2	18				10	90			
11	11	9				55	45				13	7				65	35			
12	4	16				20	80				4	16				20	80			
13	9	3	8			45	15	40			5	4	11			25	20	55		
14	11	9				55	45				5	15				25	75			
15	6	14				30	70				3	17				15	85			

5.1.9. ” Başkalarına Vurmaya Hakkım Var mı?” Kitabının Analizleri

Tabloya göre deney grubunun öntest ve sontest sonuçları ile kontrol grubunun sontest verileri şu şekildedir:

Deney grubu öntest ölçümünde; birinci soruda katılımcıların %75’i A, %5’i B, %15’i C, %5’i D seçeneğini işaretlemiştir. İkinci soruda %10 A, %10 B, %20 C, %60

D seçeneğini tercih etmiştir. Üçüncü soruda %15 A, %50 B, %30 C, %5 D seçeneğini seçmiştir. Dördüncü soruda %30 A, %15 B, %30 C, %25 D seçeneğini işaretlemiştir. Beşinci soruda %10 A, %30 B, %20 C, %40 D seçeneğini belirtmiştir. Altıncı soruda %20 A, %15 B, %5 C, %60 D seçeneğini tercih etmiştir. Yedinci soruda %15 A, %85 B seçeneğini işaretlemiştir. Sekizinci soruda %55 A, %45 B seçeneğini belirtmiştir. Dokuzuncu soruda %20 A, %80 B seçeneğini seçmiştir. Onuncu soruda %35 A, %65 B seçeneğini işaretlemiştir. On birinci soruda %25 A, %75 B seçeneğini tercih etmiştir. On ikinci soruda %15 A, %15 B, %20 C, %50 D seçeneğini belirtmiştir. On üçüncü soruda %55 A, %45 B seçeneğini seçmiştir.

Deney grubu sontest ölçümünde; birinci soruda katılımcıların %60'ı A, %10'u B, %25'i C, %5'i D seçeneğini işaretlemiştir. İkinci soruda %5 A, %0 B, %35 C, %60 D seçeneğini tercih etmiştir. Üçüncü soruda %10 A, %20 B, %65 C, %5 D seçeneğini seçmiştir. Dördüncü soruda %20 A, %10 B, %50 C, %20 D seçeneğini işaretlemiştir. Beşinci soruda %10 A, %35 B, %30 C, %25 D seçeneğini belirtmiştir. Altıncı soruda %10 A, %5 B, %5 C, %80 D seçeneğini tercih etmiştir. Yedinci soruda %35 A, %65 B seçeneğini işaretlemiştir. Sekizinci soruda %55 A, %45 B seçeneğini belirtmiştir. Dokuzuncu soruda %0 A, %100 B seçeneğini seçmiştir. Onuncu soruda %25 A, %75 B seçeneğini işaretlemiştir. On birinci soruda %30 A, %70 B seçeneğini tercih etmiştir. On ikinci soruda %5 A, %65 B, %5 C, %25 D seçeneğini belirtmiştir. On üçüncü soruda %25 A, %75 B seçeneğini seçmiştir.

Kontrol grubu sontest ölçümünde; birinci soruda katılımcıların %90'ı A, %0'ı B, %10'u C, %0'ı D seçeneğini işaretlemiştir. İkinci soruda %5 A, %10 B, %20 C, %65 D seçeneğini tercih etmiştir. Üçüncü soruda %25 A, %50 B, %25 C, %0 D seçeneğini seçmiştir. Dördüncü soruda %45 A, %5 B, %35 C, %15 D seçeneğini işaretlemiştir. Beşinci soruda %10 A, %30 B, %15 C, %45 D seçeneğini belirtmiştir. Altıncı soruda %5 A, %20 B, %10 C, %65 D seçeneğini tercih etmiştir. Yedinci soruda %25 A, %75 B seçeneğini işaretlemiştir. Sekizinci soruda %80 A, %20 B seçeneğini belirtmiştir. Dokuzuncu soruda %10 A, %90 B seçeneğini seçmiştir. Onuncu soruda %20 A, %80 B seçeneğini işaretlemiştir. On birinci soruda %25 A, %75 B seçeneğini tercih etmiştir. On ikinci soruda %10 A, %0 B, %25 C, %65 D seçeneğini belirtmiştir. On üçüncü soruda %40 A, %60 B seçeneğini seçmiştir.

Tablo 21. Başkalarına Vurmaya Hakkım Var Mı Kitabı Test Sorularının Frekans ve Yüzde Değerleri

Öntest	DENEY GRUBU								KONTROL GRUBU								
	f				%				f				%				
	Soru No	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D
1	15	1	3	1	75	5	15	5									
2	2	2	4	12	10	10	20	60									
3	3	10	6	1	15	50	30	5									
4	6	3	6	5	30	15	30	25									
5	2	6	4	8	10	30	20	40									
6	4	3	1	12	20	15	5	60									
7	3	17			15	85											
8	11	9			55	45											
9	4	16			20	80											
10	7	13			35	65											
11	5	15			25	75											
12	3	3	4	10	15	15	20	50									
13	11	9			55	45											
Sontest	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D	A	B	C	D	
1	12	2	5	1	60	10	25	5	18	0	2	0	90	0	10	0	
2	1	0	7	12	5	0	35	60	1	2	4	13	5	10	20	65	
3	2	4	13	1	10	20	65	5	5	10	5	0	25	50	25	0	
4	4	2	10	4	20	10	50	20	9	1	7	3	45	5	35	15	
5	2	7	6	5	10	35	30	25	2	6	3	9	10	30	15	45	
6	2	1	1	16	10	5	5	80	1	4	2	13	5	20	10	65	
7	7	13			35	65			5	15			25	75			
8	11	9			55	45			16	4			80	20			
9	0	20			0	100			2	18			10	90			
10	5	15			25	75			4	16			20	80			
11	6	14			30	70			5	15			25	75			
12	1	13	1	5	5	65	5	25	2	0	5	13	10	0	25	65	
13	5	15			25	75			8	12			40	60			

5.1.10. ” Arkadaşlık Nedir?” Kitabının Analizleri

Tabloya göre deney grubunun öntest ve sontest sonuçları ile kontrol grubunun sontest verileri şu şekildedir:

Deney grubu öntest ölçümünde; birinci soruda katılımcıların %10’u A, %25’i B, %25’i C, %0’ı D ve %45’i E seçeneğini işaretlemiştir. İkinci soruda %50 A, %50 B seçeneğini tercih etmiştir. Üçüncü soruda %70 A, %30 B seçeneğini seçmiştir. Dördüncü soruda %55 A, %45 B seçeneğini işaretlemiştir. Beşinci soruda %65 A, %0 B, %0 C, %35 D seçeneğini belirtmiştir. Altıncı soruda %45 A, %55 B seçeneğini tercih etmiştir. Yedinci soruda %60 A, %25 B, %15 C seçeneğini işaretlemiştir. Sekizinci soruda %60 A, %40 B seçeneğini belirtmiştir. Dokuzuncu soruda %85 A, %15 B seçeneğini seçmiştir. Onuncu soruda %15 A, %85 B seçeneğini işaretlemiştir.

On birinci soruda %10 A, %35 B, %10 C, %5 D, %40 E seçeneğini tercih etmiştir. On ikinci soruda %50 A, %45 B, %5 C seçeneğini işaretlemiştir. On üçüncü soruda %35 A, %65 B seçeneğini belirtmiştir. On dördüncü soruda %75 A, %15 B, %5 C, %5 D seçeneğini işaretlemiştir. On beşinci soruda %75 A, %25 B seçeneğini tercih etmiştir. On altıncı soruda %10 A, %90 B seçeneğini belirtmiştir. On yedinci soruda %40 A, %60 B seçeneğini seçmiştir.

Deney grubu son test ölçümünde; birinci soruda katılımcıların %20'si A, %10'u B, %20'si C, %0'ı D ve %50'si E seçeneğini işaretlemiştir. İkinci soruda %30 A, %70 B seçeneğini tercih etmiştir. Üçüncü soruda %75 A, %25 B seçeneğini seçmiştir. Dördüncü soruda %75 A, %25 B seçeneğini işaretlemiştir. Beşinci soruda %65 A, %5 B, %5 C, %25 D seçeneğini belirtmiştir. Altıncı soruda %50 A, %50 B seçeneğini tercih etmiştir. Yedinci soruda %75 A, %15 B, %10 C seçeneğini işaretlemiştir. Sekizinci soruda %30 A, %70 B seçeneğini belirtmiştir. Dokuzuncu soruda %95 A, %5 B seçeneğini seçmiştir. Onuncu soruda %5 A, %95 B seçeneğini işaretlemiştir. On birinci soruda %5 A, %15 B, %15 C, %5 D, %60 E seçeneğini tercih etmiştir. On ikinci soruda %80 A, %20 B seçeneğini işaretlemiştir. On üçüncü soruda %55 A, %45 B seçeneğini belirtmiştir. On dördüncü soruda %85 A, %5 B, %10 C, %0 D seçeneğini işaretlemiştir. On beşinci soruda %55 A, %45 B seçeneğini tercih etmiştir. On altıncı soruda %30 A, %70 B seçeneğini belirtmiştir. On yedinci soruda %30 A, %70 B seçeneğini seçmiştir.

Kontrol grubu son test ölçümünde; birinci soruda katılımcıların %5'i A, %10'u B, %35'i C, %5'i D ve %45'i E seçeneğini işaretlemiştir. İkinci soruda %20 A, %80 B seçeneğini tercih etmiştir. Üçüncü soruda %90 A, %10 B seçeneğini seçmiştir. Dördüncü soruda %75 A, %25 B seçeneğini işaretlemiştir. Beşinci soruda %80 A, %0 B, %15 C, %5 D seçeneğini belirtmiştir. Altıncı soruda %30 A, %70 B seçeneğini tercih etmiştir. Yedinci soruda %95 A, %0 B, %5 C seçeneğini işaretlemiştir. Sekizinci soruda %60 A, %40 B seçeneğini belirtmiştir. Dokuzuncu soruda %90 A, %10 B seçeneğini seçmiştir. Onuncu soruda %20 A, %80 B seçeneğini işaretlemiştir. On birinci soruda %20 A, %20 B, %5 C, %5 D, %50 E seçeneğini tercih etmiştir. On ikinci soruda %65 A, %10 B, %25 C seçeneğini işaretlemiştir. On üçüncü soruda %65 A, %35 B seçeneğini belirtmiştir. On dördüncü soruda %60 A, %20 B, %5 C, %15 D seçeneğini işaretlemiştir. On beşinci soruda %70 A, %30 B seçeneğini tercih etmiştir.

On altıncı soruda %20 A, %80 B seçeneğini belirtmiştir. On yedinci soruda %20 A, %80 B seçeneğini seçmiştir.

Tablo 22. Arkadaşlık Nedir Kitabı Test Sorularının Frekans ve Yüzde Değerleri

Öntest	DENEY GRUBU										KONTROL GRUBU									
	f					%					f					%				
Soru No	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E
1	2	5	5	0	8	10	25	25	0	45										
2	10	10				50	50													
3	14	6				70	30													
4	11	9				55	45													
5	13	0	0	7		65	0	0	35											
6	9	11				45	55													
7	12	5	3			60	25	15												
8	12	8				60	40													
9	17	3				85	15													
10	3	17				15	85													
11	2	7	2	1	8	10	35	10	5	40										
12	10	9	1			50	45	5												
13	7	13				35	65													
14	15	3	1	1		75	15	5	5											
15	15	5				75	25													
16	2	18				10	90													
17	8	12				40	60													
Sontest	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E	A	B	C	D	E
1	4	2	4	0	10	20	10	20	0	50	1	2	7	1	9	5	10	35	5	45
2	6	14				30	70				4	16				20	80			
3	15	5				75	25				18	2				90	10			
4	15	5				75	25				15	5				75	25			
5	13	1	1	5		65	5	5	25		16	0	3	1		80	0	15	5	
6	10	10				50	50				6	14				30	70			
7	15	3	2			75	15	10			19	0	1			95	0	5		
8	6	14				30	70				12	8				60	40			
9	19	1				95	5				18	2				90	10			
10	1	19				5	95				4	16				20	80			
11	1	3	3	1	12	5	15	15	5	60	4	4	1	1	10	20	20	5	5	50
12	16	4				80	20				13	2	5			65	10	25		
13	11	9				55	45				13	7				65	35			
14	17	1	2	0		85	5	10	0		12	4	1	3		60	20	5	15	
15	11	9				55	45				14	6				70	30			
16	6	14				30	70				4	16				20	80			
17	6	14				30	70				4	16				20	80			

5.2.Felsefi Tutum ve Davranışlarını Belirleme Kontrol Listesine Dair Araştırma Soruları

5.2.1. Sorgulama temelli etkinlikler uygulanmadan önce, deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin felsefi tutum ve davranışlarını belirleme kontrol listesi öntest puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Tablo 23. Deney Grubu ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Öntest Puanları Bağımsız Örneklem T-Testi Verileri

İlkokul Çocukların Felsefi Tutum ve Davranışlarını Belirleme Kontrol Listesi	Grup	N	$\bar{X}$	SS	t	p
	Deney	20	18.40	3.393	-1.497	0.143
	Kontrol	20	20.25	4.363		

Deney grubu (N=20, $\bar{X}$ =18.40, SS=3.393) ve kontrol grubu (N=20, $\bar{X}$ =20.25, SS=4.363) arasında yapılan bağımsız örneklem t-testi sonucunda, t=-1.497 ve p=0.143 değerleri elde edilmiştir. P değeri 0.05'ten büyük olduğu için (p>0.05), iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamaktadır.

5.2.2. Sorgulama temelli etkinlikler uygulanan deney grubu öğrencilerinin felsefi tutum ve davranışlarını belirleme kontrol listesi öntest puanları ile sontest puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Tablo 24. Deney Grubu Öğrencilerinin Öntest ve Sontest Puanları Bağımlı Örneklem T-Testi Verileri

İlkokul Çocukların Felsefi Tutum ve Davranışlarını Belirleme Kontrol Listesi	Test	N	$\bar{X}$	SS	t	p
	Öntest	20	18.40	3.393	-6.870	0.001
	Sontest	20	24.55	1.669		

Deney grubunun öntest ($\bar{X}$ =18.40, SS=3.393) ve sontest ($\bar{X}$ =24.55, SS=1.669) puanları arasında yapılan bağımlı örneklem t-testi sonucunda, t=-6.870 ve p=0.001 değerleri elde edilmiştir. P değeri 0.05'ten küçük olduğu için (p<0.05), öntest ve sontest puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

5.2.3. Sorgulama temelli etkinlikler uygulanan deney grubu öğrencileri ile sorgulama temelli etkinlikler uygulanmayan kontrol grubu öğrencilerinin felsefi tutum ve davranışlarını belirleme kontrol listesi sontest puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Tablo 25. Deney Grubu ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Sontest Puanları Bağımsız Örneklem T-Testi Verileri

İlkokul Çocukların Felsefi Tutum ve Davranışlarını Belirleme Kontrol Listesi	Grup	N	$\bar{X}$	SS	t	p
	Deney	20	24.55	1.669	4.423	0.001
	Kontrol	20	20.65	3.573		

Deney grubu ($\bar{X}=24.55$, $SS=1.669$) ve kontrol grubu ($\bar{X}=20.65$, $SS=3.573$) son test puanları arasında yapılan bağımsız örneklem t-testi sonucunda, $t=4.423$ ve $p=0.001$ değerleri elde edilmiştir. P değeri 0.05'ten küçük olduğu için ($p<0.05$), iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.

5.3.Okumaya Yönelik Tutumlarını Belirleme Ölçeğine Dair Araştırma Soruları

5.3.1. Sorgulama temelli etkinlikler uygulanmadan önce, deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin okumaya yönelik tutumlarını belirleme ölçeği öntest puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

Tablo 26. Deney Grubu ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Öntest Puanları Bağımsız Örneklem T-Testi Verileri

İlkokul Çocukların	Grup	N	$\bar{X}$	SS	t	p
Okumaya Yönelik Tutumlarını Belirleme Ölçeği	Deney	20	105.65	13.252	-1.964	0.057
	Kontrol	20	113.75	12.830		

Deney grubu ($N=20$, $\bar{X}=105.65$, $SS=13.252$) ve kontrol grubu ($N=20$, $\bar{X}=113.75$, $SS=12.830$) öğrencilerinin okumaya yönelik tutum öntest puanları arasında yapılan bağımsız örneklem t-testi sonucunda ($t=-1.964$, $p=0.057$) istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. P değerinin 0.05'ten büyük olması ($p>0.05$), iki grup arasında başlangıçta anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir. Ancak, kontrol grubunun ortalama puanının deney grubundan biraz daha yüksek olduğu gözlemlenmektedir.

5.3.2. Sorgulama temelli etkinlikler uygulanan deney grubu öğrencilerinin okumaya yönelik tutumlarını belirleme ölçeği öntest puanları ile son test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Tablo 27. Deney Grubu Öğrencilerinin Öntest ve Son Test Puanları Bağımlı Örneklem T-Testi Verileri

İlkokul Çocukların	Test	N	$\bar{X}$	SS	t	p
Okumaya Yönelik Tutumlarını Belirleme Ölçeği	Öntest	20	105.65	13.252	-3.229	0.004
	Son test	20	119.45	9.456		

Deney grubu öğrencilerinin okumaya yönelik tutumlarını belirleme ölçeği öntest ($\bar{X}=105.65$, $SS=13.252$) ve son test ($\bar{X}=119.45$, $SS=9.456$) puanları arasında yapılan bağımlı örneklem t-testi sonucunda ($t=-3.229$, $p=0.004$) istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. P değerinin 0.05'ten küçük olması ($p<0.05$), sorgulama temelli etkinliklerin deney grubu öğrencilerinin okumaya yönelik tutumları üzerinde olumlu bir etki yarattığını göstermektedir. Ayrıca, son testte standart sapmanın

azalması (13.252'den 9.456'ya), grup içi farklılıkların azaldığını ve öğrencilerin tutumlarının daha homojen hale geldiğini göstermektedir.

5.3.3. Sorgulama temelli etkinlikler uygulanan deney grubu öğrencileri ile sorgulama temelli etkinlikler uygulanmayan kontrol grubu öğrencilerinin okumaya yönelik tutumlarını belirleme ölçeği son test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Tablo 28. Deney Grubu ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Son Test Puanları Bağımsız Örneklem T-Testi Verileri

İlkokul Çocukların Okumaya Yönelik Tutumlarını Belirleme Ölçeği	Grup	N	$\bar{X}$	SS	t	p
	Deney	20	119.45	9.456	0.030	0.976
	Kontrol	20	119.35	11.278		

Sorgulama temelli etkinlikler uygulanan deney grubu ($\bar{X}$ =119.45, SS=9.456) ile uygulanmayan kontrol grubu ($\bar{X}$ =119.35, SS=11.278) öğrencilerinin son test puanları arasında yapılan bağımsız örneklem t-testi sonucunda (t=0.030, p=0.976) istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. P değerinin 0.05'ten oldukça büyük olması (p>0.05) ve ortalama puanların birbirine çok yakın olması, her iki grubun da benzer düzeyde okuma tutumuna sahip olduğunu göstermektedir.

5.4.Felsefi Bakış Açısı Tutum Ölçeğine Dair Araştırma Soruları

5.4.1. Sorgulama temelli etkinlikler uygulanmadan önce deney grubu ve kontrol grubu öğrencilerinin felsefi bakış açısı tutum ölçeği ön test puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Tablo 29. Deney Grubu ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Ön Test Puanları Bağımsız Örneklem T-Testi Verileri

Felsefi Bakış Açısı Tutum Ölçeği	Grup	N	$\bar{X}$	SS	t	p
	Deney	20	54.55	3.154	0.865	0.393
	Kontrol	20	53.50	4.419		

Sorgulama temelli etkinlikler uygulanmadan önce, deney grubu (N=20, $\bar{X}$ =54.55, SS=3.154) ve kontrol grubu (N=20, $\bar{X}$ =53.50, SS=4.419) öğrencilerinin felsefi bakış açısı tutum ölçeği ön test puanları arasında yapılan bağımsız örneklem t-testi sonucunda (t=0.865, p=0.393) istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. P değerinin 0.05'ten büyük olması (p>0.05), çalışmanın başlangıcında iki grubun felsefi bakış açısı tutumları açısından benzer düzeyde olduğunu göstermektedir. Bu durum, araştırmanın güvenilirliği açısından olumludur, çünkü grupların başlangıç noktasının denk olması, sonraki farklılıkların uygulanan yöntemden kaynaklandığını gösterebilir.

5.4.2. Sorgulama temelli etkinlikler uygulanan deney grubu öğrencilerinin felsefi bakış açısı tutum ölçeği öntest puanları ile sontest puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Tablo 30. Deney Grubu Öğrencilerinin Öntest ve Sontest Puanları Bağımlı Örneklem T-Testi Verileri

Felsefi Bakış Açısı Tutum Ölçeği	Test	N	$\bar{X}$	SS	t	p
	Öntest	20	54.55	3.154	-3.088	0.006
	Sontest	20	58.65	3.675		

Deney grubu öğrencilerinin felsefi bakış açısı tutum ölçeği öntest ($\bar{X}$ =54.55, SS=3.154) ve sontest ($\bar{X}$ =58.65, SS=3.675) puanları arasında yapılan bağımlı örneklem t-testi sonucunda (t =-3.088, p =0.006) istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. P değerinin 0.05'ten küçük olması (p <0.05), sorgulama temelli etkinliklerin deney grubu öğrencilerinin felsefi bakış açısı tutumları üzerinde olumlu bir etki yarattığını göstermektedir. Ortalama puanın 54.55'ten 58.65'e yükselmesi, öğrencilerin felsefi bakış açısı tutumlarında önemli bir gelişme olduğunu işaret etmektedir. Standart sapmanın hafif artması (3.154'ten 3.675'e), öğrencilerin bireysel gelişim hızlarında bazı farklılıklar olabileceğini göstermektedir.

5.4.3. Sorgulama temelli etkinlikler uygulanan deney grubu öğrencileri ile sorgulama temelli etkinlikler uygulanmayan kontrol grubu öğrencilerinin felsefi bakış açısı tutum ölçeği sontest puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

Tablo 31. Deney Grubu ve Kontrol Grubu Öğrencilerinin Sontest Puanları Bağımsız Örneklem T-Testi Verileri

Felsefi Bakış Açısı Tutum Ölçeği	Grup	N	$\bar{X}$	SS	t	p
	Deney	20	58.65	3.675	2.456	0.019
	Kontrol	20	55.80	3.665		

Sorgulama temelli etkinlikler uygulanan deney grubu ($\bar{X}$ =58.65, SS=3.675) ile uygulanmayan kontrol grubu ($\bar{X}$ =55.80, SS=3.665) öğrencilerinin sontest puanları arasında yapılan bağımsız örneklem t-testi sonucunda (t =2.456, p =0.019) istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur. P değerinin 0.05'ten küçük olması (p <0.05), sorgulama temelli etkinliklerin, geleneksel öğretim yöntemlerine göre öğrencilerin felsefi bakış açısı tutumlarını geliştirmede daha etkili olduğunu göstermektedir. Deney grubunun sontest ortalamasının (58.65), kontrol grubunun sontest ortalamasından (55.80) belirgin şekilde yüksek olması, uygulanan sorgulama temelli etkinliklerin etkililiğini ortaya koymaktadır.

5.5.Felsefi Hikâye Çözümleme Testlerine Göre Elde Edilen Bulgular

5.5.1. “Sevgi Nedir?” Kitabının Bulguları

Sorgulama temelli etkinliklerle ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin felsefi bakış açılarının desteklenmesine yönelik yapılan bu çalışmada, öğrencilerin düşünsel ve duygusal algılarında önemli değişimler gözlemlenmiştir. Deney grubundaki öğrencilerin cevapları incelendiğinde, başta sevgi, mutluluk, kıskanma, gerçeklik algısı ve özgüven gibi temel kavramlara ilişkin bakış açılarında anlamlı farklılaşmalar ortaya çıkmıştır.

Deney grubunun öntest sonuçları incelendiğinde, özellikle dördüncü soruda “Her şeyi satın alabilir miyiz?” cevabı B seçeneği “Hayır” olarak ve beşinci soruda “Cezalandırılmak mı daha iyidir, yoksa yapılan hatayı açıklamak mı?” cevabı B seçeneği “Yapılan hatayı açıklamak” olmak üzere öğrencilerin yüksek oranda (%95) B seçeneğine yöneldiği görülmüştür. Altıncı soruda “Hediye vermek sevgi göstergesi olabilir mi?” A seçeneği “Olabilir” (%85), dokuzuncu soru olan “Sevgi paylaşılamaz mı?” A seçeneği “Paylaşılır” (%80) ve on üçüncü soruda “Sevgi sence alınır mı verilir mi?” C seçeneği “Sevgi hem alınır hem verilir” (%75 oranlarında) öne çıkan tercihler olmuştur. Bu sonuçlar, öğrencilerin başlangıç aşamasında belirli konularda ortak bir anlayışa sahip olduklarını göstermektedir.

Sontest aşamasında ise hem deney hem de kontrol gruplarında dikkat çekici sonuçlar elde edilmiştir. Deney grubunda sekizinci soruda “Sevmediğin insanları kıskanıyor musun?” B seçeneği “Hayır” (%90), dokuzuncu soruda “Sevgi paylaşılamaz mı?” A seçeneği “Paylaşılır” (%90), on ikinci soruda “Başkalarının düşüncelerine göre mi yaşamayı tercih edersin, kendininkilere göre mi?” A seçeneği “Kendi düşüncelerime göre” (%85) ve on üçüncü soruda “Sevgi sence alınır mı verilir mi?” C seçeneği “Sevgi hem alınır hem verilir” (%85) yüksek oranlarda tercih edilmiştir.

Kontrol grubunda ise bazı sorularda neredeyse tam bir uzlaşma görülmüştür. Dördüncü soruda “Her şeyi satın alabilir miyiz?” cevabı B seçeneği “Hayır” olarak ve beşinci soruda “Cezalandırılmak mı daha iyidir, yoksa yapılan hatayı açıklamak mı?” cevabı B seçeneği “Yapılan hatayı açıklamak” olmak üzere öğrencilerin B seçeneğini (%100), altıncı soruda “Hediye vermek sevgi göstergesi olabilir mi?” A seçeneği “Olabilir” (%95), sekizinci soruda “Sevmediğin insanları kıskanıyor musun?” B seçeneği “Hayır” (%95) ve on ikinci soruda “Başkalarının düşüncelerine göre mi

yaşamayı tercih edersin, kendininkilere göre mi?” A seçeneği “Kendi düşüncelerime göre” (%100) tercih edilmiştir.

İki grup arasındaki en belirgin farklılıklar bazı spesifik sorularda ortaya çıkmıştır. Örneğin, ikinci soruda “Birilerinin senin için sürekli endişelenmesi hoşuna gider mi?” deney grubu büyük oranda B seçeneğini “Hayır” olarak (%70 oranında) tercih ederken, kontrol grubunda tercihler A seçeneğinde “Evet” (%45) ve B seçeneğinde “Hayır” (%55 oranında) dağılmıştır. Yedinci soruda “Kardeşlerini kıskanıyor musun?” deney grubu çeşitli seçeneklere yönelirken (A “Hayır, çünkü onları seviyorum” %65, B “Evet, çünkü onlarda ben de olmayan şeyler var” %20, D “Hayır, çünkü o zaman mutsuz olurum” %15), kontrol grubu ağırlıklı olarak A seçeneği “Hayır, çünkü onları seviyorum” (%80) şeklinde yönelmiştir. On üçüncü soruda “Sevgi sence alınır mı verilir mi?” deney grubu C seçeneğini “Sevgi hem alınır hem verilir” (%85) belirgin şekilde tercih ederken, kontrol grubunda bu oran daha düşük (%55) kalmıştır.

5.5.2. “Nasıl Davranmalıyım?” Kitabının Bulguları

Bu çalışmada, ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin sorgulama temelli etkinliklerle felsefi bakış açılarındaki değişimler detaylı olarak incelenmiştir. Araştırma sonucunda, öğrencilerin etik karar verme, özgürlük, mutluluk ve sosyal ilişkiler hakkındaki görüşlerinde anlamlı dönüşümler gözlenmiştir. Deney grubu öğrencilerinde, her istediğini yapma yerine başkalarının duygularını dikkate alma eğiliminde artış, anne-baba otoritesini sorgulama becerisinde gelişme ve bağımsız düşünme yeteneğinde belirgin bir yükseliş tespit edilmiştir.

Deney grubunun öntest sonuçlarında öğrencilerin yüksek oranda dokuzuncu soruda “Cezalandırılmak yerine durumu kibarsa açıklasalar, o zaman söz dinler miydin?” A seçeneğini “Evet” (%95), sekizinci soruda “Korktuğun için mi doğru olduğunu düşündüğün için mi söz dinliyorsun?” B seçeneğini “Doğru olduğu için” (%90), on dördüncü soruda “Her çocuk hayattaki yolunu çizmesi için ebeveynlerine (ailesine) ihtiyaç duyar mı?” A seçeneğini “Evet ailesine ihtiyaç duyar” (%75), on üçüncü soruda “Olumsuz bir olayla karşılaştığında nasıl davranmayı tercih edersin?” C seçeneğini “Olayı çözmeye çalışırım” (%60) tercih ettikleri görülmektedir. Ayrıca üçüncü soruda “Hayatındaki kararları senin yerine kim karar verir?” A seçeneği “Annem” ve yedinci soruda “Yasaklara uyarak özgür yaşayabilir miyiz?” A seçeneği “Evet” (%60 oranında), beşinci soruda “Mutlu olman senin isteklerine mi yoksa yaptıklarına bağlıdır?” B seçeneği “Yaptıklarım” (%65 oranında) ve onuncu soruda “Yetişkinler

mi yoksa çocuklar mı daha çok saygıyı hak ediyor?” B seçeneği “Çocuklar” (%60 oranında) öne çıkan diğer tercihler olmuştur.

Sontest sonuçlarında ise, deney grubunda dokuzuncu soruda “Cezalandırılmak yerine durumu kibarsa açıklasalar, o zaman söz dinler miydin?” öğrencilerin yüksek oranda (%90) A seçeneğini “Evet” işaretledikleri, on dördüncü soruda “Her çocuk hayattaki yolunu çizmesi için ebeveynlerine (ailesine) ihtiyaç duyar mı?” A seçeneğinin “Evet ailesine ihtiyaç duyar” (%80 oranında), ikinci soruda “Anne babanın istediğin her şeyi yapmana izin vermesi gerekir mi?” B seçeneğinin “Hayır” (%80 oranında) ve on ikinci soruda “Gerçek hislerimizi anlatmak için neye ihtiyacımız olur?” C seçeneğinin “İkisine de” (%75 oranında) öne çıktığı gözlenmiştir.

Kontrol grubunda ise on dördüncü soruda “Her çocuk hayattaki yolunu çizmesi için ebeveynlerine (ailesine) ihtiyaç duyar mı?” A seçeneği “Evet ailesine ihtiyaç duyar” (%85), sekizinci soruda “Korktuğun için mi doğru olduğunu düşündüğün için mi söz dinliyorsun?” B seçeneği “Doğru olduğu için” (%90) ve dokuzuncu soruda “Cezalandırılmak yerine durumu kibarsa açıklasalar, o zaman söz dinler miydin?” A seçeneği “Evet” (%90) en yüksek oranları oluşturmuştur.

İki grup arasındaki en belirgin farklılıklar üçüncü, dördüncü, yedinci ve on ikinci sorularda görülmüş, özellikle üçüncü soruda “Hayatındaki kararları senin yerine kim karar verir?” deney grubunda A seçeneğini “Annem” işaretleyenlerin oranı %65 iken kontrol grubunda bu oran %75’e çıkmıştır. Benzer şekilde dördüncü soruda “Senin mutluluğun başkalarının mutluluğundan daha mı önemli?” deney grubunda A seçeneği “Evet” ve B seçeneğini “Hayır” işaretleyenlerin oranı eşit (%50) iken, kontrol grubunda B seçeneğini işaretleyenlerin oranı %65 olarak gerçekleşmiştir. On ikinci soruda “Gerçek hislerimizi anlatmak için neye ihtiyacımız olur?” ise deney grubunda C seçeneğini “İkisine de” işaretleyenlerin oranı %75 iken, kontrol grubunda bu oran %55’te kalmıştır.

5.5.3. “Mutlu Olmak İçin Neye İhtiyacım Var?” Kitabının Bulguları

Mutlu olmak için neye var adlı kitap çalışmasında, ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin felsefi düşünme becerilerini geliştirmek amacıyla toplam 40 öğrenci üzerinde gerçekleştirilen araştırmada önemli bulgulara ulaşılmıştır. Deney grubu öğrencilerinde, mutluluğun kaynağına ilişkin algılarında belirgin değişimler gözlemlenmiştir: para ve mutluluk ilişkisinde, sosyal destek algısında, öz farkındalıkta ve geleceğe bakış açısında nitel dönüşümler meydana gelmiştir. Özellikle öğrencilerin,

mutluluğun salt maddi unsurlarla sınırlı olmadığı, sosyal ilişkilerin ve kişisel kabullenmenin önemini daha fazla kavradıkları tespit edilmiştir.

Öğrencilerin “Mutlu Olmak İçin Neye İhtiyacım Var?” başlıklı bir anket çalışmasına verdiği cevaplar gruplandırılmıştır. Tablo, deney ve kontrol gruplarının öntest ve sontest sonuçlarını içermektedir. Tablo verilerinde 11 kapalı uçlu sorunun yanıtları sayısal ve yüzdesel olarak belirtilirken, 12. ve 13. sorular açık uçlu olup, öğrencilerin kendi ifadeleriyle yanıtladıkları sorulardır.

Deney grubunun öntestte ve sontestte gösterdiği değişimler dikkat çekmektedir. Özellikle Soru 8’de “Hayatımız önceden yazılmış mıdır?” A seçeneğini “Evet” tercih edenlerin oranı %50’den %80’e yükselerek eğitimsel müdahalenin etkisini göstermektedir. Benzer şekilde Soru 10’da “Değiştirilmesi gereken hayallerimiz mi gerçekler mi?” C seçeneği “İkisinin değişmesi gerekiyor” tercihi %5’ten %40’a çıkarak belirgin bir değişim sergilemiştir. Deney ve kontrol grupları karşılaştırıldığında, Soru 2’de “Karnımızın doyması mı yoksa güzel yemekler yemek mi bizi mutlu eder?” deney grubunda A seçeneği “Karnımızın doyması” (%85) kontrol grubuna (%55) göre daha yüksek oranda tercih edilmiştir. Soru 3’te “Zenginler fakirlerden her zaman daha mı sağlıklıdır?” deney grubunda A seçeneği “Evet” (%40), kontrol grubundan (%15) daha yüksek oranda işaretlenmiştir. Dikkat çekici bir diğer bulgu, Soru 5’te “Başkaları mutsuz olduğunda onlara yardım eder misin?” kontrol grubunun tamamının (%100) A seçeneğini “Evet” tercih etmesidir. Genel olarak, uygulanan müdahalenin özellikle 3, 4, 8 ve 10 numaralı sorularda yanıt tercihlerini belirgin şekilde etkilediği ve deney grubu ile kontrol grubu arasında anlamlı farklılıklar oluşturduğu görülmektedir.

5.5.4. “İyilik Nedir?” Kitabının Bulguları

İyilik kavramına yönelik uygulanan öntest ve sontest sonuçlarına göre, deney ve kontrol grupları arasında dikkat çekici farklılıklar gözlenmiştir. Deney grubunun öntest sonuçlarında öğrencilerin yüksek oranda ikinci soruda “Yaşamak için öncelikle olarak kendini mi yoksa başkalarını mı düşünürsün?” A seçeneğini “Kendimi” (%85 oranında), sekizinci soruda “Günlük yaşantıda ilk önce kimin kibar olması gerekir?” A seçeneğini “Benim” (%75 oranında), on ikinci soruda “Aç kalmamak için çalmaya hakkın var mı?” A seçeneğini “Hayır, çünkü bana ait olmayan bir şeyi almamalıyım” (%75 oranında) tercih ettikleri görülmektedir. Ayrıca üçüncü soruda “Başkalarına onlar istemeden de yardım etmek gerekir mi?” A seçeneği “Evet” (%70 oranında),

beşinci soruda “Tanımadığımız birine yardım etmek tehlikeli olabilir mi?” A seçeneği “Evet” (%65 oranında) ve on üçüncü soruda “Polis olmadan yaşayabilir miyiz?” A seçeneği “Evet” (%65 oranında) öne çıkan diğer tercihler olmuştur.

Sontest sonuçlarında ise, deney grubunda ikinci soruda “Yaşamak için öncelikle olarak kendini mi yoksa başkalarını mı düşünürsün?” öğrencilerin yüksek oranda (%85) A seçeneğini “Kendimi” işaretlemeye devam ettikleri, sekizinci soruda “Günlük yaşantıda ilk önce kimin kibar olması gerekir?” A seçeneğinin “Benim” (%85), on üçüncü soruda “Polis olmadan yaşayabilir miyiz?” B seçeneğinin “Hayır” (%75) ve altıncı soruda “Toplum içinde yaşarken başka insanlara ihtiyacımız var mıdır?” A seçeneğinin “Evet” (%75) öne çıktığı gözlenmiştir.

Kontrol grubunda ise ikinci soruda “Yaşamak için öncelikle olarak kendini mi yoksa başkalarını mı düşünürsün?” A seçeneği “Kendimi” (%85), sekizinci soruda “Günlük yaşantıda ilk önce kimin kibar olması gerekir?” A seçeneği “Benim” (%80) ve on birinci soruda “Herkes tarafından sevilmek gerekir mi?” B seçeneği “Hayır” (%75) en yüksek oranları oluşturmuştur.

5.5.5. “İstediğim Her Şeyi Yapabilir miyim?” Kitabının Bulguları

Araştırmanın sontest verilerine göre, deney ve kontrol grupları arasında çeşitli alanlarda anlamlı farklılıklar gözlenmiştir. Deney grubunun öntestinde dördüncü soruda “İnsanlar akıllı ve bilgili midir?” A seçeneği “Evet” (%95 oranında), on altıncı soruda “Hayatınızda diğer bireylere (anne, baba, arkadaş, akraba vb.) ihtiyacınız var mı?” A seçeneği “Evet ihtiyacım var” (%90 oranında), altıncı soruda “Kişinin harekete geçebilmesi için güçlü ve cesur olması yeterli midir?” B seçeneği “Hayır” (%80 oranında), on üçüncü soruda “Bir kişinin hayatını yönlendirmeye başladığı belirli bir yaş (örneğin 10.yaş, 18.yaş, 30.yaş vb.) var olabilir mi?” A seçeneği “Evet” (%80 oranında) tercih edilmiştir. Sontestte ise on üçüncü soruda “Bir kişinin hayatını yönlendirmeye başladığı belirli bir yaş (örneğin 10.yaş, 18.yaş, 30.yaş vb.) var olabilir mi?” A seçeneği “Evet” (%90 oranında), dokuzuncu soruda “Ailen daha çok hoşlarına giden şeyleri yapman için izin verir mi?” A seçeneği “Evet verir” (%85 oranında), on birinci soruda “Yetişkinlerin mi yoksa çocukların sorumlulukları daha önemlidir?” B seçeneği “Yetişkinlerin sorumlulukları daha önemlidir” (%70 oranında), üçüncü soruda “Bedenin tarafından mı, yoksa isteklerin veya aklın tarafından mı yönetilmesin?” C seçeneği “Aklım tarafımdan isterim” (%65 oranında) işaretlenmiştir.

Deney ve kontrol gruplarının sontest sonuçları karşılaştırıldığında, beşinci soruda “İnsanlar her zaman mantığıyla mı hareket eder yoksa duygularını da kullanırlar mı?” deney grubunda B seçeneği “Hayır hem mantık hem de duygularını kullanırlar” (%60 oranında), kontrol grubunda (%80 oranında); altıncı soruda “Kişinin harekete geçebilmesi için güçlü ve cesur olması yeterli midir?” deney grubunda A seçeneği “Evet” ve B seçeneği “Hayır” eşit (%50 oranında), kontrol grubunda A seçeneği %65; on ikinci soruda “Özgürlük her zaman hoşumuza giden şeyleri yapmak mıdır?” deney grubunda A seçeneği “Evet” (%55 oranında), kontrol grubunda B seçeneği “Hayır” (%60 oranında); on dördüncü soruda “Özgürlük korkusuz olmak mıdır, yoksa korkularını yenmek mi?” deney grubunda A seçeneği “Özgürlük korkularını yenmektir” ve B seçeneği “Özgürlük korkusuz olmaktır” eşit (%50 oranında), kontrol grubunda A seçeneği (%75 oranında) tercih edilmiştir.

Deney grubunun öntest-sontest karşılaştırmasında, üçüncü soruda “Bedenin tarafından mı, yoksa isteklerin veya aklın tarafından mı yönetilmesin?” C seçeneği “Aklım tarafımdan isterim” %35’ten %65’e, altıncı soruda “Kişinin harekete geçebilmesi için güçlü ve cesur olması yeterli midir?” A seçeneği “Evet” %20’den %50’ye, sekizinci soruda “Özgür olmak için büyümek zorunda mısın?” C seçeneği “Evet, çünkü daha çok deneyimim olacak ve daha iyi düşünmeyi öğreneceğim” %30’dan %40’a, on birinci soruda “Yetişkinlerin mi yoksa çocukların sorumlulukları daha önemlidir?” B seçeneği “Yetişkinlerin sorumlulukları daha önemlidir” %55’ten %70’e yükselmiştir. Bu sonuçlar, deneysel müdahalenin özellikle 3, 6, 11 ve 14 numaralı sorularda yanıt tercihlerini etkilediğini, 5, 12 ve 14 numaralı sorularda ise gruplar arasında belirgin farklılıklar oluşturduğunu göstermektedir.

5.5.6. “Hayat Neden Böyle?” Kitabının Bulguları

Araştırmanın sonuçları, sorgulama temelli etkinliklerin ilkökul dördüncü sınıf öğrencilerinin felsefi düşünme becerilerinde deney grubu lehine istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar ortaya çıkardığını göstermektedir. Deney grubu öğrencilerinin, mutluluk algısı, iyi not alma motivasyonu, arkadaşlık ilişkileri, zenginlik ve mutluluk ilişkisi, şampiyonluk hedefi, hayal ve gerçek algısı, şampiyon olma potansiyeli, yaramazlık algısı, şampiyonluk tanımı, hayatın zorluğu ve toplumsal yardımlaşma gibi felsefi içerikli sorularda kontrol grubuna kıyasla daha özgün ve derinlemesine yanıtlar verdiği gözlenmiştir.

Deney grubunun öntest sonuçları incelendiğinde, özellikle üçüncü soruda “Arkadaşlarının senden başka arkadaşı olması seni rahatsız eder mi?” öğrencilerin yüksek oranda (%90) B seçeneğine “Hayır” yöneldiği görülmüştür. Sekizinci soruda “Yaramazlık yapma hakkına kimler sahip olmalıdır?” A seçeneği “Bebekler ve çocuklar” (%65 oranında), on birinci soruda “Hayat neden zor?” C seçeneği “Çünkü dünyada savaş var” (%70 oranında) ve on ikinci soruda “Zengin insanları yoksullara yardım etmeye zorlayabilir miyiz?” B seçeneği “Hayır” (%85 oranında) öne çıkan tercihler olmuştur. Bu sonuçlar, öğrencilerin başlangıç aşamasında belirli konularda ortak bir anlayışa sahip olduklarını göstermektedir.

Sontest aşamasında ise hem deney hem de kontrol gruplarında dikkat çekici sonuçlar elde edilmiştir. Deney grubunda ikinci soruda “Kimin için iyi not almak istersin?” A seçeneği “Kendim için” (%85), üçüncü soruda “Arkadaşlarının senden başka arkadaşı olması seni rahatsız eder mi?” B seçeneği “Hayır” (%85), dördüncü soruda “Sence her zengin insan mutlu mudur?” B seçeneği “Hayır” (%85), yedinci soruda “Seni şampiyon yapabilecek birisi varsa o kişi sence kimdir?” C seçeneği “Kendim” (%70) ve on ikinci soruda “Zengin insanları yoksullara yardım etmeye zorlayabilir miyiz?” B seçeneği “Hayır” (%80) yüksek oranlarda tercih edilmiştir. Kontrol grubunda ise dördüncü soruda “Sence her zengin insan mutlu mudur?” B seçeneği “Hayır” (%90), dokuzuncu soruda “Yaramazlık yaptığın zaman sana hiçbir şey söylememeli miyiz?” B seçeneği “Hayır” (%70), on ikinci soruda “Zengin insanları yoksullara yardım etmeye zorlayabilir miyiz?” B seçeneği “Hayır” (%80) ve on üçüncü soruda “Savaş kimi zaman zorunlu olamaz mı?” A seçeneği “Evet” (%65) belirgin oranlarda tercih edilmiştir.

İki grup arasındaki en belirgin farklılıklar bazı spesifik sorularda ortaya çıkmıştır. Örneğin, birinci soruda “Nasıl mutlu olabilirsin?” deney grubu büyük oranda A seçeneğini “Okulda iyi notlar alarak ve kendimi ödüllendirerek” (%50) tercih ederken, kontrol grubunda tercihler tüm seçenekler arasında daha dengeli dağılmıştır (A: %20, B: %20, C: %25, D: %15, E: %20). Sekizinci soruda “Yaramazlık yapma hakkına kimler sahip olmalıdır?” deney grubu ağırlıklı olarak D seçeneğine “Kimse” (%50) yönelirken, kontrol grubu belirgin şekilde A seçeneğini “Bebekler ve çocuklar” (%55) tercih etmiştir. Onuncu soruda “Bir şampiyon sıradan bir insan mıdır?” ise deney grubu B seçeneğini “Evet” (%60) belirgin şekilde tercih ederken, kontrol grubunda A seçeneği “Hayır” (%55) daha yüksek oranda tercih edilmiştir.

Deney grubunun öntest ve sontest sonuçları karşılaştırıldığında, bazı sorularda önemli değişimler gözlenmiştir. İkinci soruda “Kimin için iyi not almak istersin?” A seçeneğinin “Kendim için” tercih oranı %60’tan %85’e yükselmiş, sekizinci soruda “Yaramazlık yapma hakkına kimler sahip olmalıdır?” A seçeneğinin “Bebekler ve çocuklar” tercih oranı %65’ten %30’a düşerken D seçeneği “Kimse” %30’dan %50’ye yükselmiş, on üçüncü soruda “Savaş kimi zaman zorunlu olamaz mı?” ise B seçeneğinin “Hayır” tercih oranı %60’tan %35’e düşerken A seçeneği “Evet” %40’tan %65’e yükselmiştir. Bu değişimler, uygulanan yöntemin öğrencilerin anlayışlarında belirli yönlerde değişime neden olduğunu göstermektedir.

14.Soru İstedğin her şeyi gerçekleştirdğin zaman ne yapacaksın? Yazınız:

Deney Grubu Öntest: Deney grubunun öntest yanıtlarında öğrencilerin gelecekle ilgili beklentileri çeşitlilik göstermektedir. Birçok öğrenci “zengin olacağım”, “şirket açarım”, “evimde oturacağım”, “oyuncak yapabilmek” gibi bireysel hedefler belirtirken, bazı öğrenciler “yoksullara yardım ederdim”, “Gazze gibi yerlere yardım edeceğim” gibi daha toplumsal odaklı yanıtlar vermiştir. Ayrıca “ailemin bütün isteklerini gerçekleştiririm”, “annem ve babama parayı vereceğim” gibi aile odaklı yanıtlar da bulunmaktadır.

Deney Grubu Sontest: Sontest yanıtlarında daha olgunlaşmış, toplumsal ve duygusal yanıtlar görülmektedir. “Yoksul insanlara yardım edeceğim”, “Gazze için kampanya yapardım” gibi toplum odaklı cevapların arttığı, ayrıca “mutlu olacağım”, “rahat hissedeceğim” gibi duygusal ifadelerin de kullanıldığı gözlemlenmiştir. Bazı öğrenciler “şımarık olurum” gibi öz-farkındalık içeren yanıtlar vermiştir.

Kontrol Grubu Sontest: Kontrol grubunun yanıtlarında da “yoksul insanlara yardım edeceğim” gibi toplumsal yanıtlar bulunmakla birlikte, “çok mutlu olurum”, “sevinirim”, “aileme söylerim” gibi daha basit duygusal ve bireysel yanıtlar ağırlıktadır. “Kendime kitaplar, oyunlar, ps ve dizüstü bilgisayar alırım” gibi materyal odaklı yanıtlar da görülmektedir.

15.Soru Neden insanlar sahip olduklarını yoksullarla paylaşmıyor? Yazınız:

Deney Grubu Öntest: Öntest yanıtlarında öğrenciler genellikle yargılayıcı ve basit açıklamalar sunmuşlardır: “Hava atmak için”, “Çünkü cimriler”, “Çünkü sevmiyorlar”, “Açgözlülükten”, “Para onların gözünü döndürüyor”. Bu cevaplar, zenginlere karşı olumsuz bir tutumu yansıtmaktadır.

Deney Grubu Sontest: Sontestte daha empatik ve çok yönlü açıklamalar görülmektedir: “Çünkü onların bütçesi de az olabilir”, “Belki istemiyorlardır kimseyi zorlayamayız”, “Çünkü kendi eşyalarının başkalarının kullanmasını istemiyor”, “Onlar belki de bunu düşünemiyorlar ne de olsa para bol başkasını düşünmeye zamanı mı var”. Bu cevaplar, daha olgun bir bakış açısı ve farklı perspektiflerden düşünme yeteneği göstermektedir.

Kontrol Grubu Sontest: Kontrol grubunun yanıtları hala oldukça yargılayıcı ve tek boyutludur: “Zenginler fakirleri sevmiyor”, “Kötü insanlar olduğu için”, “Çünkü cimriler”, “Çünkü tek kendilerini düşünüyorlar”. Bu yanıtlar, zenginlere karşı basit olumsuz kalıpları yansıtmaya devam etmektedir.

5.5.7. “Hayal Gücü Ne İşe Yarar?” Kitabının Bulguları

Deney grubunun öntest sonuçlarında öğrencilerin çoğunluğunun on ikinci soruda “Oynadığın oyunlarda (satranç, dama, puzzle, saklambaç, körebe vb.) düşünür müsün?” A seçeneğini “Evet düşünürüm” (%90 oranında), on üçüncü soruda “Akıl her zaman faydalı bir şey midir?” A seçeneğini “Evet” (%85 oranında) ve ikinci soruda “Hikayeler her zaman güzel olmak zorunda mıdır?” B seçeneğini “Hayır” (%80 oranında) tercih ettikleri görülmektedir. Ayrıca yedinci soruda “Bizler bir şeyleri icat mı ederiz yoksa keşif mi ederiz?” B seçeneği “Keşfederiz” (%70 oranında), on birinci soruda “Fikirlerin sana mı aittir?” B seçeneği “Evet, çünkü beynimde oluşuyorlar” (%70 oranında) ve on beşinci soruda “Sadece akıllı insanlar mı düşünebilir?” B seçeneği “Hayır akıllı olmayan insanlar da düşünebilir” (%65 oranında) öne çıkan diğer tercihler olmuştur.

Sontest sonuçlarında ise, deney grubunda on beşinci soruda “Sadece akıllı insanlar mı düşünebilir?” öğrencilerin yüksek oranda (%90) B seçeneğini “Hayır akıllı olmayan insanlar da düşünebilir”, ikinci soruda “Hikayeler her zaman güzel olmak zorunda mıdır?” B seçeneğini “Hayır” (%90 oranında) işaretledikleri, üçüncü soruda “Sen kimsin, hayal ettiğin kişi mi olduğun kişi mi?” B seçeneğinin “Olduğum kişiyim” (%80 oranında), yedinci soruda “Bizler bir şeyleri icat mı ederiz yoksa keşif mi ederiz?” B seçeneğini “Keşfederiz” (%75 oranında) ve sekizinci soruda “İcat edilen her yeni ürün insanlık için faydalı mıdır?” B seçeneğinin “Hayır faydalı değildir” (%75 oranında) öne çıktığı gözlenmiştir.

Kontrol grubunda ise sontestte on beşinci soruda “Sadece akıllı insanlar mı düşünebilir?” B seçeneği “Hayır akıllı olmayan insanlar da düşünebilir” (%95), birinci

soruda “Hayal gücü ne işe yarar?” A seçeneği “Yeni ve gerekli şeyler üretmeye yarar” (%85) ve on üçüncü soruda “Akıl her zaman faydalı bir şey midir?” A seçeneği “Evet” (%85) en yüksek oranları oluşturmuştur. İki grup arasındaki en belirgin farklılıklar dördüncü, sekizinci ve on yedinci sorularda görülmüş, özellikle dördüncü soruda “Gerçekten hayalini kurduğun kişi olabilir misin?” deney grubunda A seçeneğini “Evet” işaretleyenlerin oranı %70 iken kontrol grubunda bu oran %40’ta kalmıştır. Benzer şekilde sekizinci soruda “İcat edilen her yeni ürün insanlık için faydalı mıdır?” deney grubunda B seçeneğini “Hayır faydalı değildir” işaretleyenlerin oranı %75 iken, kontrol grubunda bu oran %45 olarak gerçekleşmiştir. On yedinci soruda “Fikirler sadece sana mı aittir?” ise deney grubunda B seçeneğini “Hayır çevremdeki insanlarla beraber oluşmuştur” işaretleyenlerin oranı %55 iken, kontrol grubunda A seçeneğini işaretleyenlerin oranı %60 olmuştur.

5.5.8. “Ben Mutlu muyum?” Kitabının Bulguları

Deney grubunun öntest sonuçlarında öğrencilerin çoğunluğunun onuncu soruda “Etrafımızdaki herkesin mutluluk durumu aynı mıdır?” B seçeneğini “Hayır” (%75 oranında), on ikinci soruda “Hayatta her zaman başarılı olabilir miyiz?” B seçeneğini “Hayır” (%75 oranında) ve sekizinci soruda “Mutlu olmak için paraya ihtiyacın var mı?” B seçeneğini “Hayır” (%75 oranında) tercih ettikleri görülmektedir. Ayrıca altıncı soruda “Mutluluk sonsuza kadar sürebilir mi?” B seçeneği “Hayır” (%70), üçüncü soruda “Tüm kalplerin içinden neler geçtiğini bilebilir misin?” B seçeneği “Hayır” (%70 oranında) ve on beşinci soruda “Mutluluk her an yakalanabilecek bir şey midir?” B seçeneği “Hayır her an yakalanmaz” (%65 oranında) öne çıkan diğer tercihler olmuştur.

Sontest sonuçlarında ise, deney grubunda onuncu soruda “Etrafımızdaki herkesin mutluluk durumu aynı mıdır?” öğrencilerin tamamının (%100 oranında) B seçeneğini “Hayır” işaretledikleri, altıncı soruda “Mutluluk sonsuza kadar sürebilir mi?” B seçeneğini “Hayır” (%80 oranında), sekizinci soruda “Mutlu olmak için paraya ihtiyacın var mı?” B seçeneğinin “Hayır” (%80 oranında), üçüncü soruda “Tüm kalplerin içinden neler geçtiğini bilebilir misin?” B seçeneğinin “Hayır” (%80 oranında) ve yedinci soruda “Sence mutluluk doğuştan mı gelir yoksa hayatın içinde mi öğrenilir?” B seçeneğinin “Hayatın içinde öğrenilir” (%80 oranında) öne çıktığı gözlenmiştir.

Kontrol grubunda ise sontestte sekizinci soruda “Mutlu olmak için paraya ihtiyacın var mı?” B seçeneği “Hayır” (%90), onuncu soruda “Etrafımızdaki herkesin mutluluk durumu aynı mıdır?” B seçeneği “Hayır” (%90) ve altıncı soruda “Mutluluk sonsuza kadar sürebilir mi?” B seçeneği “Hayır” (%85) en yüksek oranları oluşturmuştur. İki grup arasındaki en belirgin farklılıklar 1., 2. ve 14. sorularda görülmüş, özellikle birinci soruda “Mutlu olduğumu nasıl anlarsın?” deney grubunda A seçeneğini “Mutlu olduğumuzda bunu tüm kalbimizle bilebiliriz” işaretleyenlerin oranı %70 iken kontrol grubunda bu oran %50’de kalmıştır. Benzer şekilde ikinci soruda “Dünya sence ne zaman güzeldir?” deney grubunda A seçeneğini “Mutlu olduğumda” işaretleyenlerin oranı %70 iken, kontrol grubunda bu oran %50 olarak gerçekleşmiştir. On dördüncü soruda “İnsan mutsuzluklarını unutabilir mi?” ise deney grubunda A seçeneğini “Evet” işaretleyenlerin oranı %55 iken, kontrol grubunda B seçeneğini işaretleyenlerin oranı %75 olmuştur.

5.5.9. “Başkalarına Vurmaya Hakkım Var mı?” Kitabının Bulguları

Araştırma kapsamında deney grubuna uygulanan sorgulama temelli felsefi etkinlikler, öğrencilerin düşünme becerilerinde ve felsefi bakış açılarında anlamlı değişimler oluşturmuştur. Özellikle şiddet algısı, empati gelişimi ve eleştirel düşünme boyutlarında deney grubu lehine önemli farklılıklar gözlemlenmiştir.

Deney ve kontrol grupları arasında önemli farklılıklar ve benzerlikler gözlenmiştir. Öncelikle, deney grubunun öntest sonuçlarında öğrencilerin %85’i yedinci soruda “Cesaretli olmak neyi gerektirir?” B seçeneğini “Tehlikeden yüzleşmek için cesaret gerektirir”, %80’i dokuzuncu soruda “Şiddet dünyayı daha güzel bir yer haline mi getirir?” B seçeneğini “Hayır” ve %75’i on birinci soruda “Annen veya baban seni okula gitmeye zorladığında onlardan korkuyor musun?” B seçeneğini “Hayır” tercih etmiştir. Ayrıca birinci soruda “Okul ortamında hangi durumlarda şiddete başvurursun?” A seçeneği “Arkadaşım bana vurduğunda” %75 oranında, ikinci soruda “Sosyal yaşantıda hangi durumlarda şiddete başvurursun?” D seçeneği “Sosyal yaşantımda şiddete başvurmam” %60 oranında ve altıncı soruda “Şiddete başvurmayı tercih etme sebebin nedir?” D seçeneği “Kendimi savunmak için” %60 oranında öne çıkmıştır.

Deney grubunun sontest sonuçlarına bakıldığında, bazı önemli değişimler gözlenmiştir. Dokuzuncu soruda Şiddet dünyayı daha güzel bir yer haline mi getirir?” B seçeneğini “Hayır” işaretleyenlerin oranı %80’den %100’e yükselmiştir. Benzer

şekilde, altıncı soruda “Şiddete başvurmayı tercih etme sebebin nedir?” D seçeneğini “Kendimi savunmak için” işaretleyenlerin oranı %60’tan %80’e artmıştır. En dikkat çekici değişimlerden biri on ikinci soruda “Çocukların mı yoksa yetişkinlerin mi hata yapma hakkı vardır?” yaşanmış, B seçeneğini “Yetişkinlerin vardır” tercih edenlerin oranı %15’ten %65’e yükselmiştir. Üçüncü soruda “Başkalarına vurmaya hakkın var mı?” ise B seçeneğini “Evet, tehlike altındaysam kendimi savunmak için” işaretleyenlerin oranı %50’den %20’ye düşerken, C seçeneğini tercih edenlerin oranı %30’dan %65’e yükselmiştir.

Kontrol grubu son test sonuçlarında ise birinci soruda “Okul ortamında hangi durumlarda şiddete başvurursun?” öğrencilerin %90’ı A seçeneğini “Arkadaşım bana vurduğunda”, dokuzuncu soruda “Şiddet dünyayı daha güzel bir yer haline mi getirir?” %90’ı B seçeneğini “Hayır” ve sekizinci soruda “Birisi canımızı yaktığında ondan intikam alma hakkımız var mı?” %80’i A seçeneğini “Evet” işaretlemiştir. Onuncu soruda “İnsan kaslarıyla mı yoksa kişiliğiyle mi daha güçlüdür?” B seçeneği “Kişiliği” %80 oranında, on birinci soruda “Annen veya baban seni okula gitmeye zorladığında onlardan korkuyor musun?” B seçeneği “Hayır” %75 oranında tercih edilirken, ikinci soruda Sosyal yaşantıda hangi durumlarda şiddete başvurursun?” D seçeneği “Sosyal yaşantımda şiddete başvurma”, altıncı soruda “Şiddete başvurmayı tercih etme sebebin nedir?” D seçeneği “Kendimi savunmak için” ve on ikinci soruda da “Çocukların mı yoksa yetişkinlerin mi hata yapma hakkı vardır?” D seçeneği “İkisinin de hakkı vardır” %65 oranında seçilmiştir.

İki grup arasındaki en belirgin farklılıklar birinci, üçüncü, dördüncü ve sekizinci sorularda gözlenmiştir. Birinci soruda Okul ortamında hangi durumlarda şiddete başvurursun?” kontrol grubunda A seçeneğini “Arkadaşım bana vurduğunda” işaretleyenlerin oranı (%90), deney grubuna göre (%60) daha yüksek bulunmuştur. Sekizinci soruda “Birisi canımızı yaktığında ondan intikam alma hakkımız var mı?” kontrol grubunda A seçeneğini “Evet” işaretleyenlerin oranı (%80), deney grubuna göre (%55) belirgin şekilde yüksektir. Üçüncü soruda “Başkalarına vurmaya hakkın var mı?” deney grubunda C seçeneği “Hayır, çünkü birine vurmak kötü bir şeydir” (%65 oranında) öne çıkarken, kontrol grubunda B seçeneği (%50 oranında) daha fazla tercih edilmiştir. Dördüncü soruda “Başkalarından korkmak için bir nedenin var mı?” ise deney grubunda C seçeneği “Evet, çünkü insanlara güvenmiyorum” (%50

oranında) tercih edilirken, kontrol grubunda A seçeneği (%45 oranında) daha çok işaretlenmiştir.

5.5.10. “Arkadaşlık Nedir?” Kitabının Bulguları

Araştırma kapsamında deney grubuna uygulanan “Arkadaşlık Nedir?” kitabı ve sorgulama temelli etkinliklerin, öğrencilerin felsefi bakış açılarının gelişiminde anlamlı farklılıklar yarattığı gözlemlenmiştir. Özellikle sosyal ilişkiler, problem çözme ve eleştirel düşünme alanlarında belirgin gelişmeler tespit edilmiştir. Deney grubundaki öğrencilerin, kontrol grubuna kıyasla daha çok boyutlu düşünme eğilimi geliştirdikleri görülmüştür.

Deney grubunun öntest sonuçlarında öğrencilerin yüksek oranda dokuzuncu soruda Sorunları tartışarak mı yoksa kavga ederek mi çözeriz?” A seçeneğini “Tartışarak çözeriz” (%85), onuncu soruda “Kavga etmek bir oyun olabilir mi?” B seçeneğini “Olamaz” (%85) ve on altıncı soruda “İnsanlar birbirlerine benzer mi yoksa birbirlerinden farklı mıdır?” B seçeneğini “Birbirlerinden farklıdır” (%90) tercih ettikleri görülmektedir. Ayrıca on dördüncü “Okula gitmeyi neden tercih ediyorsun?” ve on beşinci sorularda “Etrafındaki diğer insanları dinlemek hoşuna gidiyor mu?” A seçeneği (%75), üçüncü soruda Kendi fikirlerimizle mi yoksa başkalarının fikirleriyle mi düşünürüz?” A seçeneği “Kendi fikirlerimizle düşünürüz” (%70 oranında) ve beşinci soruda “Sevdiğin insanlarla neden kavga ediyorsun?” A seçeneği “Çünkü, beni rahatsız edecek bir şey yaparlarsa ben de kendimi savunurum” (%65 oranında) öne çıkan diğer tercihler olmuştur.

Sontest sonuçlarında ise, deney grubunda dokuzuncu soruda “Sorunları tartışarak mı yoksa kavga ederek mi çözeriz?” öğrencilerin (%95 oranında) A seçeneğini “Tartışarak çözeriz”, onuncu soruda “Kavga etmek bir oyun olabilir mi?” ise B seçeneğini “Olamaz” (%95 oranında) işaretledikleri görülmektedir. On dördüncü soruda “Okula gitmeyi neden tercih ediyorsun?” A seçeneğinin “Yeni şeyler öğrenmek için” tercih edilme oranı %85’e yükselmiş, on ikinci soruda “Eğer bir konuda yanılıyorsan yanlışını kim düzeltecek?” A seçeneği “Kendim düzelteceğim” (%80 oranında) öne çıkmıştır. On birinci soruda “Tüm sınıfın önünde tek başına konuşmaktan korkar mısın?” ise E seçeneğinin “Hayır, çünkü insanların beni dinlemesinden hoşlanırım” tercih edilme oranı (%60) dikkat çekmektedir.

Kontrol grubunun sontest sonuçlarında ise yedinci soruda “Kim seni daha çok sinirlendiriyor?” A seçeneği “Başkaları sinirlendiriyor” (%95), dokuzuncu soruda

“Sorunları tartışarak mı yoksa kavga ederek mi çözeriz?” A seçeneği “Tartışarak çözeriz” (%90), üçüncü soruda “Kendi fikirlerimizle mi yoksa başkalarının fikirleriyle mi düşünürüz?” A seçeneği “Kendi fikirlerimizle düşünürüz” (%90) en yüksek oranları oluşturmuştur. İkinci soru “Yaşam huzurlu olmak üzerine mi kurulmuştur?” B seçeneği “Hayır”, on altıncı soru “İnsanlar birbirlerine benzer mi yoksa birbirlerinden farklı mıdır?” B seçeneği “Birbirlerinden farklıdır” ve on yedinci soruda da “Hayatındaki herkesi mutlu edebilir misin?” B seçeneği “Hayır mutlu edemem” (%80 oranında) tercih edilen diğer yüksek oranlı cevaplar olmuştur. İki grup arasındaki en belirgin farklılıklar sekizinci, on ikinci ve on dördüncü sorularda görülmüş, özellikle sekizinci soruda “Var olabilmek için başkalarına ihtiyacın var mı?” deney grubunda B seçeneğini “Hayır başkalarına ihtiyacım yok” işaretleyenlerin oranı %70 iken kontrol grubunda A seçeneğini işaretleyenlerin oranı %60 olmuştur. On ikinci soruda “Eğer bir konuda yanılıyorsan yanlışını kim düzeltecek?” deney grubunda A seçeneğini “Kendim düzelteceğim” işaretleyenlerin oranı %80 iken, kontrol grubunda bu oran %65 olarak gerçekleşmiştir. On dördüncü soruda “Okula gitmeyi neden tercih ediyorsun?” ise deney grubunda A seçeneğini “Yeni şeyler öğrenmek için” işaretleyenlerin oranı %85 iken, kontrol grubunda bu oran %60 olmuştur.

BÖLÜM 6

6. TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, çalışmadan elde edilen nicel veriler analiz edilmiş, değerlendirilmiş ve mevcut akademik kaynaklarla ilişkilendirilerek ele alınmıştır. Buna ek olarak, araştırmanın çıktıları doğrultusunda önerilerde bulunulmuştur.

6.1.Tartışma

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerine yönelik sorgulama temelli programla felsefi bakış açılarının desteklenmesi amacıyla yapılan çalışmada okunan kitaplardan “Sevgi Nedir?” kitabı analiz edildiğinde; deney grubu lehine artış olduğu bulunmuştur. Çalışma, öğrencilerin kendi düşüncelerini ifade etme ve sorgulama becerilerinde de önemli gelişmeler ortaya koymuştur. Örneğin, “Başkalarının düşüncelerine göre mi yaşamayı tercih edersin, kendininkilere göre mi?” sorusunda deney grubunun özgün düşünme eğiliminde artış gözlenmiştir. Benzer şekilde, “Cezalandırılmak mı daha iyidir, yoksa yapılan hatayı açıklamak mı?” sorusuna verilen yanıtlarda da öğrencilerin eleştirel düşünme ve empati kurma becerilerinin geliştiği tespit edilmiştir. Bu bulgular, sorgulama temelli etkinliklerin öğrencilerin felsefi düşünme pratiklerini desteklediğini ve onların zihinsel esnekliklerini artırdığını göstermektedir. Ayrıca okunan kitaplardan bir diğeri olan “Nasıl Davranmalıyım?” kitabı analiz edildiğinde; deney grubu lehine artış olduğu bulunmuştur. Bu kitaba ilişkin on birinci sorudaki yanıt dağılımında da dikkat çekici bir değişim gözlenmiştir; öntestte B seçeneği %25 iken, sontestte %50’ye yükselmiştir. Altıncı soruda ise deney grubunda E seçeneğini işaretleyen olmamış (%0), buna karşılık kontrol grubunda %10 oranında E seçeneği tercih edilmiştir. Ayrıca, on üçüncü soruda deney grubunda C seçeneği tercihi öntestte %60 iken sontestte %70’e yükselmiş, kontrol grubunda ise bu oran %50’de kalmıştır. Bu veriler, uygulanan deneysel müdahalenin özellikle belirli sorularda (3, 4, 7, 11, 12, 13) öğrencilerin yanıt tercihlerini kontrol grubundan farklı şekilde etkilediğini göstermektedir. Alan yazında yapılmış olan çalışmalarda da çocukların sorgulama becerilerinde artış olduğunu ortaya koyan ve bulguları destekleyen çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmalardan birisi de Sare vd. (2016)’nin yaptıkları çalışmadır. Sare vd. (2016) ise, yaptıkları çalışmada Çocuklar için Felsefe (P4C) programı kullanılarak yapılan felsefi grup tartışmalarının sözel akıl yürütme becerileri üzerindeki etkisini araştırmış, çalışmaya 5-6 yaş arası 58 çocuk deney grubuna ve 67

çocuk kontrol grubuna dâhil edilmiştir. Deney grubu, sekiz ay boyunca haftada bir felsefi grup tartışmasına katıldı. Sonuçlara göre, verilen eğitimin deney grubundaki çocuklarında, karşılaştırma, analogi, gerekçe, “bundan dolayı” ifadesi başlıkları altında görüşlerini gerekçelendirmeleri istendiğinde kontrol grubundaki çocuklardan daha fazla ilişkisel bağlantılar kurdukları sonucuna ulaşmışlardır.

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerine yönelik sorgulama temelli programla felsefi bakış açılarının desteklenmesi amacıyla yapılan çalışmada okunan kitaplardan bir diğeri olan “Mutlu Olmak İçin Neye İhtiyacım Var?” kitabı analiz edildiğinde; deney grubu lehine artış olduğu bulunmuştur. Bu kitaba ilişkin deney grubunun 12. soruya verdikleri öntest cevaplarında “ben” yanıtı 8 öğrenci tarafından tercih edilirken, son testte bu sayının 13’e yükseldiği görülmektedir. Bu durum, öğrencilerin zaman içinde mutluluk kaynağı olarak kendilerini daha fazla merkeze aldıklarını göstermektedir. “Ailem” cevabı son testte 3 öğrenciyle sınırlı kalırken, “anne-baba” ve “anne” yanıtları son testte hiç verilmemiştir. Bu değişim, uygulanan eğitim programının öğrencilerin içsel mutluluk kaynaklarına yönelmelerini sağladığını düşündürmektedir. 13. soru analizinde ise öğrencilerin “daha iyi bir dünya” hayallerine dair fikirlerinin öntestte çeşitlilik gösterdiği, son testte ise “savaşsız bir dünya” temasının öne çıktığı görülmektedir. Deney grubunda “X” (cevap yok) sayısının son testte artması dikkat çekicidir. Bunun yanı sıra, son testte öğrencilerin daha somut ve gerçekçi hayaller kurduğu (örneğin “pilot olmak”, “motorum olması”) gözlemlenmektedir. Kontrol grubunda 12. soruya verilen yanıtlarda “ben” (8), “ailem” (5) ve “ben-annem” (3) yanıtları ön plana çıkarken, 13. soruda “dışlanmamak/insanların beni sevmesi” cevabının tekrarlandığı görülmektedir. Ayrıca kontrol grubu ile karşılaştırıldığında, deney grubunda mutluluğa yönelik daha derinlikli, çok boyutlu ve esnek bir bakış açısının geliştiği görülmüştür. Bu sonuçlar, sorgulama temelli etkinliklerin öğrencilerin felsefi düşünme becerilerini geliştirmede etkili bir yöntem olduğunu ortaya koymaktadır. Ayrıca okunan kitaplardan bir diğeri olan “İstedğim Her Şeyi Yapabilir Miyim?” kitabı analiz edildiğinde; deney grubu lehine artış olduğu bulunmuştur. Bu kitaba ilişkin hayal gücü ve yaratıcı düşünme becerilerinde her iki grup da benzer eğilimler gösterirken, deney grubu öğrencileri özellikle akılcı düşünme, özerklik, çoklu perspektif düşünme ve sorumluluk algısı konularında daha olumlu sonuçlar elde etmiştir. Bu bulgular, sorgulama temelli etkinliklerin öğrencilerin felsefi düşünme becerilerinin gelişiminde olumlu etkiler

yarattığını göstermektedir. Alan yazında yapılmış olan çalışmalarda da çocukların sorgulama becerilerinde artış olduğunu ortaya koyan ve bulguları destekleyen çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmalardan birisi de Erdoğan (2018)'ın yaptığı çalışmadır. Erdoğan (2018) yaptığı araştırmada, “çocuklar için felsefe” adıyla geliştirilen düşünme eğitimi programını ve çocuklarla felsefe yaklaşımını incelediği çalışmasında çocukların felsefe yapmaya doğal olarak yatkın olduğu yönünde bulgulara ulaşmıştır. Felsefe eğitimleri doğru şekilde uygulandığında eleştirel, çok boyutlu, mantıklı ve yaratıcı düşünceleri yönünde çocukları cesaretlendirdiği ve geliştirdiği görülmektedir.

Sorgulama temelli program kapsamında ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin felsefi düşünme becerilerini geliştirmeye yönelik yapılan araştırmada, "Hayat Neden Böyle?" adlı kitabın analiz sonuçları, uygulama yapılan deney grubunun lehine anlamlı bir gelişim göstermiştir. Bu kitaba ilişkin özellikle 14. ve 15. sorulardaki nitel yanıtlarda, deney grubu öğrencilerinin daha eleştirel ve empati odaklı düşünme eğilimi sergilediği, yoksullara yardım etme ve toplumsal adalete ilişkin daha gelişmiş bir farkındalık gösterdiği tespit edilmiştir. Bu bulgular, sorgulama temelli etkinliklerin öğrencilerin felsefi bakış açılarını geliştirmede etkili bir yöntem olduğunu desteklemektedir. Ayrıca okunan kitaplardan bir diğeri olan “İyilik Nedir?” kitabı analiz edildiğinde; deney grubu lehine artış olduğu bulunmuştur. Bu kitaba ilişkin, iki grup arasındaki en belirgin farklılıklar birinci, üçüncü, altıncı, yedinci ve on dördüncü sorularda görülmüş, özellikle üçüncü soruda “Başkalarına onlar istemeden de yardım etmek gerekir mi?” deney grubunda A seçeneğini “Evet” işaretleyenlerin oranı %70 iken kontrol grubunda bu oran %45’te kalmıştır. Benzer şekilde altıncı soruda “Toplum içinde yaşarken başka insanlara ihtiyacımız var mıdır?” deney grubunda A seçeneğini “Evet” işaretleyenlerin oranı %75 iken, kontrol grubunda bu oran %45 olarak gerçekleşmiştir. On dördüncü soruda “Yasalar her zaman herkese karşı adil midir?” ise deney grubunda B seçeneğini “Hayır” işaretleyenlerin oranı %60 iken, kontrol grubunda A seçeneğini işaretleyenlerin oranı %60 olmuştur. Deney grubunda on üçüncü sorudaki “Polis olmadan yaşayabilir miyiz?” yanıt dağılımında da dikkat çekici bir değişim gözlenmiştir; öntestte A seçeneği “Evet” %65 oranında iken, son testte %25 oranına düşmüş, B seçeneği “Hayır” ise %35 oranından %75 oranına yükselmiştir. Yedinci soruda “Başkalarına kibarı davranman gerekir mi?” ise deney grubunda E seçeneğini “Evet, çünkü kibarı olmazsam insanlar beni sevmez

“işaretleyenlerin oranı öntest ve sontestte %20’den %30’a yükselmiş, kontrol grubunda ise bu oran %20’de kalmıştır. Ayrıca, onuncu soruda “Sana kaba davranan bir kişiye tepkin nasıl olur?” deney grubunda D seçeneği tercihi öntestte %40 oranında iken sontestte %35 oranına düşmüş, kontrol grubunda ise bu oran %65’e yükselmiştir. Bu veriler, uygulanan deneysel müdahalenin özellikle belirli sorularda (3, 6, 7, 10, 13, 14) öğrencilerin yanıt tercihlerini kontrol grubundan farklı şekilde etkilediğini göstermektedir. Dikkat çekici bir diğer bulgu, deney grubunun öntest ve sontest sonuçları karşılaştırıldığında, altıncı soruda “Toplum içinde yaşarken başka insanlara ihtiyacımız var mıdır?” A seçeneğini “Evet” işaretleyenlerin oranının %55’ten %75’e yükselmesi ve on üçüncü “Polis olmadan yaşayabilir miyiz?” soruda B seçeneğini “Hayır” işaretleyenlerin oranının %35’ten %75’e çıkması olmuştur. Bu değişimler, uygulanan deneysel işlemin bu alanlarda etkili olduğunu düşündürmektedir. Bu sonuçlar, sorgulama temelli etkinliklerin öğrencilerin felsefi bakış açılarını geliştirmede etkili olduğunu ve daha eleştirel, çok yönlü düşünme becerilerini desteklediğini göstermektedir. Alan yazında yapılmış olan çalışmalarda da çocukların sorgulama becerilerinde artış olduğunu ortaya koyan ve bulguları destekleyen çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmalardan birisi de Lin ve Jacobs (2015)’ın yaptığı çalışmadır. Lin ve Jacobs (2015) çalışmalarında, sorgulama temelli öğrenme yaklaşımının öğretmen ile okul öncesi çocukların etkileşimi üzerine etkisini incelemişlerdir. Dört sınıfın uygulama alanı olarak seçildiği çalışmada dört sınıfın öğretmenine gerekli eğitimler verilmiştir. Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre eğitim alan öğretmenler, çocukların gelişimleri açısından daha gerçek yaşantıların paylaşıldığına, öğretmen-çocuk doğru yaklaşımlarla olumlu yönde değişebildiğine, kendi eğitim-öğretime bakış açılarının oldukça geliştiğine yönelik fikirlerini belirtmişlerdir. Bunun yanı sıra öğretmenler, sorgulama temelli yaklaşımın içeriği, felsefik yönü, rutinleri ve sürecin nasıl olduğu noktasında bilgi edinmiş, öğretmenler iş birliği yapılması ve uygulamanın püf noktaları ile ilgili destek almışlardır. Yapılan bu çalışmanın felsefi tutumdaki ve eleştirel düşünme becerilerindeki amaçları büyük oranda sağladığı düşünülmektedir.

Sorgulama temelli programa dayalı olarak gerçekleştirilen araştırmada, ilkökul dördüncü sınıf öğrencilerinin felsefi bakış açılarını güçlendirmek amacıyla incelenen "Arkadaşlık Nedir?" isimli kitabın analiz sonuçları, çalışmanın deney grubunda olumlu yönde bir gelişim sağladığını ortaya koymuştur. Bu kitaba ilişkin sosyal

ilişkiler bağlamında, deney grubundaki öğrencilerin arkadaşlık kavramını daha derin boyutlarıyla değerlendirebildikleri gözlenmiştir. “Seninle oyun oynamayan biriyle arkadaş olmayı tercih eder misin?” sorusuna olumlu yanıt verenlerin oranı deney grubunda %45’e yükselirken, kontrol grubunda %30’da kalmıştır. Bu bulgu, deney grubundaki öğrencilerin arkadaşlık ilişkilerini sadece oyun arkadaşlığı boyutunun ötesinde değerlendirebildiklerini göstermektedir. Kontrol grubuna herhangi bir eğitim uygulanmaması nedeniyle, bu gruptaki öğrencilerin felsefi bakış açılarında anlamlı bir değişim gözlenmemiştir. Bu durum, sorgulama temelli eğitimin ve “Arkadaşlık Nedir?” kitabının, öğrencilerin felsefi bakış açılarının gelişiminde etkili bir araç olarak kullanılabileceğini göstermektedir. Alan yazında yapılmış olan çalışmalarda da çocukların sorgulama becerilerinde artış olduğunu ortaya koyan ve bulguları destekleyen çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmalardan birisi de Longo (2011), Wu ve Hsieh (2006)’in yapmış olduğu çalışmadır. Longo (2011), Wu ve Hsieh (2006)’nin yapmış olduğu araştırmalarda sorgulama temelli öğrenme ortamlarında gerçekleştirilen uygulamaların fen bilimleri dersine yönelik olumlu duyuşsal etkilerinin olduğunu, eğlenceli vakit geçirdiklerini ve derse yönelik ilgilerinin arttığını belirtmişlerdir.

İlkokul dördüncü sınıf öğrencilerine yönelik sorgulama temelli programla felsefi bakış açılarının desteklenmesi amacıyla yapılan çalışmada okunan kitaplardan “Hayal Gücü Ne İşe Yarar?” kitabı analiz edildiğinde; deney grubu lehine artış olduğu bulunmuştur. Bu kitaba ilişkin ilkokul 4. sınıf öğrencilerinin sorgulama temelli etkinliklerle felsefi bakış açılarının gelişimi incelenmiştir. Deney grubu analizlerine göre, öğrencilerin hayal gücünün işlevleri, gerçek kimliklerini kabul etme, düşünmenin önemi, seçimlerdeki özgürlük ve fikirlerin kaynağı gibi konulardaki farkındalıkları artmıştır. Örneğin, hayal gücünün işlevleri konusunda daha derin kavrayış kazanmışlar, gerçek kimliklerini daha fazla kabul etmeye başlamışlardır. Ayrıca, insanların yeni şeyler “icat” etmekten çok “keşfetme” eğiliminde olduklarını, yeni icatların her zaman faydalı olmayabileceğini ve akıllı olmayan insanların da düşünebileceğini daha iyi anlamışlardır. Deney ve kontrol grubu karşılaştırmalı analizlerine göre de benzer gelişimler gözlemlenmiştir. Kontrol grubunda da öğrencilerin hayal gücünün işlevleri, gerçek kimlik, düşünmenin önemi, özgür irade ve fikirlerin kaynağı konularındaki farkındalıkları artmıştır. Örneğin, kontrol grubu öğrencileri kendilerini daha çok “olduğu kişi” olarak görmeye başlamış, gerçek

kimliklerini daha fazla kabul etmeye başlamış ve fikirlerin sadece kendilerine ait olmadığını, çevreyle etkileşim içinde olduğunu daha iyi anlamışlardır. Genel olarak, sorgulama temelli etkinliklerin öğrencilerin felsefi bakış açılarını olumlu yönde geliştirdiği görülmektedir. Deney grubunda dördüncü sorudaki “Gerçekten hayalini kurduğun kişi olabilir misin?” yanıt dağılımında dikkat çekici bir değişim gözlenmiştir; öntestte A seçeneği “Evet” %50 iken, sontestte %70’e yükselmiş, B seçeneği “Hayır” ise %50’den %30’a düşmüştür. Sekizinci soruda “İcat edilen her yeni ürün insanlık için faydalı mıdır?” ise deney grubunda B seçeneğini “Hayır faydalı değildir” işaretleyenlerin oranı öntest ve sontestte %55’ten %75’e yükselmiş, kontrol grubunda ise bu oran %45’te kalmıştır. Ayrıca, dokuzuncu soruda “Düşünmek önemli midir?” deney grubunda A seçeneği “Evet, akıllı olmak için önemlidir” tercihi öntestte %30 iken sontestte %45’e yükselmiş, kontrol grubunda ise bu oran değişmeden %30 olarak kalmıştır. Bu veriler, uygulanan deneysel müdahalenin özellikle belirli sorularda (4, 8, 9) öğrencilerin yanıt tercihlerini kontrol grubundan farklı şekilde etkilediğini göstermektedir. Dikkat çekici bir diğer bulgu, deney grubunun öntest ve sontest sonuçları karşılaştırıldığında, üçüncü soruda “Sen kimsin, hayal ettiğin kişi mi olduğun kişi mi?” B seçeneğini “Olduğum kişiyim” işaretleyenlerin oranının %65’ten %80’e yükselmesi ve on beşinci soruda “Sadece akıllı insanlar mı düşünebilir?” B seçeneğini “Hayır akıllı olmayan insanlar da düşünebilir” işaretleyenlerin oranının %65’ten %90’a çıkması olmuştur. Bu değişimler, uygulanan deneysel işlemin bu alanlarda etkili olduğunu düşündürmektedir. Ayrıca okunan kitaplardan bir diğeri olan “Ben Mutlu Muyum?” kitabı analiz edildiğinde; deney grubu lehine artış olduğu bulunmuştur. Bu kitaba ilişkin “Ben Mutlu muyum?” kitabı ile ilgili bulgular, felsefi düşünme becerilerini geliştirmeyi amaçlayan sorgulama temelli etkinliklerin, öğrencilerin mutluluk kavramına yönelik bakış açılarında önemli değişimler yarattığını ortaya koymuştur. Deney grubundaki öğrenciler, sorgulama süreçleri sonucunda mutluluğun sadece duygusal bir durum olmadığını, hayat içinde öğrenilebilen ve geliştirilebilen bir beceri olduğunu kavramışlardır. Mutsuzlukların unutulabilirliği konusunda %30’luk bir değişimle duygusal esneklik gösterirken, mutluluğu içsel bir deneyim olarak görme ve mutluluğun kendi kontrollerinde olduğuna inanma konularında %20 oranında daha fazla farkındalık geliştirmişlerdir. Ayrıca, mutluluğun kişisel sorumluluk gerektirdiğini, maddi şartlardan ziyade içsel faktörlere bağlı olduğunu ve başkalarının mutluluğuyla ilişkili olduğunu fark

etmişlerdir. Bireysel farklılıkların kabulü ve mutluluğun öğrenilebilir bir beceri olduğu konusundaki anlamlı gelişmeler, sorgulama temelli felsefi etkinliklerin ilkökul öğrencilerinin duygusal zekâ ve öz-farkındalık düzeylerini artırmada etkili olduğunu net bir şekilde göstermiştir. Deney grubunda 5. sorudaki yanıt dağılımında dikkat çekici bir değişim gözlenmiştir; öntestte A seçeneği %45 iken, sontestte %30'a düşmüş, B seçeneği ise %55'ten %70'e yükselmiştir. 7. soruda ise deney grubunda B seçeneğini işaretleyenlerin oranı öntest ve sontestte %55'ten %80'e yükselmiş, kontrol grubunda da benzer şekilde %80 olarak gözlenmiştir. Ayrıca, 9. soruda deney grubunda A seçeneği tercihi öntestte %40 iken sontestte %10'a düşmüş, kontrol grubunda ise bu oran %25 olarak gerçekleşmiştir. Bu veriler, uygulanan deneysel müdahalenin özellikle belirli sorularda (5, 7, 9) öğrencilerin yanıt tercihlerini etkilediğini göstermektedir. Dikkat çekici bir diğer bulgu, deney grubunun öntest ve sontest sonuçları karşılaştırıldığında, 10. soruda B seçeneğini işaretleyenlerin oranının %75'ten %100'e yükselmesi ve 11. soruda A seçeneğini işaretleyenlerin oranının değişmeden %55 olarak kalması olmuştur. Bu değişimler, uygulanan deneysel işlemin bazı alanlarda etkili olduğunu, bazı alanlarda ise benzer sonuçların korunduğunu düşündürmektedir. Alan yazında yapılmış olan çalışmalarda da çocukların sorgulama becerilerinde artış olduğunu ortaya koyan ve bulguları destekleyen çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmalardan birisi de Şahin (2024)'in yaptığı çalışmadır. Şahin (2024) yaptığı araştırmada, öğrencilerin gerçekleştirdikleri sorgulama temelli STEM etkinliklerinden çok mutluluk duydukları keyif aldıkları, hayal gücü ve yaratıcılıklarının gelişmesine katkı sağladığını düşündükleri, bir daha aynı şekilde etkinliklerde bulunmak istediklerini yazdıkları görülmüştür.

Bireylerin en önemli özellikleri kendilerini çevreleyen dünya hakkındaki geniş merakları ve eleştirileridir. Yaşamlarının ilk aylarından itibaren çocuklar, kendi vücutlarını ve çevrelerindeki dünyayı sorgulayarak öğrenmek istemektedirler. Yeterli şekilde konuşmayı öğrendiklerinde “niçin, neden, nerede ve nasıl soruları ile yetişkinlere sorular yöneltirler. Daha sonraki yaşamlarında sorgulamaya dayalı öğrenme-öğretme aktiviteleri, öğrencileri bu tür sorular sormaya teşvik eder ve arkadaşları ile çalışma ve iletişim yoluyla sorularına cevap bulmanın yollarını biçimlendirmelerinde onlara yardımcı olur (Norma, 2001). Bu nedenle sorgulamaya dayalı öğrenme; anaokulu seviyesinde başlamalı ve ilkökul, ortaokul, lise ve daha sonraki eğitim seviyesine kadar devam etmelidir. Birçok öğretmenin bu yaklaşımın

zaman alıcı olduğunu düşünmesine rağmen bu yaklaşım desteklenmelidir, çünkü bu yaklaşım öğrencilerin yaratıcılığı, problem çözme kapasiteleri, sistemli ve eleştirel düşünme yeteneklerinin gelişimi için önemli bir araçtır. Sorgulamaya dayalı öğrenmenin daha etkin olabilmesi için öğrencilerin araştırmacı öğrenme motivasyonlarının güçlendirilmesi gerekir. Ancak uygulamalarda öğrencilere hangi araştırmacı yeteneklerin tam olarak gerekli olduğu bildirilmeli ve bazı mevcut bilgilerin anlaşılması sağlanmalıdır. (Edelson ve diğ.,1999).

Bu araştırmadan elde edilen bulgular, sorgulama temelli etkinliklerin ilkökul dördüncü sınıf öğrencilerinin felsefi bakış açılarını olumlu yönde desteklediğini ortaya koymuştur. Bu sonuç, felsefi programların çocukların eleştirel düşünme becerilerini geliştirdiğini gösteren önceki araştırma bulgularıyla paralellik göstermektedir. Literatürde felsefi düşünme programlarının çoğunlukla ortaokul ve lise düzeyinde uygulandığı, ilkökul düzeyinde sınırlı sayıda çalışma olduğu göz önüne alındığında, bu araştırmanın sonuçları özellikle değerlidir. Deney grubunda gözlemlenen anlamlı farklılıklar, felsefi düşünme becerilerinin erken yaşlarda da geliştirilebileceğini ve sorgulama temelli etkinliklerin bu süreçte etkili bir araç olarak kullanılabileceğini göstermektedir. Bu bulgular, felsefi düşünme eğitiminin ilkökul müfredatına entegre edilmesi konusunda önemli çıkarımlar sunmakta ve ilkökul düzeyinde felsefi düşünme becerilerini geliştirmeye yönelik yeni araştırmalara zemin hazırlamaktadır.

6.2.Sonuç

Bu araştırmada ilkökul dördüncü sınıf öğrencilerinin sorgulama temelli etkinliklerle felsefi bakış açılarının desteklenmesi incelenmiştir. “İlkokul Çocukların Felsefi Tutum ve Davranışlarını Belirleme Kontrol Listesi”, “Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği”, “İlkokul Çocuklarının Felsefi Bakış Açlarına Yönelik Tutum Ölçeği” ve araştırmacı tarafından hazırlanan “Felsefi Hikâye Çözümleme Testi” kullanılmış ve bu doğrultuda araştırmanın sonuçları aşağıda sunulmuştur:

1. Deney grubunun ilkökul çocukların felsefi tutum ve davranışlarını belirleme kontrol listesi öntest-sontest puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur.
2. Deney grubunun okumaya yönelik tutum ölçeği öntest-sontest puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur.
3. Deney grubunun ilkökul çocuklarının felsefi bakış açılarına yönelik tutum ölçeği öntest-sontest puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur.

4. Deney grubunun felsefi hikâye çözümleme testi öntest-sontest puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur.
5. Deney ve kontrol gruplarının ilkokul çocukların felsefi tutum ve davranışlarını belirleme kontrol listesi sontest puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur.
6. Deney ve kontrol gruplarının okumaya yönelik tutum ölçeği sontest puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur.
7. Deney ve kontrol gruplarının ilkokul çocuklarının felsefi bakış açılarına yönelik tutum ölçeği sontest puanları arasında anlamlı bir fark bulunmuştur.
8. Deney ve kontrol gruplarının felsefi hikâye çözümleme testleri sontest nitel değerlendirme sonuçlarında anlamlı bir fark bulunmuştur.

Araştırmanın sonucunda, sorgulama temelli etkinliklerin ilkokul dördüncü sınıf öğrencilerinin felsefi bakış açılarının geliştirilmesinde etkili olduğu ortaya çıkmıştır. Deney grubundaki öğrencilerin felsefi tutum ve davranışları, okumaya yönelik tutumları, felsefi bakış açılarına yönelik tutumları ve felsefi hikâye çözümleme becerilerinde öntest-sontest puanları arasında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir. Ayrıca, deney ve kontrol gruplarının sontest puanları karşılaştırıldığında, tüm ölçümlerde deney grubu lehine anlamlı farklılıklar gözlemlenmiştir. Bu bulgular, sorgulama temelli etkinliklerin ilkokul öğrencilerinin hem felsefi düşünme becerilerini hem de okumaya yönelik tutumlarını olumlu yönde etkilediğini göstermektedir. Dolayısıyla, ilkokul düzeyinde felsefi bakış açısının geliştirilmesinde sorgulama temelli etkinliklerin etkili bir yöntem olarak kullanılabileceği sonucuna ulaşılmıştır.

6.3.Öneriler

Araştırmaya Yönelik Öneriler

1. Araştırmadan elde edilen bulgular sorgulama temelli öğrenmenin olumlu etkileri olduğuna yönelik sonuçlar ortaya koymaktadır. Derslerin geleneksel öğrenme yöntemi yerine, sorgulama temelli öğrenmeye dayalı olarak işlenmesinin, öğrencilerin konuları daha iyi analiz edebilmelerine imkân tanıyacaktır. Bu sebeple eğitim sistemimiz içerisinde daha sık yer alması gerektiği önerilebilir.
2. Çalışmamızda deney ve kontrol grupları 20'şer kişiden oluşmaktadır. Bu küçük örneklem büyüklüğü, sonuçların genellenebilirliğini sınırlandırabilir. Yapılacak çalışmalarda daha büyük örneklemle çalışılması, bulguların güvenilirliğini artırabilir.

3. Çalışmamız belirli bir öğretim yöntemi (sorgulama temelli eğitim) üzerinde yapılmıştır. Yapılacak çalışmalarda, farklı öğretim yöntemlerinin etkileri incelenebilir. Ayrıca çalışmada tek (sorgulama temelli) öğrenme yönteminin kullanıldığı ders uygulamalarına yer verilmiştir. Bu bağlamda iki veya daha fazla öğrenme yönteminin bir arada kullanılması ile gerçekleştirilen deneysel çalışmalar yapılarak sonuçları değerlendirilebilir.
4. Çalışmamız ilkokul öğrencilerine yönelik yapılmıştır. Farklı eğitim kademelerindeki (ortaokul, lise, lisans vb.) öğrencilere de uygulanabilir.
5. Araştırma 10 haftalık bir süre ile sınırlı tutulmuş olup bundan sonra yapılacak olan çalışmalarda, daha uzun vadeli bir araştırma uygulanarak, sorgulama temelli öğrenmenin belirlenen değişkenler üzerindeki etkisinin daha net olarak belirlenmesi sağlanabilir.
6. Araştırmada nicel araştırma yöntemleri kullanılmış olup, araştırmaya nitel araştırma yöntemlerini dahil ederek öğrenci ve öğretmen görüşleri derinlemesine incelenebilir.
7. Araştırmada aynı okuldaki benzer sosyoekonomik seviyedeki öğrenciler kıyaslanmıştır. Farklı okullarda eğitim gören farklı sosyoekonomik seviyedeki öğrencilerin felsefi bakış açıları araştırılabilir.

Uygulamaya Yönelik Öneriler

1. Uygulama farklı derslere (matematik, fen bilimleri, sosyal bilgiler vb.), uygulandığı takdirde sorgulama temelli eğitimin olumlu etkileri incelenebilir.
2. Çalışmamız sonucunda ilkokul öğrencilerinin drama becerilerini geliştirebilmeleri adına okunan kitaplar oyunlaştırılabilir ve böylece oyunlaştırmanın felsefi düşünceye etkisi araştırılabilir.
3. Uygun fiziki ortamlar sağlandığı takdirde dijital platformlar ve uygulamalar aracılığıyla interaktif felsefi sorgulama etkinlikleri yapılabilir.
4. Okul dışı etkinlikler (atölye, egzersiz, kulüpler) aracılığıyla felsefi düşünme becerileri geliştirilebilir.
5. Alternatif değerlendirme yöntemleri (örneğin, portfolyo değerlendirmesi) sürece dahil edilerek çocukların felsefi düşünme süreçleri incelenebilir.
6. Alanında uzman kişilerin katılımı ile konferanslar verilip öğrencilerin kendilerini ifade etmeleri sağlanabilir.

KAYNAKÇA

- Allport, G. W. (1967). Readings in attitude theory and measurement. In M. Fishbein (Ed.), *Attitudes* (pp. 1-14). John Wiley & Sons.
- Alouf, L. J., & Bentley, M. L. (2003). Assessing the impact of inquiry-based science teaching in professional development activities. Annual Meeting of the Association of Teacher Educators. Teachers College Press.
- Anderson, K. (2021). Digital assessment methods in interactive reading environments. *Educational Technology Research and Development*, 69(3), 285-302.
- Arslan, D., & Dirik, M. Z. (2008). İlköğretim ikinci sınıf öğrencilerinin okuma güçlüklerini gidermede okumayı geliştirici duyuşsal yaklaşımın etkisi. *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 1-18.
- Atim, A., & Azihar, Z. N. (2012). Mother-child dialogic discourse in shared reading sessions: Use of literal and inferential questions. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 66, 321-329.
- Batmaz, O., & Erdoğan, Ö. (2019). İlkokul 4. sınıf öğrencilerinin okuma motivasyonları ile okuduğunu anlama becerileri arasındaki ilişki ve bu konuya yönelik öğretmen görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(71), 140-210.
- Bayram, Z. (2015). Öğretmen adaylarının rehberli sorgulamaya dayalı fen etkinlikleri tasarlariken karşılaştıkları zorlukların incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(2), 15-29.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F. (2018). Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri (24. bs). PEGEM Akademi. <https://doi.org/10.14527/9789944919289>
- Ceyhan, S., & Yıldız, M. (2020). The effect of interactive reading aloud on student reading comprehension, reading motivation and reading fluency. *International Electronic Journal of Elementary Education*, 13(4), 421-431.
- Colburn, A. (1996). Modifying laboratory activities. *The Science Teacher*, 63(1), 10.

- Colburn, A. (2000). An inquiry primer. *Science Scope, Special Issue*, 42-44.
- Cronbach, L. J. (1951). Coefficient alpha and the internal structure of tests. *Psychometrika*, 16(3), 297-334.
- Crawford, B. A. (2000). Embracing the essence of inquiry: New roles for science teachers. *Journal of Research in Science Teaching*, 37(9), 916-937.
- Crowder, R. G. (1982). *The psychology of reading*. Oxford University Press.
- Çakmak, T., & Yılmaz, B. (2009). Okul öncesi dönem çocuklarının okuma alışkanlığına hazırlık durumları üzerine bir araştırma: Hacettepe Üniversitesi Beytepe Anaokulu örneği. *Türk Kütüphaneciliği*, 23(3), 489-509.
- Çelebi-Öncü, E. (2016). Etkileşimli kitap okumanın beş-altı yaş çocuklarının sosyal durumlara yaklaşımlarına etkisinin incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 4(4), 489-503.
- Çer, E. (2016a). Çocuk edebiyatı. 0-6 yaş çocuk kitaplarında çocuk gerçekliği ve çocuğa görelilik. *Eğiten Kitap*.
- Davis, R., & Thompson, E. (2023). Technology integration in reading practices: A comparative analysis. *Journal of Educational Technology*, 41(2), 178-195.
- Dixon-Krauss, L., Januszka, C. M., & Chae, C. (2010). Development of the dialogic reading inventory of parent-child book reading. *Journal of Research in Childhood Education*, 24(3), 266-277.
- Edelson, D. C., Gordin, D. N., & Pea, R. D. (1999). Addressing the challenges of inquiry-based learning through technology and curriculum design. *Journal of the Learning Sciences*, 8(3-4), 391-450.
- Erdoğan, P. (2018). Çocuklarla felsefe yaklaşımının düşünsel, tarihi ve sosyal temelleri üzerine bir inceleme. [Yüksek lisans tezi, YÖK Ulusal Tez Merkezi]. (Tez No: 501662)

- Fisher, D., Frey, M., & Lappy, D. (2011). Shared readings: Modeling comprehension, vocabulary, text structures, and text features for older readers. *The Reading Teacher*, 61(7), 548-556.
- George, D., & Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows step by step: A simple guide and reference* (17.0 update, 10a ed.). Pearson.
- Grabe, W., & Stoller, F. L. (2001). Reading for academic purposes: Guidelines for the ESL/EFL teacher. In M. Celce-Murcia (Ed.), *Teaching English as a second or foreign language* (pp. 187-203). Heinle & Heinle.
- Grabe, W., & Stoller, F. L. (2002). *Teaching and researching reading*. Pearson Education.
- Johnson, M., & Brown, S. (2021). Interactive reading: Transforming passive readers into active learners. *Reading Research Quarterly*, 56(4), 412-428.
- Vygotsky, L. (1978). Interaction between learning and development. In *Mind and society* (pp. 79-91). Harvard University Press.
- Whitehurst, G. J., Arnold, D. S., Epstein, J. N., Angell, A. L., Smith, M., & Fischel, J. E. (1994). A picture book reading intervention in daycare and home for children from low-income families. *Developmental Psychology*, 30(5), 679-689.
- Wilson, R. (2022). Multimedia integration in modern reading practices: Impact on learning outcomes. *Journal of Computer Assisted Learning*, 38(3), 523-539.
- Wu, H. K., & Hsieh, C. E. (2006). Developing sixth graders' inquiry skills to construct explanations in inquiry-based learning environments. *International Journal of Science Education*, 28(11), 1289-1313.

EKLER

EK-1 OKUMAYA YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ

Sevgili Öğrenci;

Bu ölçek “Okuma” ile ilgili tutumları ölçmek amacıyla hazırlanmıştır. Her maddeyi dikkatlice okuduktan sonra, bunun size ne kadar uygun olduğunu ya da olmadığını maddenin karşısında ayrılan yeri (X) işareti ile işaretleyiniz. Vereceğiniz yanıtlar yalnızca bilimsel amaçlar için kullanılacaktır. **Yanıtsız soru bırakmayınız ve her madde için tek yanıt veriniz.** Yardım ve katkılarınızdan dolayı çok teşekkür ederim.

Bahar AKGÜL
Sınıf Öğretmeni

Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği

MADDELER		Tamamen Uygun	Oldukça Uygun	Kısmen Uygun	Çok Az Uygun	Hiç Uygun Değil
1.	Okurken zaman su gibi akar. D					
2.	Okudukça daha fazla okumak isterim.					
3.	Okumak eğlencelidir. B					
4.	Zamanımın çoğunu okumaya ayırıyorum.					
5.	Okuma nedenlerimden birisi de ailemi mutlu etmektir.					
6.	Okumayı severim.					
7.	Okumak yerine başka şeylerle uğraşmayı tercih ederim.					
8.	Ayda en az bir kitap okurum.					
9.	Okuyan insan başarılı olur.					
10.	Kitap okumak zevklidir.					
11.	Okurken sıkılırım.					
12.	Okumanın bana göre olmadığını düşünürüm.					
13.	Okumak benim için vazgeçilmezdir.					
14.	Arkadaşlarımla kitap alışverişi yapmaktan hoşlanırım.					
15.	Kitap okuyan insan iyi bir meslek sahibi olabilir.					
16.	Bos zamanımı okuyarak değerlendirmeyi severim.					
17.	Zorunlu kalmadıkça okumam.					
18.	Kitap okuma hayatın önemli bir parçasıdır.					
19.	Dikkatimi okuduğuma yoğunlaştırırım.					
20.	Günün yorgunluğunu atmak için kitap okurum.					
21.	Okurken yeni şeyler öğrenirim.					

22.	Okuma nedenlerimden birisi de başka ülkeleri tanımaktır.					
23.	Her türlü kitap (yazınsal, bilimsel vb.) okumayı severim.					
24.	Okuma nedenlerimden birisi de okurken gülmektir.					
25.	Birine kızdığımda okumak beni rahatlatır.					
26.	Okumak insana hoşgörü kazandırır.					
27.	Kitap okuyan insan kültürlü olur.					
28.	Kitap okurken sık sık ara verme ihtiyacı duyarım.					
29.	Saatlerce okusam bıkmam.					
30.	Okurken kendimi huzursuz hissederim.					
31.	Her gün kitap okumaya gayret ederim.					
32.	Arkadaşlarımla kitaplar hakkında konuşmaktan hoşlanırım.					

EK-2 İLKOKUL ÇOCUKLARININ FELSEFİ BAKIŞ AÇILARINA YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ

Sevgili Öğrenci;

Bu ölçek “Felsefi Bakış Açıları” ile ilgili tutumları ölçmek amacıyla hazırlanmıştır. Her maddeyi dikkatlice okuduktan sonra, bunun size ne kadar uygun olduğunu ya da olmadığını maddenin karşısında ayrılan yeri (X) işareti ile işaretleyiniz. Vereceğiniz yanıtlar yalnızca bilimsel amaçlar için kullanılacaktır. **Yanıtsız soru bırakmayınız ve her madde için tek yanıt veriniz.** Yardım ve katkılarınızdan dolayı çok teşekkür ederim.

Bahar AKGÜL
Sınıf Öğretmeni

İlkokul Çocuklarının Felsefi Bakış Açılarına Yönelik Tutum Ölçeği

MADDELER		Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum
1.	Düşünmek önemlidir.			
2.	Fikirlerim bana aittir.			
3.	Hayal gücü işe yaramaz.			
4.	Tek başına yaşamak istemem.			
5.	Birlikte yaşamak için her zaman lidere ve kurallara ihtiyaç duyarım.			
6.	Her zaman başkalarına saygı duyarım.			
7.	Özgür olmam için büyümem gerekiyor.			
8.	İstediğim her şeyi yaparım.			
9.	Diğer insanlar özgür olmamı engeller.			
10.	Bildiğim her şeyi söylerim.			
11.	Annemin ve babamın sözünü her zaman dinlerim.			
12.	Kardeşlerimi kıskanırım.			
13.	Annemin ve babamın bana karşı olan sevgisini anlarım.			
14.	Para mutluluk getirmez.			
15.	Mutlu olmak için başkalarına ihtiyacım vardır.			
16.	Sevdiğim insanlarla kavga etmem.			
17.	Yalnız olmak güzeldir.			
18.	Arkadaşlarla olmak güzeldir.			
19.	Tüm sınıfın önünde tek başıma konuşmaktan korkarım.			
20.	Hayat zor bir süreçtir.			
21.	Kendimde şampiyon olacak gücü bulurum.			
22.	Mutlu bir bireyim.			
23.	Mutlu olmak kolaydır.			

24.	Zor durumda kaldığımda şiddete başvururum.			
25.	Etrafımdaki insanlardan korkarım.			
26.	Başkalarına vurmak için nedenim var.			

EK-3 İLKOKUL ÇOCUKLARIN FELSEFİ TUTUM VE DAVRANIŞLARINI BELİRLEME KONTROL LİSTESİ

İlkokul Çocukların Felsefi Tutum ve Davranışlarını Belirleme Kontrol Listesi			
No	Madde	Evet	Hayır
1	Nesne/durum/olayla ilgili tahminini söyler.		
2	Gerektiğinde probleme birçok çözüm yolu üretir.		
3	Duygu ve düşüncelerinin nedenlerini söyler.		
4	Dinlediklerinde yeni olan sözcükleri fark ederek sözcüklerin anlamını sorar.		
5	Başkalarının duygularının nedenlerini söyler.		
6	Başkalarının duygularının sonuçlarını söyler.		
7	Haklarını söyler.		
8	Başkalarının hakları olduğunu söyler.		
9	Üstlendiği sorumluluğu yerine getirir.		
10	Çevredeki güzelliklere değer verir.		
11	Gerektiği durumlarda farklı görüşlerini söyler.		
12	Toplumda farklı rollere sahip kişiler olduğunu söyler.		
13	Canlı ile cansız arasındaki farkı söyler.		
14	Bitki-hayvan ve insan arasındaki farkları söyler.		
15	Kavramları tanımlamak için gayret gösterir.		
16	Hayata ve çevresinde olup bitenlere karşı meraklıdır.		
17	Dinledikleri ile ilgili sorular sorar.		
18	Merak ettiği konuyla ilgili sormaktan hoşlanır.		
19	Gerçek olanla olmayanı ayırt eder.		
20	Bir bilginin neden doğru/yanlış olduğunun nedenini açıklamaya çalışır.		
21	Olaylar arasında neden-sonuç ilişkisi kurar.		
22	İnsani davranışların ne olduğu hakkında tahminde bulunur.		
23	Gerektiğinde hoşgörülü davranır.		
24	İyi davranış ile kötü davranış arasındaki farkı söyler.		
25	Başkaları için takdir ve övgü sözcükleri kullanır.		
26	Kendisi için iyi olanı başkası için de ister.		
27	Kendisi için istemediği şeyi başkası için de istemez.		
28	Bir şeyin neden güzel veya çirkin olduğunu gerekçeleriyle açıklar.		
29	Çevresindeki farklılıklara dikkat eder.		

EK-4 BAŞKALARINA VURMAYA HAKKIM VAR MI?

Sevgili öğrenci,

Bu test okumuş olduğun ‘Başkalarına Vurmaya Hakkım Var Mı?’ kitabından faydalanılarak hazırlanmıştır. Her maddeyi dikkatlice okuduktan sonra, size uygun cevabı işaretleyiniz. Vereceğiniz yanıtlar yalnızca bilimsel amaçlar için kullanılacaktır. **Yanıtsız soru bırakmayınız ve her madde için tek yanıt veriniz.** Açık uçlu soruları kendinize göre cevaplayınız. Yardım ve katkılarınızdan dolayı çok teşekkür ederim.

Bahar AKGÜL
Sınıf Öğretmeni

SORULAR

Soru 1: Okul ortamında hangi durumlarda şiddete başvurursun?

- A) Arkadaşım bana vurduğunda.
- B) Öğretmenim konuştuğumu söylediğinde ama bu doğru olmadığında.
- C) Arkadaşlarımın beni sevmediğini ve değersiz bulduğunu hissettiğimde.
- D) Arkadaşımın benimle oynamasını istediğimde.

Soru 2: Sosyal yaşantıda hangi durumlarda şiddete başvurursun?

- A) Annem ve babam bana istediğim oyuncacı almadığında.
- B) Yoksul ve mutsuz insanlar gördüğümde.
- C) İnsanlar nazik olmadıklarında ve özür dilemediklerinde.
- D) Sosyal yaşantımda şiddete başvurmam.

Soru 3: Başkalarına vurmaya hakkın var mı?

- A) Evet, kötü biriye ve bana vuruyorsa.
- B) Evet, tehlike altındaysam kendimi savunmak için.
- C) Hayır, çünkü birine vurmak kötü bir şeydir.
- D) Eğer benden daha az güçlüyse, hayır.

Soru 4: Başkalarından korkmak için bir nedenin var mı?

- A) Evet, çünkü beni yapmak istemediğim şeyleri yapmaya zorlayabilirler.
- B) Evet, çünkü çok utangaç ve hassasım.
- C) Evet, çünkü insanlara güvenmiyorum.
- D) Evet, çünkü onlar benim gibi değiller.

Soru 5: Bir insana vurduktan sonra hangi duyguyu daha fazla hissedersin?

- A) Mutluluk
- B) Üzüntü
- C) Acıma
- D) Pişmanlık

Soru 6: Şiddete başvurmayı tercih etme sebebin nedir?

- A) Benden korkmaları için.
- B) İntikam almak için.
- C) Beni sevmelerini sağlamak için.
- D) Kendimi savunmak için.

Soru 7: Cesaretli olmak neyi gerektirir?

- A) Tehlikeden sakınmak için cesaret gerekir.
- B) Tehlikeden yüzleşmek için cesaret gerektirir.

Soru 8: Birisi canımızı yaktığında ondan intikam alma hakkımız var mı?

- A) Evet
- B) Hayır

Soru 9: Şiddet dünyayı daha güzel bir yer haline mi getirir?

- A) Evet
- B) Hayır

Soru 10: İnsan kaslarıyla mı yoksa kişiliğiyle mi daha güçlüdür?

- A) Kasları
- B) Kişiliği

Soru 11: Annen veya baban seni okula gitmeye zorladığında onlardan korkuyor musun?

- A) Evet
- B) Hayır

Soru 12: Çocukların mı yoksa yetişkinlerin mi hata yapma hakkı vardır?

- A) Çocukların vardır.
- B) Yetişkinlerin vardır.
- C) Hiçbirinin hakkı yoktur.
- D) İkisinin de hakkı vardır.

EK-5 İYİLİK NEDİR?

Sevgili öğrenci,

Bu test okumuş olduğun ‘İyilik Nedir?’ kitabından faydalanılarak hazırlanmıştır. Her maddeyi dikkatlice okuduktan sonra, size uygun cevabı işaretleyiniz. Vereceğiniz yanıtlar yalnızca bilimsel amaçlar için kullanılacaktır. **Yanıtsız soru bırakmayınız ve her madde için tek yanıt veriniz.** Açık uçlu soruları kendinize göre cevaplayınız. Yardım ve katkılarınızdan dolayı çok teşekkür ederim.

Bahar AKGÜL
Sınıf Öğretmeni

SORULAR

Soru 1: Başkalarına yardım etmen gerekir mi?

- A) Evet, çünkü bencil olmamalıyım.
- B) Evet, çünkü insanları mutlu etmeyi seviyorum.
- C) Hayır, tanımadığım insanlara yardım etmem.
- D) Hayır, herkes kendi başının çaresine bakmayı öğrenmeli.
- E) Evet, böylece birçok arkadaşım olur.

Soru 2: Yaşamak için öncelikle olarak kendini mi yoksa başkalarını mı düşünürsün?

- A) Kendimi.
- B) Başkalarını.

Soru 3: Başkalarına onlar istemeden de yardım etmek gerekir mi?

- A) Evet.
- B) Hayır.

Soru 4: İnsanlara niçin yardım ediyorsun?

- A) Kendimi mutlu etmek için.
- B) Başkalarına mutlu etmek için.
- C) Çevremde iyi bir insan olarak gözükmek için.
- D) Büyüklerim yardım etmem gerektiğini söylediği için.

Soru 5: Tanımadığımız birine yardım etmek tehlikeli olabilir mi?

A) Evet.

B) Hayır.

Soru 6: Toplum içinde yaşarken başka insanlara ihtiyacımız var mıdır?

A) Evet.

B) Hayır.

Soru 7: Başkalarına kibar davranman gerekir mi?

A) Onlar da bana karşı kibarsa, evet.

B) Onlar bana kibar davranmasa bile, evet.

C)Evet, böylece onlardan bir şeyler isteyebilirim.

D)Hayır, çünkü bazı insanlar benim kötülüğümü istiyor.

E) Evet, çünkü kibar olmazsam insanlar beni sevmez.

Soru 8: Günlük yaşantıda ilk önce kimin kibar olması gerekir?

A) Benim.

B) Diğer insanların.

Soru 9: Hayatımızda herkese karşı kibar olabilir miyiz?

A) Evet.

B) Hayır.

Soru 10: Sana kaba davranan bir kişiye tepkin nasıl olur?

A) Ben de ona kaba davranırım.

B) Tepki vermem.

C)Ben kibar davranırım.

D)Yaptığı davranışın yanlış olduğunu söylerim.

Soru 11: Herkes tarafından sevilmek gerekir mi?

A) Evet.

B) Hayır.

Soru 12: Aç kalmamak için çalmaya hakkın var mı?

- A) Hayır, çünkü bana ait olmayan bir şeyi almamalıyım.
- B) Eğer benim yemeğim başkalarının yemeğinden azsa, evet.
- C) Hayır, çünkü çalarsak polisler beni yakalayabilir.
- D) Hayır, çünkü çalmak yasalara göre suçtur.
- E) Hayır, çünkü çalmak kötü bir şeydir.

Soru 13: Polis olmadan yaşayabilir miyiz?

- A) Evet.
- B) Hayır.

Soru 14: Yasalar her zaman herkese karşı adil midir?

- A) Evet.
- B) Hayır.

EK-6 MUTLU OLMAK İÇİN NEYE İHTİYACIM VAR?

Sevgili öğrenci,

Bu test okumuş olduğun ‘Mutlu Olmak İçin Neye İhtiyacın Var?’ kitabından faydalanılarak hazırlanmıştır. Her maddeyi dikkatlice okuduktan sonra, size uygun cevabı işaretleyiniz. Vereceğiniz yanıtlar yalnızca bilimsel amaçlar için kullanılacaktır. **Yanıtsız soru bırakmayınız ve her madde için tek yanıt veriniz.** Açık uçlu soruları kendinize göre cevaplayınız. Yardım ve katkılarınızdan dolayı çok teşekkür ederim.

Bahar AKGÜL
Sınıf Öğretmeni

SORULAR

Soru 1: Para mutluluk getirir mi?

- A) Evet, çünkü istediğimiz kadar yemek yiyebilmemizi ve sağlıklı olmamızı sağlar.
- B) Evet, çünkü para istediğimiz her şeyi yapabilme özgürlüğü sağlar.
- C) Evet, para sayesinde daha iyi giyinebiliriz ve böylece saygı duyulan bir insan oluruz.
- D) Hayır, çünkü parayı kaybetmekten ya da çaldırmaktan korkarız.
- E) Hayır, çünkü her zaman daha fazlasını isteriz ve bu da tartışmalara yol açar.

Soru 2: Karnımızın doyması mı yoksa güzel yemekler yemek mi bizi mutlu eder?

- A) Karnımızın doyması
- B) Güzel yemekler yemek

Soru 3: Zenginler fakirlerden her zaman daha mı sağlıklıdır?

- A) Evet
- B) Hayır

Soru 4: Mutlu olmak için başkalarına ihtiyacın var mı?

- A) Evet, çünkü insanı en çok mutlu eden şey sevgidir.
- B) Hayır, çünkü mutsuz olduğumda başkaları bana yardım edemez.
- C) Evet, çünkü beğenilmeye bayılıyorum.
- D) Evet, çünkü başkalarına yardımcı olmayı seviyorum.

Soru 5: Başkaları mutsuz olduğunda onlara yardım eder misin?

- A) Evet
- B) Hayır

Soru 6: Mutlu olmak için kötü özelliklerimizi kabul edip onları itiraf etmeli miyiz?

- A) Etmeliyiz.
- B) Etmemeliyiz.

Soru 7: Neden bazen mutsuz oluruz?

- A) Çünkü geçmişî özleriz ve gelecekten korkarız.
- B) Çünkü sık sık ruh halimiz ve fikirlerimiz değişir.
- C) Çünkü hayallerimiz ve fikirlerimiz aynı değildir.
- D) Çünkü dünya adil değil ve mutsuz insanlar var.

Soru 8: Hayatımızı önceden yazılmış mıdır?

- A) Evet
- B) Hayır

Soru 9: Geçmişte edindiğimiz bilgiler, bugünü daha iyi yaşamamızı sağlar mı?

- A) Sağlar
- B) Sağlamaz

Soru 10: Değiştirilmesi gereken hayallerimiz mi gerçekler mi?

- A) Hayallerimiz
- B) Gerçekler
- C) İkisinin değişmesi gerekiyor
- D) Hiçbiri

Soru 11: Ruh halini ve fikirlerini değiştirmen gerektiğine kim karar veriyor? Yazınız.

Soru 12: Daha iyi bir dünya hayalin var mı? Yazınız.

EK-7 ARKADAŞLIK NEDİR?

Sevgili öğrenci,

Bu test okumuş olduğun ‘Arkadaşlık Nedir?’ kitabından faydalanılarak hazırlanmıştır. Her maddeyi dikkatlice okuduktan sonra, size uygun cevabı işaretleyiniz. Vereceğiniz yanıtlar yalnızca bilimsel amaçlar için kullanılacaktır. **Yanıtsız soru bırakmayınız ve her madde için tek yanıt veriniz.** Açık uçlu soruları kendinize göre cevaplayınız. Yardım ve katkılarınızdan dolayı çok teşekkür ederim.

Bahar AKGÜL
Sınıf Öğretmeni

SORULAR

Soru 1: Yalnız olmak mı iyidir, arkadaşlarla olmak mı?

- A) Yalnız olmayı tercih ederim, çünkü huzurlu bir hayat istiyorum.
- B) Düşünmek için yalnız kalmayı tercih ederim.
- C) Arkadaşlarımla olmak, çünkü onlarla oyun oynayabilirim.
- D) Yalnız olmayı tercih ederim, çünkü oyuncaklarımı başkalarıyla paylaşmak istemiyorum.
- E) Arkadaşlarımla birlikte olmayı tercih ederim, çünkü onları çok seviyorum ve yalnız kalmaktan hoşlanmıyorum.

Soru 2: Yaşam huzurlu olmak üzerine mi kurulmuştur?

- A) Evet.
- B) Hayır.

Soru 3: Kendi fikirlerimizle mi yoksa başkalarının fikirleriyle mi düşünürüz?

- A) Kendi fikirlerimizle düşünürüz.
- B) Başkalarının fikirleriyle düşünürüz.

Soru 4: Kendi başına oyun oynamayı bilmiyor musun?

- A) Evet.
- B) Hayır.

Soru 5: Sevdiğin insanlarla neden kavga ediyorsun?

- A) Çünkü, beni rahatsız edecek bir şey yaparlarsa ben de kendimi savunurum.
- B) Çünkü öfkeliyim.
- C)Çünkü kavga etmek bana iyi geliyor.
- D)Sorunları çözmek için.

Soru 6: Seninle oyun oynamayan biriyle arkadaş olmayı tercih eder misin?

- A) Evet.
- B) Hayır.

Soru 7: Kim seni daha çok sinirlendiriyor?

- A) Başkaları sinirlendiriyor.
- B) Kendim sinirlendiriyor.
- C)Ailem sinirlendiriyor.

Soru 8: Var olabilmek için başka ihtiyacın var mı?

- A) Evet başkalarına ihtiyacım var.
- B) Hayır başkalarına ihtiyacım yok.

Soru 9: Sorunları tartışarak mı yoksa kavga ederek mi çözeriz?

- A) Tartışarak çözeriz.
- B) Kavga ederek çözeriz.

Soru 10: Kavga etmek bir oyun olabilir mi?

- A) Olabilir.
- B) Olamaz.

Soru 11: Tüm sınıfın önünde tek başına konuşmaktan korkar mısın?

- A) Hayır, çünkü hem eğlenceli hem de soytarılık yapıyorum.
- B) Evet, çünkü ben tek başımayım, ama onlar çok fazla.
- C)Evet, çünkü yanlış bir şey söyleyebilir ve aptal durumuna düşebilirim.
- D)Evet, çünkü yüzüm kıpkırmızı olur ve kekelemeye başlarım.
- E) Hayır, çünkü insanların beni dinlemesinden hoşlanırım.

Soru 12: Eğer bir konuda yanılıyorsan yanıışını kim düzeltecek?

- A) Kendim düzelteceğim.
- B) Ailem düzeltecek.
- C) Karşımdaki kişi düzeltecek.

Soru 13: Görünmez olmayı tercih eder miydin?

- A) Evet.
- B) Hayır.

Soru 14: Okula gitmeyi neden tercih ediyorsun?

- A) Yeni şeyler öğrenmek için.
- B) Arkadaşlarımla oyun oynamak için.
- C) Ailem istediğı için.
- D) Para kazanabilmek için.

Soru 15: Etrafındaki diğerk insanları dinlemek hoşuna gidiyor mu?

- A) Evet.
- B) Hayır.

Soru 16: İnsanlar birbirlerine benzer mi yoksa birbirlerinden farklı mıdır?

- A) Birbirlerine benzer.
- B) Birbirlerinden farklıdır.

Soru 17: Hayatındaki herkesi mutlu edebilir misin?

- A) Evet mutlu edebilirim.
- B) Hayır mutlu edemem.

EK-8 BEN MUTLU MUYUM?

Sevgili öğrenci,

Bu test okumuş olduğun ‘Ben Mutlu Muyum?’ kitabından faydalanılarak hazırlanmıştır. Her maddeyi dikkatlice okuduktan sonra, size uygun cevabı işaretleyiniz. Vereceğiniz yanıtlar yalnızca bilimsel amaçlar için kullanılacaktır. **Yanıtsız soru bırakmayınız ve her madde için tek yanıt veriniz.** Açık uçlu soruları kendinize göre cevaplayınız. Yardım ve katkılarınızdan dolayı çok teşekkür ederim.

Bahar AKGÜL
Sınıf Öğretmeni

SORULAR

Soru 1: Mutlu olduğunu nasıl anlarsın?

- A) Mutlu olduğumuzda bunu tüm kalbimizle bilebiliriz.
- B) Mutsuz olduğumda, daha önce mutlu olduğumu anlarım.
- C) Dünyanın güzel, insanların iyi olduğunu düşünürüm.
- D) Üzücü şeyler düşünmem ve endişelenmem.
- E) Keyfim yerindedir ve her şey beni güldürür.

Soru 2: Dünya sence ne zaman güzeldir?

- A) Mutlu olduğumda.
- B) İsteklerim olduğunda.
- C) Annem babam bana iyi davrandığında.
- D) Okulda öğretmenim ve arkadaşlarım tarafından sevildiğimde.

Soru 3: Tüm kalplerin içinden neler geçtiğini bilebilir misin?

- A) Evet.
- B) Hayır.

Soru 4: Mutlu olmak kolay mıdır?

- A) Evet, çünkü çok düşünmezsek sahip olduğumuz şeylerin kıymetini biliriz.
- B) Futbola, kitap okumaya ya da çikolataya tutkunsak, evet.
- C) Hayır, mutluluk hayat boyunca yavaş yavaş öğrenilir.
- D) Hayır, mutlu olmak için bir şeyler her zaman eksiktir.

Soru 5: Mutlu olmayı öğrenmek için öğretmenlere mi ihtiyacımız olur yoksa kendi başımıza da mutlu olabilir miyiz?

- A) Evet mutlu olmak için öğretmenlere ihtiyacımız var.
- B) Hayır, kendi başımıza da mutlu oluruz.

Soru 6: Mutluluk sonsuza kadar sürebilir mi?

- A) Evet.
- B) Hayır.

Soru 7: Sence mutluluk doğuştan mı gelir yoksa hayatın içinde mi öğrenilir?

- A) Doğuştan gelir.
- B) Hayatın içinde öğrenilir.

Soru 8: Mutlu olmak için paraya ihtiyacın var mı?

- A) Evet.
- B) Hayır.

Soru 9: Ne pahasına olursa olsun mutluluğu aramalı mısın?

- A) Evet, yoksa hayatta başarısız olurum.
- B) Hayır, mutluluğu aramaktansa onun bize gelmesini beklemeliyiz.
- C) Hayır, çalışmak ve önemli işler başarmak zorundayım.
- D) Evet, mutlu çünkü zevk almasaydım hayat çok sıkıcı olurdu.

Soru 10: Etrafımızdaki herkesin mutluluk durumu aynı mıdır?

- A) Evet.
- B) Hayır.

Soru 11: Başkalarının mutluluğu seninkinden daha mı önemli?

- A) Hayır benim mutluluğum önemli.
- B) Evet başkalarının mutluluğu daha önemli.

Soru 12: Hayatta her zaman başarılı olabilir miyiz?

- A) Evet.
- B) Hayır.

Soru 13: Mutluluk sana mı, rastlantılara mı, olaylara mı bağlıdır?

- A) Bana bağlıdır.
- B) Rastlantılara bağlıdır.
- C) Olaylara bağlıdır.

Soru 14: İnsan mutsuzluklarını unutabilir mi?

- A) Evet.
- B) Hayır.

Soru 15: Mutluluk her an yakalanabilecek bir şey midir?

- A) Evet her an yakalanır.
- B) Hayır her an yakalanmaz.

EK-9 HAYAL GÜCÜ NE İŞE YARAR?

Sevgili öğrenci,

Bu test okumuş olduğun ‘Hayal Gücü Ne İşe Yarar?’ kitabından faydalanılarak hazırlanmıştır. Her maddeyi dikkatlice okuduktan sonra, size uygun cevabı işaretleyiniz. Vereceğiniz yanıtlar yalnızca bilimsel amaçlar için kullanılacaktır. **Yanıtsız soru bırakmayınız ve her madde için tek yanıt veriniz.** Açık uçlu soruları kendinize göre cevaplayınız. Yardım ve katkılarınızdan dolayı çok teşekkür ederim.

Bahar AKGÜL
Sınıf Öğretmeni

SORULAR

Soru 1: Hayal gücü ne işe yarar?

- A) Yeni ve gerekli şeyler üretmeye yarar.
- B) Güzel hikayeler yazmaya yarar.
- C) Başka biri olmaya yarar.
- D) Hiçbir işe yaramaz.
- E) Annemle babama yalan söylemeye yarar.

Soru 2: Hikayeler her zaman güzel olmak zorunda mıdır?

- A) Evet.
- B) Hayır.

Soru 3: Sen kimsin, hayal ettiğin kişi mi olduğun kişi mi?

- A) Hayal ettiğim kişiyim.
- B) Olduğum kişiyim.

Soru 4: Gerçekten hayalini kurduğun kişi olabilir misin?

- A) Evet.
- B) Hayır.

Soru 5: Sadece hayal eden insanlar mı yaşar?

- A) Evet sadece hayal eden insanlar yaşar.
- B) Hayır hayal etmeden de yaşanır.
- C) Kararsızım.

Soru 6: Yalan söylemek her zaman kötü müdür?

- A) Evet.
- B) Hayır.

Soru 7: Bizler bir şeyleri icat mı ederiz yoksa keşif mi ederiz?

- A) İcat ederiz.
- B) Keşfederiz.

Soru 8: İcat edilen her yeni ürün insanlık için faydalı mıdır?

- A) Evet faydalıdır.
- B) Hayır faydalı değildir.

Soru 9: Düşünmek önemli midir?

- A) Evet, akıllı olmak için önemlidir.
- B) Hayır, eğlenmek daha iyi çünkü daha az yorucu.
- C)Evet, seçimler yapabilmek için.
- D)Evet, çünkü fikirlerle dünyayı değiştirebiliriz.
- E) Evet, çünkü bir şeyler keşfedebiliriz.

Soru 10: Bu yaşına kadar yaptığın seçimlerde özgür müydün?

- A) Evet seçimlerimi kendim yaptım.
- B) Hayır seçimlerimi ailemle yaptık.

Soru 11: Fikirlerin sana mı aittir?

- A) Hayır, çünkü onları kitap okuyarak ya da anne babamla tartışarak edindim
- B) Evet, çünkü beynimde oluşuyorlar.
- C)Evet, çünkü fikirlerimizi söylemek için hepimiz aynı kelimeleri kullanıyoruz.
- D)Hayır, çünkü tek başlarına varlar.

Soru 12: Oynadığın oyunlarda (satranç, dama, puzzle, saklambaç, körebe vb.) düşünür müsün?

- A) Evet düşünürüm.
- B) Hayır düşünmem.

Soru 13: Akıl her zaman faydalı bir şey midir?

- A) Evet.
- B) Hayır.

Soru 14: Fikirlerini kafanın içinde mi arıyorsun yoksa kendiliğinden mi geliyorlar?

- A) Kafamın içinde arıyorum.
- B) Kendiliğinden geliyorlar.

Soru 15: Sadece akıllı insanlar mı düşünebilir?

- A) Evet sadece akıllı insanlar düşünür.
- B) Hayır akıllı olmayan insanlar da düşünebilir.

Soru 16: Kişiye ait fikirler her zaman var olabilir mi yoksa zaman içinde mi oluşurlar?

- A) Fikirler her zaman vardır.
- B) Fikirler zaman içinde oluşurlar.

Soru 17: Fikirler sadece sana mı aittir?

- A) Evet bana aittir.
- B) Hayır çevremdeki insanlarla beraber oluşmuştur.

EK-10 HAYAT NEDEN BÖYLE?

Sevgili öğrenci,

Bu test okumuş olduğun ‘Hayat Neden Böyle?’ kitabından faydalanılarak hazırlanmıştır. Her maddeyi dikkatlice okuduktan sonra, size uygun cevabı işaretleyiniz. Vereceğiniz yanıtlar yalnızca bilimsel amaçlar için kullanılacaktır. **Yanıtsız soru bırakmayınız ve her madde için tek yanıt veriniz.** Açık uçlu soruları kendinize göre cevaplayınız. Yardım ve katkılarınızdan dolayı çok teşekkür ederim.

Bahar AKGÜL
Sınıf Öğretmeni

SORULAR

Soru 1: Nasıl mutlu olabilirsin?

- A) Okulda iyi notlar alarak ve kendimi ödüllendirerek.
- B) Büyüyüp zengin biri olarak.
- C)Çok sayıda arkadaş edinerek.
- D)Başkaları ile tartışmaktan ve başkalarının benimle tartışmasından kaçınarak.
- E) İstedğim her şeyi yapmakta özgür olarak.

Soru 2: Kimin için iyi not almak istersin?

- A) Kendim için.
- B) Annem için.
- C)Babam için.

Soru 3: Arkadaşlarının senden başka arkadaşı olması seni rahatsız eder mi?

- A) Evet.
- B) Hayır.

Soru 4: Sence her zengin insan mutlu mudur?

- A) Evet.
- B) Hayır.

Soru 5: Bir gün şampiyon olacak mısın?

- A) Evet, çünkü şampiyon olmak benim hayalim.
- B) Evet, çünkü annem ve babam bunu istiyor.
- C) Buna kader karar verecek.
- D) Eğer idman yaparsam, evet.
- E) Evet, çünkü ünlü olmak ve televizyona çıkmak istiyorum.

Soru 6: Hayaller mi gerçekler mi daha güzeldir?

- A) Hayaller.
- B) Gerçekler.

Soru 7: Seni şampiyon yapabilecek birisi varsa o kişi sence kimdir?

- A) Annem.
- B) Babam.
- C) Kendim.
- D) Öğretmenim.

Soru 8: Yaramazlık yapma hakkına kimler sahip olmalıdır?

- A) Bebekler ve çocuklar
- B) Anneler ve babalar
- C) Abiler ve ablalar
- D) Kimse

Soru 9: Yaramazlık yaptığın zaman sana hiçbir şey söylememeli miyiz?

- A) Evet.
- B) Hayır.

Soru 10: Bir şampiyon sıradan bir insan mıdır?

- A) Hayır
- B) Evet

Soru 11: Hayat neden zor?

- A) Çünkü çevremde benden daha güçlü insanlar var?
- B) Çünkü yiyecek hiçbir şeyi olmayan insanlar var.
- C)Çünkü dünyada savaş var.
- D)Çünkü annem ve babam beni anlamıyor.

Soru 12: Zengin insanları yoksullara yardım etmeye zorlayabilir miyiz?

- A) Evet.
- B) Hayır.

Soru13: Savaş kimi zaman zorunlu olamaz mı?

- A) Evet.
- B) Hayır.

Soru 14: İstedğin her şeyi gerçekleştirdğin zaman ne yapacaksın? Yazınız.

Soru 15: Neden insanlar sahip olduklarını yoksullarla paylaşmıyor? Yazınız.

EK-11 İSTEDİĞİM HER ŞEYİ YAPABİLİR MİYİM?

Sevgili öğrenci,

Bu test okumuş olduğun ‘İstediğim Her Şeyi Yapabilir Miyim?’ kitabından faydalanılarak hazırlanmıştır. Her maddeyi dikkatlice okuduktan sonra, size uygun cevabı işaretleyiniz. Vereceğiniz yanıtlar yalnızca bilimsel amaçlar için kullanılacaktır. **Yanıtsız soru bırakmayınız ve her madde için tek yanıt veriniz.** Açık uçlu soruları kendinize göre cevaplayınız. Yardım ve katkılarınızdan dolayı çok teşekkür ederim.

Bahar AKGÜL
Sınıf Öğretmeni

SORULAR

Soru 1: İsteddiğin her şeyi yapabilir misin?

- A) Hayır, bir kuş gibi uçamam.
- B) Akıllı ve bilgiliysem, evet.
- C) Yeterince güçlü ve cesursam, evet.
- D) Hayır, çünkü her şeyi aynı anda yapmak istiyorum.
- E) Ne istediğimi biliyorsam ve onu gerçekten istiyorsam, evet.

Soru 2: İnsan olmak dışında bir seçeneğin olsaydı ne olmak isterdin, yazınız.

Cevap:

Soru 3: Bedenin tarafından mı, yoksa isteklerin veya aklın tarafından mı yönetilmesin?

- A) Bedenim tarafımdan isterim
- B) İsteklerim tarafımdan isterim.
- C) Aklım tarafımdan isterim.

Soru 4: İnsanlar akıllı ve bilgili midir?

- A) Evet.
- B) Hayır.

Soru 5: İnsanlar her zaman mantığıyla mı hareket eder yoksa duygularını da kullanırlar mı?

- A) Evet insanlar her zaman mantıklarını kullanırlar.
- B) Hayır hem mantık hem de duygularını kullanırlar.

Soru 6: Kişinin harekete geçebilmesi için güçlü ve cesur olması yeterli midir?

- A) Evet.
- B) Hayır.

Soru 7: Kişi aynı anda isteklerini, duygularını ve mantığını dinlemeyi başarabilir mi?

- A) Evet başarabilir. B) Hayır başaramaz.

Soru 8: Özgür olmak için büyümek zorunda mısın?

- A) Evet, çünkü yalnızca yetişkinler hayatlarına istediklerine gibi yön verebiliyorlar.
B) Hayır, bir yetişkinden daha az görev ve sorumluluğum var.
C) Evet, çünkü daha çok deneyimim olacak ve daha iyi düşünmeyi öğreneceğim.
D) Hayır, çünkü şimdi de hoşuma giden şeyleri yapıyorum ve eğleniyorum.
E) Evet, büyüdüğümüzde daha az korkacağım.

Soru 9: Ailen daha çok hoşlarına giden şeyleri yapman için izin verir mi?

- A) Evet verir. B) Hayır vermez.

Soru 10: Hayatınızdaki yetişkinler sorumluluk almak zorunda mıdır yoksa bunu isteyerek mi seçerler?

- A) Sorumluluk almak zorundalar.
B) Sorumluluklarını isteyerek seçerler.

Soru 11: Yetişkinlerin mi yoksa çocukların sorumlulukları daha önemlidir?

- A) Çocukların sorumlulukları daha önemlidir.
B) Yetişkinlerin sorumlulukları daha önemlidir.

Soru 12: Özgürlük her zaman hoşumuza giden şeyleri yapmak mıdır?

- A) Evet B) Hayır

Soru 13: Bir kişinin hayatını yönlendirmeye başladığı belirli bir yaş (örneğin 10.yaş, 18.yaş, 30.yaş vb.) var olabilir mi?

- A) Evet B) Hayır

Soru 14: Özgürlük korkusuz olmak mıdır, yoksa korkularını yenmek mi?

- A) Özgürlük korkularını yenmektir.
B) Özgürlük korkusuz olmaktır.

Soru 15: Başkaları özgür olmanı engeller mi?

- A) Evet, ailem ve öğretmenim bana sürekli emrediyor.
B) Hayır, beni sevdiklerini için özgür bırakırlar.
C) Evet, çünkü hoşlarına gitmek için onlar gibi davranmak zorunda hissediyorum.
D) Hayır, çünkü bir şeyler öğrenmek ve yapmak için başkalarına ihtiyacım var.
E) Hayır, çünkü kendimi korumayı biliyorum.

Soru 16: Hayatınızda diğer bireylere (anne, baba, arkadaş, akraba vb.) ihtiyacınız var mı?

- A) Evet ihtiyacım var. B) Hayır ihtiyacım yok.

EK-12 NASIL DAVRANMALIYIM?

Sevgili öğrenci,

Bu test okumuş olduğun ‘Nasıl Davranmalıyım?’ kitabından faydalanılarak hazırlanmıştır. Her maddeyi dikkatlice okuduktan sonra, size uygun cevabı işaretleyiniz. Vereceğiniz yanıtlar yalnızca bilimsel amaçlar için kullanılacaktır. **Yanıtsız soru bırakmayınız ve her madde için tek yanıt veriniz.** Açık uçlu soruları kendinize göre cevaplayınız. Yardım ve katkılarınızdan dolayı çok teşekkür ederim.

Bahar AKGÜL
Sınıf Öğretmeni

SORULAR

Soru 1: Her zaman her istediğini yapman gerekir mi?

- A) Evet, çünkü mutlu olmak istiyorum.
- B) Hayır, davranışlarım başkalarını rahatsız ediyorsa her istediğimi yapmam.
- C) Hayır, çünkü ben karar vermek için çok küçüğüm.
- D) Hayır, yasak olan şeyleri yapmam.

Soru 2: Anne babanın istediğin her şeyi yapmana izin vermesi gerekir mi?

- A) Evet.
- B) Hayır

Soru 3: Hayatındaki kararları senin yerine kim karar verir?

- A) Annem.
- B) Babam.
- C) Öğretmenim.

Soru 4: Senin mutluluğun başkalarının mutluluğundan daha mı önemli?

- A) Evet.
- B) Hayır.

Soru 5: Mutlu olman senin isteklerine mi yoksa yaptıklarına bağlıdır?

- A) İsteklerime.
- B) Yaptıklarım.

Soru 6: Annenin ve babanın sözünü her zaman dinlemen gerekir mi?

- A) Evet, çünkü söz dinlemezsem beni cezalandırırlar.
- B) Evet, çünkü onlar benden daha çok şey biliyorlar.
- C)Evet, çünkü onları seviyorum ve onlara güveniyorum.
- D)Evet, çünkü büyüklere saygı göstermeliyiz.
- E) Hayır, çünkü söz dinlemekten hoşlanmıyorum.

Soru 7: Yasaklara uyarak özgür yaşayabilir miyiz?

- A) Evet.
- B) Hayır.

Soru 8: Korktuğun için mi doğru olduğunu düşündüğün için mi söz dinliyorsun?

- A) Korktuğum için.
- B) Doğru olduğu için.

Soru 9: Cezalandırılmak yerine durumu kibarsa açıklasalar, o zaman söz dinler miydin?

- A) Evet.
- B) Hayır.

Soru 10: Yetişkinler mi yoksa çocuklar mı daha çok saygıyı hak ediyor?

- A) Yetişkinler.
- B) Çocuklar.

Soru 11: Her şeyi söylemen gerekir mi?

- A) Hayır, çünkü dürüstlük tartışmalara neden olabilir.
- B) Hayır, eğer birini inciteceksem söylemem.
- C)Evet, demokrasi ortamında yaşadığımız için her şeyi söylemeye hakkım var.
- D)Evet, çünkü konuşmak beni rahatlatıyor.
- E) Hayır, çünkü bazı şeyler sadece beni ilgilendiriyor.

Soru 12: Gerçek hislerimizi anlatmak için neye ihtiyacımız olur?

- A) Sözlere.
- B) Davranışlara.
- C)İkisine de.

Soru 13: Olumsuz bir olayla karşılaştığında nasıl davranmayı tercih edersin?

- A) Susmayı tercih ederim.
- B) Yalan söylerim.
- C) Olayı çözmeye çalışırım.
- D) Bir büyüğümden yardım alırım.

Soru 14: Her çocuk hayattaki yolunu çizmesi için ebeveynlerine (ailesine) ihtiyaç duyar mı?

- A) Evet ailesine ihtiyaç duyar.
- B) Hayır ailesine ihtiyaç duymaz.

EK-13 SEVGİ NEDİR?

Sevgili öğrenci,

Bu test okumuş olduğun ‘Sevgi Nedir?’ kitabından faydalanılarak hazırlanmıştır. Her maddeyi dikkatlice okuduktan sonra, size uygun cevabı işaretleyiniz. Vereceğiniz yanıtlar yalnızca bilimsel amaçlar için kullanılacaktır. **Yanıtsız soru bırakmayınız ve her madde için tek yanıt veriniz.** Açık uçlu soruları kendinize göre cevaplayınız. Yardım ve katkılarınızdan dolayı çok teşekkür ederim.

Bahar AKGÜL
Sınıf Öğretmeni

SORULAR

Soru 1: Annenin ve babanın seni sevdiğini nasıl anlıyorsun?

- A) Beni öpmelerinden.
- B) Karnımı doyurmalarından ve hasta olduğumda beni doktora götürmelerinden.
- C) Benim için endişelenmelerinden.
- D) Kötü bir şey yaptığımda beni cezalandırmalarından.

Soru 2: Birilerinin senin için sürekli endişelenmesi hoşuna gider mi?

- A) Evet.
- B) Hayır.

Soru 3: Bize gerçekleri gösteren kalbimiz midir yoksa aklımız mıdır?

- A) Kalbimiz.
- B) Aklımız.

Soru 4: Her şeyi satın alabilir miyiz?

- A) Evet.
- B) Hayır.

Soru 5: Cezalandırılmak mı daha iyidir, yoksa yapılan hatayı açıklamak mı?

- A) Cezalandırılmak.
- B) Yapılan hatayı açıklamak.

Soru 6: Hediye vermek sevgi göstergesi olabilir mi?

- A) Olabilir.
- B) Olamaz.

Soru 7: Kardeşlerini kıskanıyor musun?

- A) Hayır, çünkü onları seviyorum.
- B) Evet, çünkü onlarda ben de olmayan şeyler var.
- C)Evet, çünkü annem ve babam sadece benimle ilgilenirler istiyorum.
- D)Hayır, çünkü o zaman mutsuz olurum.

Soru 8: Sevmediğin insanları kıskanıyor musun?

- A) Evet.
- B) Hayır.

Soru 9: Sevgi paylaşılabilir mi?

- A) Paylaşılır.
- B) Paylaşılabilir.

Soru 10: Mutsuz olmana sen mi başkaları mı engel olur?

- A) Ben engel olurum.
- B) Başkaları engel olur.

Soru 11: Mutluluk hayattaki her şey midir?

- A) Evet.
- B) Hayır.

Soru 12: Başkalarının düşüncelerine göre mi yaşamayı tercih edersin, kendininkilere göre mi?

- A) Kendi düşüncelerime göre.
- B) Başkalarının düşüncelerine göre.

Soru 13: Sevgi sence alınır mı verilir mi?

- A) Sevgi alınır.
- B) Sevgi verilir.
- C)Sevgi hem alınır hem verilir.

EK-14

15.02.2023 Çar 01:30

Sevgili Bahar merhaba;

Ölçeğimi kullanabilirsin. Çalışmalarında başarılar dilerim.

Prof. Dr. Fatma KIRMIZI
Pamukkale Üniversitesi/Pamukkale University
Sınıf Öğretmenliği ABD/Primary School Department
Denizli Kınıklı Yerleşkesi, TÜRKİYE/ Denizli Kınıklı Campus/TURKEY
Tel: 2582961141

2023-02-15 00:40, BAHAR AKGÜL yazmış;

İyi çalışmalar hocam. Kocaeli Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği bölümünde yüksek lisans öğrencisiyim. Yüksek lisans çalışmamı "İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerine Yönelik Sorgulama Temelli Programla Felsefi Bakış Açılarının Desteklenmesi" üzerine yazmaktayım. Eğer izniniz olursa etik ilkelerine uygun olarak, sizin hazırlamış olduğunuz 'Okumaya Yönelik Tutum Ölçeği'ni kendi tez çalışmama uyarlayarak kullanmak istiyorum.

EK-15

Kime: BAHAR AKGÜL

Merhaba,

Sorduğunuz gibi bir durum kitaplarımızda bulunmuyor.

Fakat, tezinizde kitapları kaynakça olarak belirtmenizi ve teziniz tamamlandıktan sonra tezinizi bizimle paylaşmanızı rica ediyoruz.

İyi günler.

EK-16

Merhaba Bahar Hanım;
Mailinize cevap yazdım ama sanırım teslim edilmiyor, o nedenle burdan yazıyorum.
Ölçeğimi kullanabilirsiniz, iyi çalışmalar dilerim

RD.

Rabia DIRICAN
Gazi Eğitim Fakültesi
Okul Öncesi Eğitimi ABD.

EK-17

27/04/2023 Per 16:50

İyi çalışmalar hocam. Kocaeli Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği bölümünde yüksek lisans öğrencisiyim. Yüksek lisans çalışmamı "İlkokul Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Sorgulama Temelli Etkinliklerle Felsefi Bakış Açılarının Desteklenmesi" üzerine yazmaktayım. Eğer izniniz olursa etik ilkelerine uygun olarak, sizin hazırlamış olduğunuz "Okul Öncesi Dönem Çocukların Felsefi Tutum ve Davranışlarını Belirleme Kontrol Listesi"ni kendi tez çalışmama uyarlayarak kullanmak istiyorum.

Saygılarımla

Bahar AKGÜL

← Yanıtla → İlet